

Bank Polski

Sprawozdanie Zarządu Banku z działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I półrocze 2013 roku

SPIS TREŚCI

1. WYBRANE DANE FINANSOWE	3
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA DZIAŁALNOŚĆ I WYNIKI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA	3
2.1 Otoczenie makroekonomiczne	3
2.2 Sytuacja polskiego sektora bankowego	3
2.3 Sytuacja w polskim sektorze pozabankowym	4
2.4 Sytuacja na rynku finansowym	5
2.5 Ukraiński sektor bankowy	6
2.6 Otoczenie regulacyjne	7
3. WYNIKI FINANSOWE	8
3.1 Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA	8
Podstawowe wskaźniki finansowe	8
Skonsolidowany rachunek zysków i strat	8
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej – główne pozycje	11
3.2 PKO Bank Polski SA	13
Podstawowe wskaźniki finansowe	13
Rachunek zysków i strat PKO Banku Polskiego SA	13
Sprawozdanie z sytuacji finansowej PKO Banku Polskiego SA – główne pozycje	16
4. ROZWÓJ BIZNESU	16
4.1 Kierunki rozwoju Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	16
4.2 Udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA	18
4.3 Działalność w obszarach biznesowych PKO Banku Polskiego SA	18
Segment detaliczny	18
Segment korporacyjny	21
Segment inwestycyjny	23
4.4 Działalność wybranych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	24
5. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	26
5.1 Organizacja Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	26
5.2 Opis zmian w organizacji jednostek podporządkowanych	27
5.3 Transakcje z jednostkami powiązаныmi	28
6. ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	28
6.1 Ryzyko kredytowe	29
6.2 Ryzyko stopy procentowej	31
6.3 Ryzyko walutowe	31
6.4 Ryzyko płynności	32
6.5 Ryzyko cen towarów	32
6.6 Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych	32
6.7 Ryzyko instrumentów pochodnych	32
6.8 Ryzyko operacyjne	33
6.9 Ryzyko braku zgodności	33
6.10 Ryzyko biznesowe	34
6.11 Ryzyko reputacji	34
6.12 Ryzyko modeli	34
6.13 Ryzyko zmian makroekonomicznych	35
6.14 Kompleksowe testy warunków skrajnych	35
6.15 Adekwatność kapitałowa	35
7. INFORMACJE DLA INWESTORÓW	37
8. POZOSTAŁE INFORMACJE	39

1. WYBRANE DANE FINANSOWE

Tabela 1. Wybrane dane finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

	IH 2013	IH 2012	Zmiana IH 2013/IH 2012
Zysk netto	1 534,2 mln zł	1 953,4 mln zł	-21,5% (r/r)
Wynik na działalności biznesowej*	4 999,8 mln zł	5 790,9 mln zł	-13,7% (r/r)
Wynik odsetkowy	3 266,2 mln zł	4 042,2 mln zł	-19,2% (r/r)
Wynik z prowizji	1 542,6 mln zł	1 502,7 mln zł	2,7% (r/r)
Koszty administracyjne	(2 225,5) mln zł	(2 246,3) mln zł	-0,9% (r/r)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(866,9) mln zł	(1 101,3) mln zł	-21,3% (r/r)
C/I	42,7 %	39,0 %	3,7 p.p.
ROE NETTO	13,8 %	17,5 %	(3,7) p.p.
ROA NETTO	1,7 %	2,1 %	(0,4) p.p.

* Wynik na działalności biznesowej rozumiany jako wynik z działalności operacyjnej bez uwzględnienia ogólnych kosztów administracyjnych oraz wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw.

Wypracowany w I półroczu br. zysk netto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wyniósł 1 534,2 mln PLN, co oznacza spadek o 419,1 mln PLN w relacji do wyniku osiągniętego w analogicznym okresie ubiegłego roku. Osiągnięty wynik był determinowany przez:

- ⇒ pogorszenie wyniku na działalności biznesowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, który wyniósł 4 999,8 mln PLN, głównie w efekcie spadku wyniku odsetkowego o 776,0 mln PLN r/r, będącego konsekwencją obniżki rynkowych stóp procentowych,
- ⇒ spadek kosztów administracyjnych w ujęciu rocznym o 0,9%,
- ⇒ poprawę wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw (+234,4 mln PLN r/r), głównie w efekcie korzystniejszego wyniku na kredytach konsumpcyjnych i mieszkaniowych,
- ⇒ efektywną strukturę bilansu – wzrost zobowiązań wobec klientów oraz zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych i zobowiązań podporządkowanych łącznie o 5,9 mld PLN r/r pozwolił na dynamiczny rozwój działalności biznesowej. Wskaźnik kredytów do depozytów na koniec I półrocza 2013 roku wyniósł 99,9%, a wskaźnik kredytów do stabilnych źródeł finansowania wyniósł 90,9%.

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA DZIAŁALNOŚĆ I WYNIKI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA

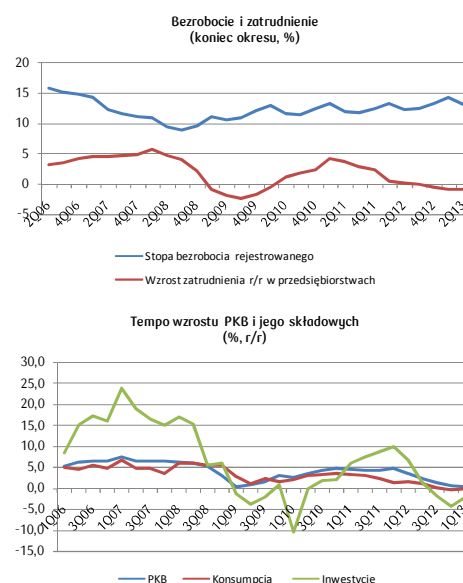
2.1 Otoczenie makroekonomiczne

W I połowie 2013 roku:

- nastąpiła kontynuacja osłabienia aktywności gospodarki krajowej – do ok. 0,5% r/r wobec 1,9% w 2012 roku, przy stagnacji konsumpcji prywatnej oraz przy istotnym spadku inwestycji publicznych,
- inflacja CPI wyniosła 0,2% w skali roku w czerwcu 2013 roku wobec 1,0% w marcu 2013 roku, przy bardzo niskim rocznym tempie wzrostu cen żywności, gwałtownych spadkach w kategorii łącznie, taniejących paliwach oraz niskiej rocznej dynamice cen w większości pozostałych kategorii koszyka inflacyjnego,
- sytuacja na rynku pracy pozostała relatywnie stabilna. Stopa bezrobocia rejestrowanego sezonowo obniżyła się do 13,2% w czerwcu (wstępne dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej) wobec 14,3% w końcu I kwartału 2013 roku i nieznacznie zmniejszył się wzrost wskaźnika względem analogicznego okresu roku ubiegłego. Roczne tempo wzrostu wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło 2,2% w skali roku w II kwartale 2013 roku wobec 2,1% w I kwartale 2013 roku, a tempo wzrostu emerytur i rent pracowniczych osłabiło się w II kwartale 2013 roku do 5,0% r/r z 5,8% w I kwartale 2013 roku,
- w odpowiedzi na bardzo niską inflację RPP obniżyła stopy procentowe głębiej niż wcześniej oczekiwano. Stopa referencyjna spadła do 2,75% w czerwcu (oraz dalej do 2,50% w lipcu).

2.2 Sytuacja polskiego sektora bankowego

W I półroczu 2013 roku sytuacja polskiego sektora bankowego pozostała pod wpływem niskiego tempa wzrostu gospodarczego i obniżek stóp procentowych dokonanych przez RPP. Pomimo tego, odnotowany wynik finansowy netto sektora bankowego był wyższy niż rok wcześniej

(+0,6% r/r) i wyniósł 8,2 mld PLN. Wzrost wyniku był rezultatem niższych odpisów netto z tytułu utraty wartości (ok. -16% r/r) oraz kontroli kosztów działania (+0,3% r/r), które zrekompensowały spadek wyniku z działalności bankowej (-6,4% r/r), w tym wyniku z tytułu odsetek (-8,4% r/r), będącego głównie konsekwencją obniżenia stóp procentowych oraz niskiego przyrostu wolumenu kredytów.

Pogorszyła się efektywność operacyjna sektora bankowego: na koniec czerwca 2013 roku wskaźnik C/1 wzrósł o 3,5 p.p. r/r do 53,4%.

Współczynnik wypłacalności dla sektora bankowego pozostał na wysokim poziomie i na koniec czerwca 2013 roku wyniósł 15,2%, a współczynnik Tier1 13,7%.

W I półroczu 2013 roku należności z utratą wartości wzrosły o 1,6%, a ich udział w należnościach ogółem obniżył się do 8,7% wobec 8,8% na koniec 2012 roku. Odnotowano spadek wartości zagrożonych kredytów konsumpcyjnych (-7,4%) oraz niewielki wzrost zagrożonych kredytów przedsiębiorstw (+3,8%). Na koniec czerwca 2013 roku wskaźnik kredytów zagrożonych dla kredytów przedsiębiorstw wyniósł 11,8%, dla kredytów mieszkaniowych 3%, a dla kredytów konsumpcyjnych 16,1%.

Na koniec czerwca 2013 roku suma bilansowa sektora bankowego wzrosła do 1 400 mld PLN (+ 3,8% od początku 2013 roku). Rynek kredytowo-depozytowy charakteryzowała nadal niska aktywność kredytowa oraz przyspieszenie tempa wzrostu depozytów. Na wzrost wolumenu kredytów i depozytów oddziaływała deprecjacja polskiego złotego. W I półroczu 2013 roku odnotowano wzrost kursu PLN/CHF o 3,6%, kursu PLN/EUR o 5,9%.

W I półroczu 2013 roku kredyty ogółem wzrosły o 30,5 mld PLN, a tempo ich wzrostu wyniosło 3,9% r/r wobec 1,5% r/r na koniec 2012 roku. Około 37% przyrostu kredytów wynikało z deprecjacji polskiego złotego; po korekcie o zmiany kursu walutowego, szacuje się że przyrost kredytów wyniósłby ok. 19,3 mld PLN, a tempo wzrostu 4,7% r/r, pozostając na poziomie z końca 2012 roku.

Odnotowano niski poziom akcji kredytowej dla przedsiębiorstw; wartość kredytów w tym segmencie w I półroczu 2013 roku wzrosła o 8,9 mld PLN, przy czym ok. 52% przyrostu to efekt deprecjacji polskiego złotego. Tempo wzrostu tych kredytów po wyeliminowaniu zmian kursowych obniżyło się do 2,3% r/r z 3,1% r/r na koniec 2012 roku. Akcję kredytową ograniczał niski popyt oraz zaostrzone warunki i kryteria przyznawania kredytów dla przedsiębiorstw, na co miało wpływ podwyższone ryzyko związane z niekorzystną sytuacją gospodarczą.

Na rynku kredytów mieszkaniowych nastąpiło pogorszenie. W I półroczu 2013 roku przyrost kredytów mieszkaniowych wyniósł 12,4 mld PLN, po wyeliminowaniu zmian kursowych wyniósłby 7,1 mld PLN i byłby o ok. 18% niższy niż rok wcześniej. Tempo wzrostu kredytów mieszkaniowych wyniosło 3,7% r/r wobec 0,8% r/r na koniec 2012 roku, ale po skorygowaniu o zmiany kursu walutowego obniżyłoby się do 6,4% r/r z 7,2% r/r na koniec 2012 roku. Negatywny wpływ na sprzedaż kredytów mieszkaniowych miał niższy popyt na skutek obaw o przyszłą sytuację materialną potencjalnych kredytobiorców, zaostrzenie polityki kredytowej banków w konsekwencji wdrożonych regulacji prawnych, likwidacja programu „Rodzina na swoim” i pogarszająca się jakość portfela kredytów mieszkaniowych.

Na rynku kredytów konsumpcyjnych odnotowano lekką poprawę pomimo utrzymującego się spadku wartości portfela. W I półroczu 2013 roku odnotowany spadek kredytów konsumpcyjnych był mniejszy niż rok wcześniej (-1,4 mld PLN wobec -3,6 mld PLN na koniec I półrocza 2012 roku), na co miało wpływ łagodzenie polityki kredytowej.

W I półroczu 2013 roku przyrost depozytów ogółem wyniósł 28 mld PLN i był o ok. 70% wyższy niż rok wcześniej. Tempo wzrostu depozytów wyniosło 7,2% r/r wobec 5,9% r/r na koniec 2012 roku. Głównym źródłem wzrostu wartości depozytów ogółem były depozyty gospodarstw domowych, które odnotowały przyrost 17,4 mld PLN (wobec 14,2 mld PLN rok wcześniej) oraz depozyty instytucji rządowych i samorządowych, które wzrosły o ok. 14,1 mld PLN (wobec 15,8 mld PLN rok wcześniej). Po długim okresie spadku, na koniec I półrocza 2013 roku odnotowano wzrost depozytów przedsiębiorstw (+1,1 mld PLN wobec -22 mld PLN w I półroczu 2012 roku). Na przyrost depozytów oddziaływał niski poziom stóp procentowych oraz konkurencyjne stopy zwrotu realizowane na rynku funduszy inwestycyjnych.

Na koniec czerwca 2013 roku luka między kredytami a depozytami wyniosła ok. 69 mld PLN i była o 2,5 mld PLN wyższa niż na koniec 2012 roku. Relacja między kredytami a depozytami pozostała na poziomie z końca 2012 roku i wyniosła 107,9%.

2.3 Sytuacja w polskim sektorze pozabankowym

Rynek funduszy inwestycyjnych

W I półroczu 2013 roku nasilił się trend wzrostowy aktywów krajowych funduszy inwestycyjnych, co było konsekwencją napływu środków netto spowodowanego polityką RPP skutkującą spadkiem oprocentowania lokat bankowych, przy spadającym zaufaniu do rynku długu. Negatywnie na wycenę jednostek funduszy inwestycyjnych oddziaływała koniunktura na rynku akcji na GPW w Warszawie. Indeks WIG spadł w I półroczu 2013 roku o 5,7% wobec wzrostu o 16,3% w II półroczu 2012 roku.

W I półroczu 2013 roku wartość aktywów krajowych funduszy inwestycyjnych wzrosła o 20 mld PLN (13,7%) do 166,2 mld PLN, wobec niższego wzrostu w II półroczu 2012 roku (+16,9 mld PLN; 13%). Było to rezultatem dodatniego salda napływu nowych środków (ok. +19,3 mld PLN wobec 10,1 mld PLN w II półroczu 2012 roku), przy niewielkim wzroście aktywów na skutek wyceny (ok. +0,1 mld PLN wobec +8 mld PLN w II półroczu 2012 roku).

W I półroczu 2013 roku najsilniejszy napływ netto odnotowały fundusze aktywów niepublicznych (+9,2 mld PLN) oraz fundusze gotówkowe i pieniężne (+4,8 mld PLN). Prawie trzykrotnie spadł napływ netto środków do funduszy dłużnych (3,1 mld PLN wobec 10,1 mld PLN w II półroczu 2012 roku).

Koniunktura na rynku funduszy oddziaływała na poziom bazy depozytowej banków i strukturę oszczędności gospodarstw domowych, a także przychody pozaodsetkowe banków uczestniczących w dystrybucji jednostek funduszy inwestycyjnych.

Rynek otwartych funduszy emerytalnych

W I półroczu 2013 roku aktywa otwartych funduszy emerytalnych wzrosły o 0,3% do 272,1 mld PLN wobec 7,4% w I półroczu 2012 roku. Na ten wzrost oddziaływały: wyniki zrealizowane na działalności inwestycyjnej, na co miała wpływ słabsza koniunktura na rynkach finansowych, w tym na GPW w Warszawie (indeks WIG spadł w I półroczu 2013 roku o 5,7% wobec wzrostu 8,6% w I półroczu 2012 roku) oraz napływ środków z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (4,8 mld PLN wobec 4,1 mld PLN w I półroczu 2012 roku). Na sytuację na rynku otwartych funduszy emerytalnych oddziaływała niepewność dotycząca przyszłości OFE.

Średnia ważona stopa zwrotu zrealizowana przez otwarte fundusze emerytalne w I półroczu 2013 roku spadła o 0,6% wobec wzrostu o 5,7% w I półroczu 2012 roku. W I półroczu 2013 roku tylko jeden otwarty fundusz emerytalny (Nordea OFE) odnotował wzrost wartości jednostki rozrachunkowej.

W I półroczu 2013 roku liczba członków OFE wzrosła o 1,7% do 16,2 mln wobec wzrostu o 1,6% w analogicznym okresie 2012 roku, co było realizowane w warunkach wzrostu bezrobocia oraz tendencji demograficznych ujawniających się w zmniejszeniu liczby ludności wchodzącej na rynek pracy.

W I półroczu 2013 roku nieznacznie zmieniła się struktura portfela inwestycyjnego OFE. Większość aktywów OFE była nadal lokowana w skarbowe papiery wartościowe (44%) oraz akcje spółek notowanych na GPW w Warszawie. W I półroczu 2013 roku w portfelu inwestycyjnym OFE wzrósł udział akcji do 39% (+4 p.p.) oraz zmniejszył się udział depozytów do 5% (-3p.p.). Na koniec czerwca 2013 roku depozyty i bankowe papiery wartościowe OFE stanowiły 1,6% depozytów ogółem sektora bankowego (spadek o 1 p.p. od początku 2013 roku).

Średnie zaangażowanie polskich funduszy emerytalnych w akcje banków wyniosło na koniec I półrocza 2013 roku 51% wszystkich akcji znajdujących się w wolnym obrocie.

Rynek leasingowy

Po okresie silnego wyhamowania rozwoju rynku leasingu w 2012 roku, w I połowie 2013 roku pojawiły się sygnały poprawy sytuacji. Wartość aktywów sfinansowanych przez firmy leasingowe w I półroczu 2013 roku wyniosła 16,0 mld PLN, co oznacza wzrost o ok. 5,5% r/r wobec 3,9% r/r w I połowie 2012 roku. Poprawa koniunktury na rynku leasingu miała miejsce pomimo kontynuacji osłabienia aktywności gospodarki krajowej, przy stagnacji konsumpcji prywatnej oraz istotnym spadku inwestycji publicznych, jednak w warunkach pojawiających się pierwszych sygnałów poprawy optymizmu przedsiębiorców. Pozytywnie na rozwój rynku leasingu wpłynął leasing pojazdów (wzrost wartości aktywów o ok. 6,3% r/r wobec ok. 5,6% r/r w I połowie 2012 roku), jak również leasing nieruchomości (wzrost o 15,1% r/r). Regres odnotowano w zakresie leasingu maszyn i urządzeń (ok. -2,2% r/r wobec ok. 5,7% r/r w I połowie 2012 roku).

Rynek faktoringu

W I półroczu 2013 roku rynek faktoringu odnotował wysokie tempo wzrostu. Obroty 20 firm faktoringowych zrzeszonych w Polskim Związku Faktorów wzrosły o około 14,9% r/r (do ponad 44 mld PLN), co było wynikiem wzrostu popytu na usługi factoringowe. W I półroczu 2013 roku o 5,4% wzrosła liczba klientów firm faktoringowych i o 12,9% liczba dłużników firm faktoringowych.

Utrzymała się duża koncentracja rynku faktoringu – na koniec czerwca 2013 roku do czterech największych firm należało ok. 60% rynku.

2.4 Sytuacja na rynku finansowym

Rynek stopy procentowej

I połowa 2013 roku przyniosła dużą zmienność notowań na rynku stopy procentowej. Do początku maja br. obserwowano spadki rentowności obligacji skarbowych i osiągnięcie historycznych minimów – dla 2-letnich na poziomie 2,45%, 5-letnich na poziomie 2,55%, a 10-letnich na poziomie 3,00%. Czynnikiem determinującym spadki dochodowości były słabsze od oczekiwań dane makroekonomiczne, a także ekspansywna polityka pieniężna głównych banków centralnych. W kolejnych miesiącach inflacja spadała znacznie silniej niż przewidywały to projekcje makroekonomiczne NBP, a także prognozy rynkowe. Słabsze od oczekiwań okazało się również tempo wzrostu PKB, osiągając w I kwartale zaledwie 0,5% r/r. Pod wpływem wyraźnego spowolnienia gospodarczego i tendencji deflacyjnych Rada Polityki Pieniężnej w okresie I półrocza 2013 roku obniżyła stopę referencyjną o 150 p.b. do poziomu 2,75%. Sytuacja na rynku długu uległa zmianie w połowie maja. Wówczas pojawiły się spekulacje, że amerykański bank centralny zdecyduje się pod koniec roku na ograniczenie programu skupu aktywów, a następnie w 2014 roku zakończy program luzowania ilościowego. Był to powód dla którego doszło na rynku do silnej wyprzedaży amerykańskich obligacji skarbowych – w sektorze 10-letnim rentowności osiągnęły w czerwcu poziom 2,60%, co oznaczało wzrost o niemal 100 p.b. wobec poziomów z początku maja. W ślad za tymi zmianami nastąpiło równoległe przesunięcie krzywych dochodowości państw rozwiniętych i rozwijających się (silniejsze zmiany na rynkach wschodzących wynikały z obaw przed odpływem kapitału). Na skutek wspomnianych zmian na rynkach bazowych wzrosły również rentowności polskich obligacji, kończąc kwartał na poziomach wyższych niż na koniec 2012 roku. W przypadku sektora 5-letniego rentowności wzrosły do 3,70% (wzrost o 48 p.b.), a 10-letniego do 4,37% (wzrost o 64 p.b.).

Rynek walutowy

I półrocze br. na rynku walutowym charakteryzowało się dużą zmiennością zarówno na rynku EUR/USD jak i na rynku EUR/PLN. Kurs EUR/USD rozpoczął rok w okolicach 1,32, a półrocze kończył w okolicach 1,30, jednak w trakcie okresu wahał się w granicach 1,37 jak i 1,27. Z kolei kurs EUR/PLN, który rozpoczął rok w okolicach 4,07 kończył czerwiec w okolicach poziomu 4,33. Głównym wyznacznikiem trendu na rynku EUR/USD były spekulacje rynku odnośnie perspektyw trzeciej rundy ekspansji ilościowej (QE3) przez Fed. Czynnikiem dodatkowym, które miały wpływ na ten główny trend fundamentalny były negocjacje związane z warunkami udzielenia pomocy finansowej dla Cypru przez EBC oraz obniżka podstawowej stopy procentowej przez EBC. Oczekiwanie kontynuacji ekspansji ilościowej przez Fed w związku z ogłoszoną w grudniu 2012 tzw. „Regułą Evansa” (kontynuacja QE3 aż do osiągnięcia 6,5% stopy bezrobocia i/lub 2,5% wzrostu inflacji) wybiły na koniec stycznia kurs EUR/USD w okolice 1,37. Jednak w kolejnych miesiącach gorsze dane makroekonomiczne ze strefy euro oraz presja europejskich polityków na „zbyt mocne” euro pobudziły oczekiwania rynku odnośnie cięć podstawowej stopy procentowej przez EBC, czego efektem był stopniowy spadek eurodolara w kierunku 1,30 w lutym i marcu. Na koniec I kwartału br. dynamika spadku kursu EUR/USD została przyśpieszona przez negocjacje pomocy finansowej dla Cypru, co zwiększyło awersję do ryzyka na globalnych rynkach i w rezultacie zepchnęło kurs eurodolara w okolice 1,28. Pomyślnie rozwiązanie kwestii pomocy dla Cypru umocniło kurs EUR/USD powyżej poziomu 1,30, jednak majowa obniżka podstawowej stopy procentowej EBC z 0,75% do 0,5% ponownie zepchnęła kurs EUR/USD w okolice 1,28. Do czerwcowego posiedzenia Fed (19 czerwca) kurs EUR/USD stopniowo umacniał się do około 1,34, jednak komunikat Fed, w którym zapowiedziano zmniejszenie skali ekspansji ilościowej w 2013 roku oraz jej zakończenie w połowie 2014 roku zaskoczyło rynki i w rezultacie spowodowało silne umocnienie dolara wobec euro do około 1,30 na koniec czerwca br.

Głównymi wyznacznikami trendu na rynku EUR/PLN były zarówno spekulacje odnośnie perspektyw trzeciej rundy ekspansji ilościowej Fed (QE3), jak i perspektyw obniżek stóp procentowych w Polsce. Czynnikiem, które miały wpływ na główny trend fundamentalny wyznaczany przez Fed i obniżki stóp procentowych w Polsce były zawirowania wokół negocjacji pomocy finansowej dla Cypru, zamieszki w Turcji oraz interwencje NBP na rynku walutowym. Coraz gorsze dane makroekonomiczne z Polski jakie napłynęły w pierwszych miesiącach 2013 roku skłoniły RPP do zintensyfikowania cyklu obniżek stóp procentowych w Polsce (m.in. obniżka podstawowej stopy procentowej w marcu br. aż o 50 p.b.), co wraz z zawirowaniami na globalnych rynkach finansowych, związanymi z negocjacjami pomocy finansowej dla Cypru oraz zamieszkami w Turcji, osłabiło złotego do końca maja br. do około 4,20. Narastające w czerwcu spekulacje odnośnie perspektyw trzeciej rundy ekspansji ilościowej Fed wybiły kurs EUR/PLN powyżej 4,30. Interwencja walutowa NBP była w stanie tylko na kilka dni obniżyć kurs w okolice 4,20, gdyż spekulacje rynku znalazły potwierdzenie w „jastrzębim” komunikacie Fed z 19 czerwca, zapowiadającym normalizację polityki pieniężnej w USA. W rezultacie kurs EUR/PLN zakończył I półrocze 2013 roku w okolicach 4,33.

Rynek akcyjny

Indeks WIG spadł w I półroczu 2013 roku o 5,7% do 44,7 tys. pkt., wobec wzrostu o 16,3% w II półroczu 2012 roku. Zadecydowały o tym przede wszystkim słabsza od prognoz koniunktura w polskiej gospodarce oraz perspektywa normalizacji polityki pieniężnej w USA. Silne wzrosty na giełdzie w drugiej połowie 2012 roku były spowodowane m.in. oczekiwaniami inwestorów na stopniowe przyspieszenie gospodarki już w pierwszym, a najpóźniej w II kwartale br. Tymczasem, postępujące spowolnienie negatywnie odbiło się na publikowanych wynikach finansowych spółek i w efekcie przełożyło się na spadki na GPW. Na ogólny klimat inwestycyjny na rynkach wschodzących, do których zaliczana jest Polska wpływ miała także rozczarowująca sytuacja gospodarcza większości krajów rozwijających się, w tym w szczególności Chin. Marazm w strefie euro, głównego partnera handlowego polskiej gospodarki dodatkowo pogarszał nastroje inwestorów.

Na tle spowalniającej gospodarki światowej pozytywnie wyróżniały się Stany Zjednoczone, które mimo przeprowadzanej konsolidacji fiskalnej pozytywnie zaskoczyły solidnym wzrostem PKB. Znalazło to odzwierciedlenie w rekordach indeksów nowojorskiej giełdy. Paradoksalnie jednak, ożywienie w gospodarce amerykańskiej pośrednio przyczyniło się do zawirowań na światowych rynkach finansowych. Prezes Rezerwy Federalnej USA w połowie maja zasugerował możliwość ograniczenia programu skupu aktywów, a następnie w czerwcu zapowiedział normalizację polityki pieniężnej, co wywołało dużą nerwowość na giełdach, zwłaszcza krajów rozwijających się. Inwestorzy zareagowali wyprzedząco aktywów finansowych i surowców, obawiając się, że zmiana polityki Fed ograniczy dostępność kapitału w szczególności ważnego dla finansowania gospodarek krajów rozwijających się.

2.5 Ukraiński sektor bankowy

Na działalność i wyniki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w I połowie 2013 roku miały wpływ czynniki makroekonomiczne na Ukrainie, gdzie działają spółki zależne PKO Banku Polskiego SA. Do najważniejszych spośród tych czynników należy zaliczyć:

- dalszy spadek PKB o 1,1% r/r w II kwartale 2013 roku, oraz kontynuacja spadku wolumenu produkcji przemysłowej (przeciętnie o 5,7% r/r w okresie kwiecień-czerwiec) wskazująca na przedłużenie recesji na II kwartał 2013 roku, dalsze łagodne obniżanie się dynamiki sprzedaży detalicznej, sugerujące wygasanie wzrostu konsumpcji prywatnej,
- kontynuację spadków cen w najważniejszych kategoriach koszyka CPI (żywność, odzież, energia i utrzymanie mieszkania), wynikające ze słabnącej presji popytowej i braku presji kosztowej,
- złagodzenie kontroli płynności na rynku międzybankowym przez NBU w związku z czasowym obniżeniem się presji na osłabienie UAH na początku roku (sezonowy spadek popytu gospodarstw domowych na waluty obce, obawy o możliwość opodatkowania transakcji sprzedaży walut w przyszłości) i stabilizacja poziomu rezerw walutowych,
- kolejne odsunięcie porozumienia w sprawie wznowienia pożyczki w ramach programu *Stand-by-Arrangement* z MFW zwiększające ryzyko zakłóceń w finansowaniu deficytu rachunku bieżącego w przypadku spadku dostępności finansowania rynkowego,
- podtrzymanie przez NBU oficjalnego kursu UAH/USD na poziomie 7,99 i osłabienie kursu na rynku międzybankowym (po przejściowej aprecjacji w styczniu) do przeciętnie 8,15 na koniec I połowy 2013 roku.

Według danych Narodowego Banku Ukrainy na koniec czerwca działalność operacyjną na Ukrainie prowadziło 177 banków, o jeden więcej w stosunku do końca 2012 roku. W I połowie 2013 roku utrzymała się tendencja obniżania udziału kapitału zagranicznego w kapitałach własnych banków działających na Ukrainie i na koniec czerwca 2013 roku wyniósł on 38,0% wobec 39,5% na koniec grudnia 2012 roku i 41,3% w czerwcu 2012 roku.

Na koniec czerwca 2013 roku wartość aktywów ukraińskich banków wyniosła 1 169,9 mld UAH, wobec 1 127,3 mld UAH na koniec 2012 roku. W I półroczu 2013 roku odnotowano wzrost wartości portfela kredytów do 841 mld UAH z 819 mld UAH w grudniu 2012. W I połowie 2013 roku przeciętna roczna dynamika wartości portfela kredytów wyniosła 3,1% r/r i wzrosła wobec II półrocza 2012 roku (1,6% r/r w II połowie 2012 roku). Wzrost wartości kredytów w sektorze bankowym w stosunku do końca poprzedniego roku był związany ze zwiększeniem się portfela kredytów dla rezydentów (+22,6 mld UAH), przy lekkim spadku wartości portfela kredytów dla nierezydentów (-1,0 mld UAH). Wśród rezydentów największy wpływ na wzrost wartości udzielonych kredytów w I półroczu 2013 roku miały w dalszym ciągu przedsiębiorstwa niefinansowe (+17,7 mld UAH) i finansowe (+2,9 mld UAH). Kredyty dla sektora gospodarstw domowych wzrosły w tym czasie o 1,4 mld UAH, a zadłużenie sektora finansów publicznych z tytułu kredytów od sektora bankowego spadło o 0,3 mld UAH. Po okresie przyspieszonej zmiany struktury walutowej udzielonych kredytów na korzyść waluty krajowej w drugiej połowie 2012 roku, udział kredytów walutowych ustabilizował się. Na koniec czerwca 2013 roku relacja wartości kredytów walutowych do kredytów ogółem ukształtowała się na poziomie 36,5% w stosunku do 36,7% na koniec grudnia i 38,2% w czerwcu 2012 roku. Według danych NBU przeciętne oprocentowanie nowych kredytów w UAH w II kwartale 2013 roku obniżyło się do 16,4% z 17,4% w I kwartale 2013 roku.

W I połowie 2013 roku w sektorze bankowym na Ukrainie utrzymała się wyższa dynamika bazy depozytowej niż portfela kredytów. Wzrost wartości depozytów ogółem w I półroczu 2013 roku wyniósł 48,6 mld UAH. Roczna dynamika wartości depozytów w bankach na Ukrainie osiągnęła na koniec czerwca 18,8% r/r (wobec 14,9% na koniec grudnia). Głównym źródłem wzrostu depozytów był segment gospodarstw domowych, w którym baza depozytowa wzrosła o 45,1 mld UAH względem grudnia 2012 roku, przy czym wzrost ten był wyraźnie skoncentrowany na depozytach nominowanych w UAH (+44,7 mld UAH). Przyczyną zwiększenia się tempa tworzenia depozytów gospodarstw domowych było ograniczenie

oczekiwani dewaluacyjnych oraz obawy o możliwość wprowadzenia w przyszłości opodatkowania transakcji sprzedaży walut obcych, a także wysoka różnica w oprocentowaniu depozytów w UAH i walutach obcych. W I połowie 2013 roku pozostałe sektory zwiększyły wartość swoich depozytów o zaledwie 270 mln UAH, przy czym wzrost ten wynikał ze zwiększenia się wartości depozytów przedsiębiorstw finansowych. W efekcie szybszego wzrostu depozytów niż kredytów w bankach na Ukrainie ponownie poprawił się wskaźnik Kredyty/Depozyty, osiągając na koniec czerwca poziom 1,29 względem 1,36 w grudniu 2012 roku i 1,48 w czerwcu 2012 roku.

Dynamika kapitałów własnych sektora bankowego na Ukrainie wyniosła w czerwcu 2013 roku 10,5% r/r, po wzroście o 9,2% r/r w 2012 roku. Łączna wartość kapitałów sektora bankowego w połowie 2013 roku wyniosła natomiast 175,6 mld UAH (15,0% sumy bilansowej banków na Ukrainie). Trwająca recesja gospodarcza przyczyniła się do wzrostu wartości kredytów zagrożonych do 77,8 mld UAH na koniec czerwca 2013 roku. Oznacza to wzrost udziału kredytów zagrożonych do 9,3% wartości kredytów ogółem wobec 8,9% na koniec 2012 roku. Wskaźnik ROA ukraińskiego sektora bankowego obniżył się w I połowie 2013 roku do 0,22% z 0,45% na koniec 2012 roku, wskaźnik ROE spadł w tym samym okresie z 3,0% do 1,5%.

2.6 Otoczenie regulacyjne

W I półroczu 2013 roku nastąpiły istotne zmiany w otoczeniu regulacyjnym sektora bankowego i niebankowego sektora finansowego w Polsce oraz sektora bankowego na Ukrainie (gdzie funkcjonują spółki zależne od PKO Banku Polskiego SA).

Na sytuację finansową i organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w tym okresie miały wpływ m.in.:

- uchwały RPP z stycznia, lutego, maja i czerwca 2013 roku obniżające łącznie o 1,5 p.p.: stopę referencyjną (do 2,75%), oprocentowanie kredytu refinansowego udzielanego pod zastaw papierów wartościowych (do 4,25%), oprocentowanie lokaty terminowej przyjmowanej od banków przez NBP (do 1,25%) oraz stopę redyskontową weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez NBP (do 3,0%);
- uchwała Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) z dnia 21 listopada 2012 roku podwyższająca stawkę procentową dla określenia obowiązkowej opłaty rocznej wnoszonej przez banki na rzecz BFG w 2013 roku;
- uchwała nr 333/2013 Zarządu GPW w Warszawie dotycząca wprowadzenia nowych zasad obrotu giełdowego opartego na systemie transakcyjnym UTP, co było związane z koniecznością poniesienia kosztów dostosowawczych w zakresie działalności maklerskiej (system UTP został wprowadzony od 15 kwietnia 2013 roku);
- uchwała KNF 7/2013 w sprawie wydania rekomendacji D dotyczącej zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w bankach (Dz. Urz. KNF, poz. 5) zalecająca wdrożenie rekomendacji nie później niż do dnia 31 grudnia 2014 roku;
- uchwała KNF 8/2013 w sprawie wydania rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym (Dz. Urz. KNF, poz. 6) zalecająca wdrożenie rekomendacji nie później niż do końca czerwca 2013 roku (z wyjątkiem pkt. 17.3, w zakresie którego rekomendacja powinna zostać wprowadzona najpóźniej do dnia 31 grudnia 2013 roku);
- uchwała KNF 59/2013 w sprawie wydania rekomendacji T dotyczącej zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, zalecająca wdrożenie rekomendacji nie później niż do końca lipca 2013 roku (Dz. Urz. KNF, poz. 11);
- uchwała KNF 148/2013 w sprawie wydania rekomendacji S z 2013 roku dotyczącej zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie zalecająca bankom wdrożenie rekomendacji nie później niż do dnia 1 stycznia 2014 roku (z wyjątkiem rekomendacji 6,9,1,12,14,10,15,8,20 które mają być wprowadzone najpóźniej do dnia 1 lipca 2014 roku);
- przepisy wykonawcze do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z 4 lipca 2012 roku dotyczące instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (*European Market Infrastructure Regulation, EMIR*), które w określonym zakresie weszły w życie w dniu 10 stycznia i 15 marca 2013 roku (Dz. Urz. L 52 Unii Europejskiej);
- ustawa z 23 listopada 2012 roku wprowadzająca od dnia 1 lutego 2013 roku zmiany w ustawie o funduszach inwestycyjnych i ustawie o nadzorze nad rynkiem funduszy inwestycyjnych (Dz. U. 2013, poz. 70), stanowiącą implementację dyrektywy UCITS IV; ustawa wprowadziła 4 okresy przejściowe na implementację UCITS IV, w tym do dnia 1 maja i dnia 1 sierpnia 2013 roku;
- ustawa z 8 marca 2013 roku wprowadzająca zmiany do ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzenia instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu (Dz. U. 2013, poz. 433); zmiany weszły w życie 23 kwietnia 2013 roku;
- ustawa z dnia 25 marca 2011 roku o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2011 nr 75, poz. 398), która podwyższyła od dnia 1 stycznia 2013 roku część składki na ubezpieczenie emerytalne przekazywaną do OFE o 0,5 p.p. do 2,8%;
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2011 roku w sprawie określenia maksymalnej części aktywów OFE, jaka może zostać ulokowana w poszczególnych kategoriach lokat (Dz. U. 2011 nr 90, poz. 516) podwyższająca o 2,5 p.p. do 47,7% limit na inwestycje OFE w akcje;
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 lutego 2013 roku dotyczące udzielania przez Bank Gospodarstwa Krajowego pomocy *de minimis* w formie gwarancji spłaty kredytów (Dz. U. 2013, poz. 239), co wpłynęło na poziom akcji kredytowej dla małych i średnich przedsiębiorstw;
- trzy rozporządzenia ministra finansów z 30 kwietnia 2013 roku zobowiązujące towarzystwa funduszy inwestycyjnych do wprowadzenia w terminie do końca lipca 2013 roku zmian w sposobie, trybie i warunkach prowadzenia działalności oraz zmiany w dokonywaniu lokat przez fundusze inwestycyjne zamknięte i otwarte (Dz. U. 2013, poz. 536, 537 i 538);
- zakończenie z dniem 31 grudnia 2012 roku funkcjonowania programu „Rodzina na Swoim” wprowadzonego w 2011 roku o finansowym wsparciu rodzin w nabywaniu własnego mieszkania (Dz. U. 2011 nr 168, poz. 1006), co w związku z finalizowaniem w I kwartale 2013 roku transakcji związanych z tym programem oddziaływało na poziom akcji kredytowej na rynku kredytów hipotecznych w I półroczu 2013 roku.

Na działalność Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oddziaływały także nowe rozwiązania prawne wprowadzone na Ukrainie:

- ustawa nr 2755-VI z dnia 2 grudnia 2010 roku obniżająca od 1 stycznia 2013 roku stawkę podatku dochodowego o 2 p.p. do 19%;
- ustawa nr 5519-VI z dnia 6 grudnia 2012 roku ustalająca od 1 stycznia 2013 roku cztery stopy podatku z tytułu operacji zbycia papierów wartościowych i operacji instrumentami pochodnymi;

- postanowienie Rady Ministrów Ukrainy z dnia 6 marca 2013 roku ustalające przyjmowanie gotówki waluty ukraińskiej UAH w celu dalszego przelewu nie tylko przez banki lecz także przez licencjonowane niebankowe instytucje finansowe;
- decyzja nr 11 z dnia 12 lutego 2013 roku Dyrekcji Wykonawczej Funduszu gwarantowania lokat osób fizycznych wprowadzająca od 29 marca 2013 roku zmiany w zakresie zasad naliczania opłat na rzecz systemu gwarantowania depozytów bankowych;
- uchwała Zarządu NBU nr 479 z dnia 28 grudnia 2011 roku wprowadzająca od 1 stycznia 2013 roku wymóg określający relację kapitału regulacyjnego do zobowiązań banku na poziomie nie niższym niż 10%;
- uchwała Zarządu NBU nr 209 z dnia 6 czerwca 2013 roku obniżająca stopę refinansową o 0,5 p.p. do 7%.

3. WYNIKI FINANSOWE¹

3.1 Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA

Podstawowe wskaźniki finansowe

Wyniki osiągnięte przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA w I półroczu 2013 roku pozwoliły na ukształtowanie się głównych wskaźników efektywności finansowej na poziomach przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 2. Podstawowe wskaźniki finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

	30.06.2013	30.06.2012	Zmiana (p.p.)
ROA netto* (wynik finansowy netto/średni stan aktywów)	1,7%	2,1%	- 0,4
ROE netto* (wynik finansowy netto/średni stan kapitałów własnych)	13,8%	17,5%	- 3,7
C/I* (wskaźnik kosztów do dochodów w ujęciu rocznym)	42,7%	39,0%	3,7
Marża odsetkowa* (wynik odsetkowy/średni stan aktywów oprocentowanych)	4,0%	4,7%	- 0,7
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości**	9,1%	8,7%	0,4
Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości***	51,1%	47,0%	4,1

* Pozycje rachunku zysków i strat przyjęte do obliczenia wskaźników ujmują okres 4 ostatnich kwartałów (ujęcie roczne), natomiast pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej ujmują średnią z 5 ostatnich wartości kwartalnych odpowiednich pozycji aktywów i pasywów.

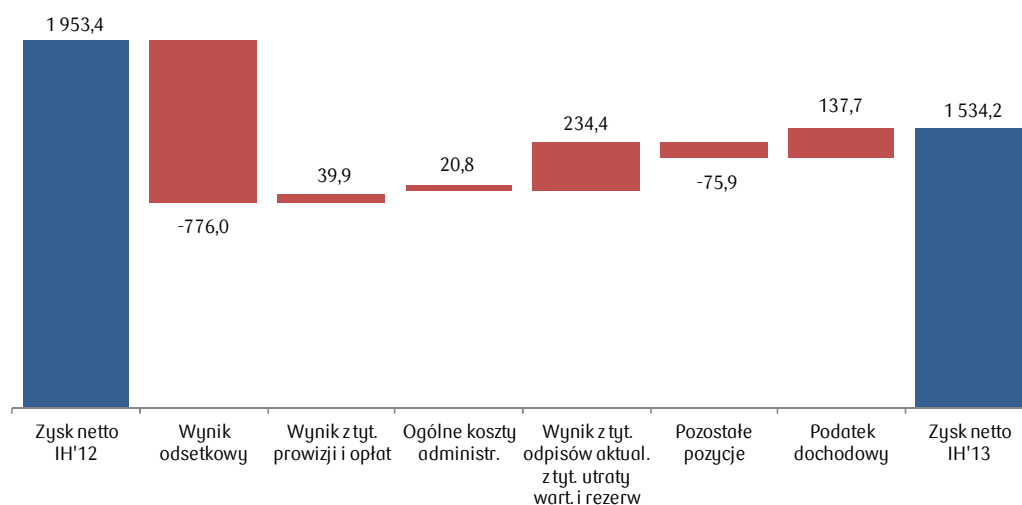
** Obliczony poprzez podzielenie wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości przez wartość bilansową kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto.

*** Obliczony poprzez podzielenie stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom przez wartość bilansową brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

Skonsolidowany zysk netto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA uzyskany w I półroczu br. wyniósł 1 534,2 mln PLN i był o 419,1 mln PLN (-21,5%) niższy niż w porównywalnym okresie 2012 roku, głównie w efekcie spadku wyniku odsetkowego, będącego konsekwencją obniżenia przez RPP stóp procentowych.

Wykres 1. Zmiana pozycji wynikowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

¹ W niniejszym rozdziale ewentualne różnice w sumach, udziałach i dynamikach wynikają z zaokrąglenia kwot do milionów złotych oraz zaokrąglenia udziałów procentowych w strukturach do jednego miejsca dziesiętnego.

W rachunku wyników Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I półrocze 2013 roku suma pozycji dochodowych wyniosła 4 999,8 mln PLN i była o 791,0 mln PLN, tj. o 13,7% niższa niż w analogicznym okresie 2012 roku. Główne skonsolidowane pozycje wynikowe kształtowały się następująco:

Tabela 3. Zmiany w rachunku zysków i strat Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2013	01.01- 30.06.2012	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Przychody z tytułu odsetek	5 585,8	6 487,3	(901,5)	-13,9%
Koszty z tytułu odsetek	(2 319,5)	(2 445,0)	125,5	-5,1%
Wynik z tytułu odsetek	3 266,2	4 042,2	(776,0)	-19,2%
Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 973,6	1 853,7	119,9	6,5%
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(431,0)	(351,0)	(80,0)	22,8%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 542,6	1 502,7	39,9	2,7%
Przychody z tytułu dywidend	5,3	6,1	(0,8)	-12,9%
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	3,3	15,4	(12,1)	-78,6%
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	61,4	4,6	56,7	13,2x
Wynik z pozycji wymiany	74,9	144,7	(69,7)	-48,2%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	46,1	75,1	(29,0)	-38,6%
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(866,9)	(1 101,3)	234,4	-21,3%
Ogólne koszty administracyjne	(2 225,5)	(2 246,3)	20,8	-0,9%
Wynik z działalności operacyjnej	1 907,4	2 443,2	(535,8)	-21,9%
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych	(14,7)	6,0	(20,7)	x
Zysk brutto	1 892,7	2 449,3	(556,5)	-22,7%
Podatek dochodowy	(358,8)	(496,4)	137,7	-27,7%
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	1 534,0	1 952,8	(418,8)	-21,4%
Zyski (straty) udziałowców niesprawujących kontroli	(0,3)	(0,6)	0,3	-50,7%
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	1 534,2	1 953,4	(419,1)	-21,5%

Wynik z tytułu odsetek

Uzyskany w I półroczu 2013 roku wynik odsetkowy był o 776,0 mln PLN niższy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, przede wszystkim na skutek spadku przychodów odsetkowych o 901,5 mln PLN.

Tabela 4. Przychody i koszty odsetkowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2013	Struktura IH 2013	01.01- 30.06.2012	Struktura IH 2012	Zmiana IH 2013/ IH 2012
Przychody odsetkowe z tytułu:	5 585,8	100,0%	6 487,3	100,0%	-13,9%
Kredytów i pożyczek udzielonych klientom	4 636,3	83,0%	5 129,8	79,1%	-9,6%
Papierów wartościowych	582,7	10,4%	768,7	11,8%	-24,2%
Instrumentów pochodnych zabezpieczających	270,3	4,8%	466,2	7,2%	-42,0%
Lokat w bankach	94,9	1,7%	119,3	1,8%	-20,5%
Inne	1,5	0,0%	3,3	0,1%	-53,2%
Koszty odsetkowe z tytułu:	(2 319,5)	100,0%	(2 445,0)	100,0%	-5,1%
Zobowiązań wobec klientów	(2 041,5)	88,0%	(2 231,6)	91,3%	-8,5%
Własnej emisji papierów dłużnych	(245,3)	10,6%	(193,7)	7,9%	26,6%
Premii od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(16,6)	0,7%	(5,0)	0,2%	3,3x
Depozytów banków	(9,2)	0,4%	(13,9)	0,6%	-33,9%
Pozostałe*	(7,0)	0,3%	(0,8)	0,0%	8,6x
Wynik z tytułu odsetek	3 266,2	x	4 042,2	x	-19,2%

* W tym: koszty z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

W I półroczu 2013 roku przychody odsetkowe wyniosły 5 585,8 mln PLN i w porównaniu z analogicznym okresem 2012 roku były niższe o 13,9% w głównej mierze w efekcie spadku:

- przychodów z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom (-)9,6% r/r – efekt spadku rynkowych stóp procentowych, przy wzroście stanu kredytów o 7,8 mld PLN r/r,
- przychodów z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających (-)42,0% r/r, w efekcie zawężenia spreadu pomiędzy stawkami złotowymi i walutowymi, na skutek spadku stawek rynkowych WIBOR oraz spadku średniego wolumenu transakcji CIRS objętych rachunkowością zabezpieczeń,
- przychodów z tytułu papierów wartościowych (-)24,2% r/r, w efekcie spadku średniego oprocentowania oraz wolumenu portfela.

W tym samym okresie dynamika kosztów odsetkowych ukształtowała się na poziomie (-)5,1% r/r, głównie w efekcie:

- spadku kosztów zobowiązań wobec klientów (-8,5% r/r), wynikającego z niższego średniego oprocentowania depozytów w efekcie spadku rynkowych stóp procentowych, przy wzroście zobowiązań wobec klientów o 2,3 mld PLN,

- przy wzroście kosztów z tytułu własnej emisji papierów dłużnych (+26,6% r/r), związanym ze wzrostem zobowiązań z tytułu emisji obligacji na zagranicznych rynkach finansowych, częściowo zneutralizowanym przez spadek kosztów obsługi długu na rynku krajowym w efekcie spadku rynkowych stóp procentowych.

Marża odsetkowa spadła o ok. 0,7 p.p. r/r do poziomu 4,0% na koniec I półrocza 2013 roku w efekcie spadku zannualizowanego wyniku odsetkowego o 12,0% r/r (gł. efekt spadku rynkowych stóp procentowych), przy wzroście średnich aktywów oprocentowanych o 3,6% r/r (gł. portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom).

Wynik z tytułu prowizji i opłat

Uzyskany w I półroczu 2013 roku wynik z prowizji i opłat był o 39,9 mln PLN wyższy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, na skutek wzrostu przychodów prowizyjnych o 119,9 mln PLN, przy wzroście kosztów prowizyjnych o 80,0 mln PLN.

Tabela 5. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2013	Struktura IH 2013	01.01- 30.06.2012	Struktura IH 2012	Zmiana IH 2013/ IH 2012
Przychody z tytułu prowizji i opłat z tytułu:	1 973,6	100,0%	1 853,7	100,0%	6,5%
Kart płatniczych	589,0	29,8%	552,1	29,8%	6,7%
Obsługi rachunków bankowych	430,9	21,8%	449,0	24,2%	-4,0%
Ubezpieczenia kredytów	261,0	13,2%	202,8	10,9%	28,7%
Udzielonych kredytów i pożyczek	298,5	15,1%	285,6	15,4%	4,5%
Obsługi funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	183,0	9,3%	152,0	8,2%	20,4%
Operacji kasowych	63,7	3,2%	68,3	3,7%	-6,8%
Operacji papierami wartościowymi	35,5	1,8%	35,3	1,9%	0,5%
Masowych operacji zagranicznych	25,0	1,3%	24,1	1,3%	3,5%
Pełnienia funkcji agenta emisji obligacji skarbowych	11,3	0,6%	21,9	1,2%	-48,5%
Sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	3,9	0,2%	10,3	0,6%	-61,8%
Inne*	71,9	3,6%	52,4	2,8%	37,4%
Koszty z tytułu prowizji i opłat z tytułu:	(431,0)	100,0%	(351,0)	100,0%	22,8%
Kart płatniczych	(243,4)	56,5%	(180,6)	51,5%	34,7%
Ubezpieczenia kredytów	(66,3)	15,4%	(54,8)	15,6%	21,0%
Usług akwizycyjnych	(51,3)	11,9%	(54,2)	15,5%	-5,3%
Usług rozliczeniowych	(13,5)	3,1%	(11,0)	3,1%	22,4%
Usług operacyjnych banków	(5,8)	1,4%	(5,1)	1,5%	14,8%
Zarządzania aktywami	(5,2)	1,2%	(7,0)	2,0%	-25,8%
Inne**	(45,5)	10,6%	(38,3)	10,9%	18,9%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 542,6	x	1 502,7	x	2,7%

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in. prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej, administrowanie zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa, usługi powiernicze.

** Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez Dom Maklerski na rzecz GPW i KDPW.

Poziomy wynik z prowizji i opłat był w głównej mierze determinowany przez:

- wzrost wyniku prowizyjnego z tytułu ubezpieczeń kredytów (+31,5% r/r), w efekcie wzrostu zarówno sprzedaży kredytów, głównie Mieszkaniowych złotowych, jak i nasycenia ubezpieczeniami, wspartego akcjami promocyjnymi, głównie dotyczącymi kredytów konsumpcyjnych,
- wzrost przychodów prowizyjnych z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych oraz funduszy emerytalnych (+20,4% r/r), w efekcie zarówno wzrostu opłat za zarządzanie, jak i wzrostu opłat manipulacyjnych za sprzedaż i odkupienia jednostek uczestnictwa, przy ponad 40% r/r wzroście wartości aktywów TFI,
- spadek wyniku z tytułu kart płatniczych (-6,9% r/r), głównie w efekcie spadku prowizji z tytułu *intrchange fee*, w związku z obniżeniem od początku roku przez organizacje płatnicze Visa i Mastercard stawek IF. Niższym prowizjom z tytułu IF towarzyszył wzrost zarówno wartości, jak i liczby transakcji kartowych.

Wynik z operacji finansowych

Wynik z operacji finansowych w I półroczu 2013 roku nadal był pod wpływem zmian rentowności polskich obligacji. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych wzrósł o 56,7 mln PLN w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku, przede wszystkim w efekcie realizacji dodatkowej wyceny w wyniku sprzedaży skarbowych papierów wartościowych. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej był niższy o 12,1 mln PLN w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku, głównie na skutek spadku na koniec okresu wyceny portfela dłużnych papierów oraz strukturyzowanych bankowych papierów wartościowych emitowanych przez Bank, jedynie częściowo zniwelowanym wzrostem wyniku na instrumentach pochodnych zabezpieczających portfel papierów.

Ogólne koszty administracyjne

Dyscyplina kosztowa kontynuowana w I półroczu 2013 roku przyniosła efekt w postaci utrzymania kosztów administracyjnych Grupy Kapitałowej na zbliżonym poziomie jak w I półroczu 2012 roku oraz przełożyła się na ukształtowanie efektywności działania Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, mierzony wskaźnikiem C/I w ujęciu rocznym, na poziomie 42,7% (+3,7 p.p. r/r).

Tabela 6. Ogólne koszty administracyjne Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2013	Struktura IH 2013	01.01- 30.06.2012	Struktura IH 2012	Zmiana IH 2013/ IH 2012
Świadczenia pracownicze	(1 179,7)	53,0%	(1 213,3)	54,0%	-2,8%
Koszty rzeczowe i pozostałe*	(761,8)	34,2%	(763,4)	34,0%	-0,2%
Amortyzacja	(284,0)	12,8%	(269,6)	12,0%	5,3%
Razem	(2 225,5)	100,0%	(2 246,3)	100,0%	-0,9%

* Pozostałe: podatki i opłaty oraz składka i wpłaty na BFG.

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw na dzień 30 czerwca 2013 roku odzwierciedla kontynuację konserwatywnego podejścia Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w zakresie wyceny ryzyka kredytowego. Poprawa wyniku z odpisów w porównaniu do wyniku uzyskanego w analogicznym okresie roku ubiegłego (-21,3% r/r), to efekt przede wszystkim korzystniejszego wyniku na kredytach konsumpcyjnych i mieszkaniowych.

Tabela 7. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2013	Struktura IH 2013	01.01- 30.06.2012	Struktura IH 2012	Zmiana IH 2013/ IH 2012
Wartość odpisów, w tym:					
kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu i należności od banków	(932,4)	107,6%	(1 030,0)	93,5%	-9,5%
inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne	9,0	-1,0%	(5,5)	0,5%	x
pozostałe	56,5	-6,5%	(65,7)	6,0%	x
Odpisy - razem	(866,9)	100,0%	(1 101,3)	100,0%	-21,3%

Koszt ryzyka² na koniec I półrocza 2013 roku wyniósł 1,3% i poprawił się o 0,04 p.p. w porównaniu do końca I półrocza 2012 roku. Efekt poprawy wyniku z tytułu odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości na kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe został skompensowany wzrostem odpisów na kredyty gospodarcze.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej – główne pozycje

Najistotniejszy wpływ na sytuację finansową Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wywiera sytuacja finansowa podmiotu dominującego. Determinuje on zarówno wielkość sumy bilansowej, jak również strukturę aktywów i pasywów. Według stanu na dzień 30 czerwca 2013 roku relacja sumy bilansowej PKO Banku Polskiego SA do sumy bilansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wynosiła 98,7%.

Suma aktywów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na dzień 30 czerwca 2013 roku wyniosła 198,2 mld PLN i była o 2,4% wyższa w porównaniu do stanu na koniec grudnia 2012 roku.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom stanowią najistotniejszą część aktywów Grupy Kapitałowej Banku i wyniosły 149,1 mld PLN na koniec czerwca 2013 roku, osiągając 75,2% udział w sumie aktywów. Ich wolumen wzrósł w stosunku do końca 2012 roku o 5,2 mld PLN.

Główne źródło finansowania aktywów stanowią zobowiązania wobec klientów, które wyniosły 149,2 mld PLN na koniec czerwca 2013 roku, osiągając 85,5% udział w sumie zobowiązań. Od początku 2013 roku wolumen zobowiązań wobec klientów wzrósł o 3,0 mld PLN.

Kształowanie się podstawowych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w I półroczu 2013 roku prezentuje poniższa tabela:

² Obliczony poprzez podzielenie wyniku z tytułu odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom za okres 12 m-cy zakończony 30 czerwca 2012 i 2013 przez średnie saldo kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto na początku i na końcu okresu sprawozdawczego oraz pośrednich okresów kwartalnych.

Tabela 8. Podstawowe pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	30.06.2013	Struktura 30.06.2013	31.12.2012	Struktura 31.12.2012	Zmiana (w %)
Kasa, środki w Banku Centralnym	5 658,0	2,9%	10 289,5	5,3%	-45,0%
Należności od banków	3 243,3	1,6%	3 392,5	1,8%	-4,4%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	149 100,6	75,2%	143 875,6	74,4%	3,6%
Papiery wartościowe	29 808,2	15,0%	25 159,4	13,0%	18,5%
Pozostałe aktywa	10 409,0	5,3%	10 762,7	5,6%	-3,3%
Suma aktywów	198 219,1	100,0%	193 479,6	100,0%	2,4%
Zobowiązania wobec banków	3 880,8	2,0%	3 737,1	1,9%	3,8%
Zobowiązania wobec klientów	149 242,6	75,3%	146 193,6	75,6%	2,1%
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane	12 563,6	6,3%	11 902,0	6,2%	5,6%
Pozostałe zobowiązania	8 866,5	4,5%	6 939,3	3,6%	27,8%
Suma zobowiązań	174 553,5	88,1%	168 772,0	87,2%	3,4%
Kapitał własny ogółem	23 665,6	11,9%	24 707,7	12,8%	-4,2%
Suma zobowiązań i kapitału własnego	198 219,1	100,0%	193 479,6	100,0%	2,4%
Kredyty/Depozyty (zob. wob. klientów)	99,9%	x	98,4%	x	1,5 p.p.
Kredyty/Stabilne źródła finansowania*	90,9%	x	89,6%	x	1,3 p.p.
Aktywa oproc./Aktywa	91,9%	x	89,1%	x	2,8 p.p.
Pasywa oproc./Pasywa	83,6%	x	83,6%	x	-0,1 p.p.

* Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów oraz finansowanie zewnętrzne w postaci: emisji papierów wartościowych, zobowiązań podporządkowanych oraz kredytów otrzymanych od instytucji finansowych.

Kredyty udzielone klientom

W strukturze rodzajowej portfela kredytowego brutto główną pozycję stanowią kredyty i pożyczki mieszkaniowe (75,1 mld PLN), których przyrost o 2,8 mld PLN w porównaniu z końcem 2012 roku był częściowo efektem wzrostu sprzedaży kredytów złotych, a częściowo efektem odnotowanej pod koniec I półrocza br. deprecjacji polskiej waluty. Ich udział w strukturze portfela kredytowego brutto pozostał na poziomie zbliżonym do końca 2012 roku (48,0%). Największy wzrost wolumenu w stosunku do końca 2012 roku odnotowały kredyty gospodarcze sektora niefinansowego (+6,7%).

Papiery wartościowe

Na koniec I półrocza 2013 roku wartość bilansowa portfela papierów wartościowych wyniosła 29,8 mld PLN i wzrosła o 4,6 mld PLN w stosunku do końca 2012 roku i stanowiła 15,0% aktywów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W strukturze rodzajowej portfela dominowały dłużne papiery emitowane przez Skarb Państwa oraz emitowane przez banki centralne (głównie bony pieniężne NBP).

Zobowiązania wobec klientów

W strukturze rodzajowej zobowiązań wobec klientów główną pozycję stanowią zobowiązania wobec ludności 116,8 mld PLN (+5,3% w stosunku do końca 2012 roku), których udział w strukturze portfela zobowiązań w stosunku do końca 2012 roku zwiększył się o 2,4 p.p. (do poziomu 78,2%) – efekt wzrostu depozytów bieżących o 3,0 mld PLN oraz depozytów terminowych o 2,8 mld PLN, przy spadku o 3,0 p.p. udziału zobowiązań wobec podmiotów gospodarczych w portfelu zobowiązań ogółem.

Finansowanie zewnętrzne

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA jest aktywnym uczestnikiem rynku emisji dłużnych papierów wartościowych, zarówno krajowego jak i międzynarodowego. Działania te mają na celu dywersyfikację źródeł finansowania działalności oraz dostosowanie ich do przyszłych wymogów regulacyjnych. Na koniec I półrocza 2013 roku emisje papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane stanowiły 6,3% zobowiązań. Zmiana poziomu zobowiązań z tytułu emisji w stosunku do końca 2012 roku była efektem przede wszystkim przyrostu zobowiązań z tytułu papierów wartościowych wyemitowanych przez PKO Finance AB, związanego z deprecjacją polskiego złotego. Szczegółowe informacje o emisjach przeprowadzonych przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA zostały opisane w nocie 25 Skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku.

Kapitały własne i współczynnik wypłacalności

Kapitały własne spadły o 4,2% w stosunku do końca 2012 roku i stanowiły na koniec I półrocza 2013 roku 11,9% pasywów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (spadek udziału o 0,8 p.p. w stosunku do końca 2012 roku).

Współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA ukształtował się na poziomie 13,51% na koniec I półrocza 2013 roku, co oznacza wzrost o 0,44 p.p. w stosunku do końca 2012 roku. Było to spowodowane wzrostem funduszy własnych o ok. 5,8% w efekcie akumulacji zysku netto za 2012 rok. Poziom ten znacznie przewyższa minimalną wartość tego wskaźnika określoną w ustawie Prawo bankowe (8%).

Adekwatność kapitałowa mierzona współczynnikiem wypłacalności została utrzymana na bezpiecznym poziomie.

W I półroczu 2013 roku wskaźnik rentowności kapitałów (ROE) spadł o 3,7 p.p. w ujęciu rocznym, w efekcie niższego poziomu zannualizowanego zysku netto (-15,1% r/r), przy wzroście średnich kapitałów o 7,6% r/r, natomiast wskaźnik rentowności aktywów (ROA) spadł o 0,4 p.p. w stosunku do I półrocza 2012 roku.

Tabela 9. Kapitały własne i współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	30.06.2013	Struktura 30.06.2013	31.12.2012	Struktura 31.12.2012	Zmiana (w %)
Kapitały własne, w tym:	23 665,6	100,0%	24 707,7	100,0%	-4,2%
Kapitał zakładowy	1 250,0	5,3%	1 250,0	5,1%	0,0%
Kapitał zapasowy	16 781,6	70,9%	15 364,7	62,2%	9,2%
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070,0	4,5%	1 070,0	4,3%	0,0%
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 469,1	14,7%	3 438,0	13,9%	0,9%
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(146,6)	-0,6%	51,9	0,2%	x
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(129,1)	-0,5%	7,1	0,0%	x
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(109,8)	-0,5%	(120,3)	-0,5%	-8,7%
Niepodzielony wynik finansowy	(55,9)	-0,2%	(103,3)	-0,4%	-45,9%
Wynik z roku bieżącego	1 534,2	6,5%	3 748,6	15,2%	-59,1%
Udziały niekontrolujące	2,6	0,0%	(0,3)	0,0%	x
Udziały w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	(0,5)	0,0%	1,3	0,0%	x
Fundusze własne	21 685,6	x	20 491,0	x	5,8%
Współczynnik wypłacalności (%)	13,51%	x	13,07%	x	0,44 p.p.

3.2 PKO Bank Polski SA

Podstawowe wskaźniki finansowe

Rezultatem wyników osiągniętych przez PKO Bank Polski SA w I półroczu 2013 roku jest ukształtowanie się głównych wskaźników efektywności finansowej na poziomach przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 10. Podstawowe wskaźniki finansowe PKO Banku Polskiego SA

	30.06.2013	30.06.2012	Zmiana (p.p.)
ROA netto* (wynik finansowy netto/średni stan aktywów)	1,6%	2,2%	- 0,6
ROE netto* (wynik finansowy netto/średni stan kapitałów własnych)	13,0%	18,1%	- 5,1
C/I* (wskaźnik kosztów do dochodów w ujęciu rocznym)	40,6%	36,8%	3,8
Marża odsetkowa* (wynik odsetkowy/średni stan aktywów oprocentowanych)	4,0%	4,7%	- 0,7
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości**	8,4%	7,9%	0,5
Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości***	51,4%	47,1%	4,3

* Pozycje rachunku zysków i strat przyjęte do obliczenia wskaźników ujmują okres 4 ostatnich kwartałów (ujęcie roczne), natomiast pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej ujmują średnią z 5 ostatnich wartości kwartalnych odpowiednich pozycji aktywów i pasywów.

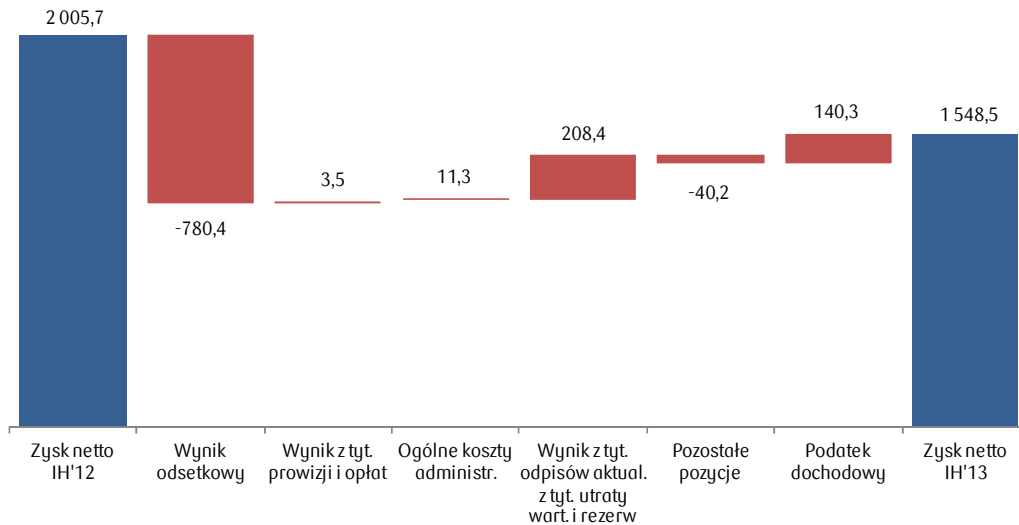
** Obliczony poprzez podzielenie wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości przez wartość bilansową kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto.

*** Obliczony poprzez podzielenie stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom przez wartość bilansową brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości.

Rachunek zysków i strat PKO Banku Polskiego SA

Zysk netto PKO Banku Polskiego SA uzyskany w I półroczu br. wyniósł 1 548,5 mln PLN i był o 457,2 mln PLN, czyli o 22,8% niższy niż w porównywalnym okresie 2012 roku, a jego poziom był determinowany przez spadek wyniku odsetkowego, związany ze spadkiem rynkowych stóp procentowych.

Wykres 2. Zmiana pozycji wynikowych PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

W rachunku wyników PKO Banku Polskiego SA za I półrocze 2013 roku suma pozycji dochodowych wyniosła 4 810,7 mln PLN i była o 817,1 mln PLN, tj. o 14,5% niższa niż w analogicznym okresie 2012 roku. Główne pozycje wynikowe kształtowały się zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 11. Zmiany w rachunku zysków i strat PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01-30.06.2013	01.01-30.06.2012	Zmiana (w mln PLN)	Zmiana (w %)
Przychody z tytułu odsetek	5 449,8	6 375,1	(925,2)	-14,5%
Koszty z tytułu odsetek	(2 243,5)	(2 388,3)	144,8	-6,1%
Wynik z tytułu odsetek	3 206,3	3 986,7	(780,4)	-19,6%
Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 846,0	1 749,9	96,1	5,5%
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(463,3)	(370,7)	(92,6)	25,0%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 382,7	1 379,2	3,5	0,3%
Przychody z tytułu dywidend	78,6	91,2	(12,6)	-13,8%
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	3,9	14,8	(10,9)	-74,0%
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	60,8	5,6	55,2	10,9x
Wynik z pozycji wymiany	73,2	143,0	(69,7)	-48,8%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	5,3	7,4	(2,1)	-28,5%
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(883,7)	(1 092,0)	208,4	-19,1%
Ogólne koszty administracyjne	(2 031,4)	(2 042,7)	11,3	-0,6%
Wynik z działalności operacyjnej	1 895,6	2 493,1	(597,5)	-24,0%
Zysk (strata) brutto	1 895,6	2 493,1	(597,5)	-24,0%
Podatek dochodowy	(347,1)	(487,4)	140,3	-28,8%
Zysk (strata) netto	1 548,5	2 005,7	(457,2)	-22,8%

Wynik z tytułu odsetek

Uzyskany w I półroczu 2013 roku wynik odsetkowy był o 780,4 mln PLN niższy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, przede wszystkim na skutek spadku przychodów odsetkowych o 925,2 mln PLN, przy spadku kosztów odsetkowych o 144,8 mln PLN.

Tabela 12. Przychody i koszty odsetkowe PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2013	Struktura IH 2013	01.01- 30.06.2012	Struktura IH 2012	Zmiana IH 2013/ IH 2012
Przychody odsetkowe z tytułu:	5 449,8	100,0%	6 375,1	100,0%	-14,5%
Kredytów i pożyczek udzielonych klientom	4 512,5	82,8%	5 032,1	78,9%	-10,3%
Papierów wartościowych	570,6	10,5%	753,6	11,8%	-24,3%
Instrumentów pochodnych zabezpieczających	270,3	5,0%	466,2	7,3%	-42,0%
Lokat w bankach	94,9	1,7%	119,8	1,9%	-20,7%
Inne	1,5	0,0%	3,3	0,1%	-55,2%
Koszty odsetkowe z tytułu:	(2 243,5)	100,0%	(2 388,3)	100,0%	-6,1%
Zobowiązań wobec klientów	(2 152,6)	95,9%	(2 260,4)	94,6%	-4,8%
Własnej emisji papierów dłużnych	(57,7)	2,6%	(107,7)	4,5%	-46,4%
Premii od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(16,6)	0,7%	(5,0)	0,2%	3,3x
Depozytów banków	(9,7)	0,4%	(14,4)	0,6%	-32,6%
Pozostałe*	(7,0)	0,3%	(0,8)	0,0%	8,6x
Wynik z tytułu odsetek	3 206,3	x	3 986,7	x	-19,6%

* W tym: koszty z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Wynik z tytułu prowizji i opłat

Uzyskany w I półroczu 2013 roku wynik z prowizji i opłat był o 3,5 mln PLN wyższy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, na skutek wzrostu przychodów prowizyjnych o 96,1 mln PLN, przy wzroście kosztów prowizyjnych o 92,6 mln PLN.

Tabela 13. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2013	Struktura IH 2013	01.01- 30.06.2012	Struktura IH 2012	Zmiana IH 2013/ IH 2012
Przychody z tytułu prowizji i opłat z tytułu:	1 846,0	100,0%	1 749,9	100,0%	5,5%
Kart płatniczych	580,7	31,5%	539,3	30,8%	7,7%
Obsługi rachunków bankowych	422,3	22,9%	439,6	25,1%	-3,9%
Ubezpieczenia kredytów	261,0	14,1%	202,8	11,6%	28,7%
Udzielonych kredytów i pożyczek	291,9	15,8%	280,5	16,0%	4,1%
Operacji kasowych	57,5	3,1%	62,0	3,5%	-7,3%
Z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych (w tym opłaty za zarządzanie)	99,2	5,4%	83,3	4,8%	19,0%
Operacji papierami wartościowymi	35,4	1,9%	35,2	2,0%	0,5%
Obsługi masowych operacji zagranicznych	25,0	1,4%	24,1	1,4%	3,5%
Pełnienia funkcji agenta emisji obligacji skarbowych	11,3	0,6%	21,9	1,2%	-48,5%
Sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	3,9	0,2%	10,3	0,6%	-61,8%
Inne*	58,0	3,1%	50,9	2,9%	14,0%
Koszty z tytułu prowizji i opłat z tytułu:	(463,3)	100,0%	(370,7)	100,0%	25,0%
Kart płatniczych	(288,6)	62,3%	(213,4)	57,6%	35,2%
Ubezpieczenia kredytów	(66,1)	14,3%	(54,8)	14,8%	20,5%
Usług akwizycyjnych	(45,7)	9,9%	(48,0)	12,9%	-4,7%
Usług rozliczeniowych	(13,5)	2,9%	(11,0)	3,0%	22,4%
Usług operacyjnych banków	(5,4)	1,2%	(5,0)	1,4%	6,5%
Inne**	(44,1)	9,5%	(38,5)	10,4%	14,6%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 382,7	x	1 379,2	x	0,3%

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej, administrowanie zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa, usługi powiernicze.

** Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez Dom Maklerski na rzecz GPW i KDPW.

Ogólne koszty administracyjne

Dyscyplina kosztowa kontynuowana w I półroczu 2013 roku przyniosła efekt w postaci utrzymania kosztów administracyjnych na analogicznym poziomie jak w I półroczu 2012 roku, co przełożyło się na ukształtowanie się efektywności działania Banku mierzonej wskaźnikiem C/I w ujęciu rocznym na poziomie 40,6%.

Tabela 14. Ogólne koszty administracyjne PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	01.01- 30.06.2013	Struktura IH 2013	01.01- 30.06.2012	Struktura IH 2012	Zmiana IH 2013/ IH 2012
Świadczenia pracownicze	(1 076,5)	53,0%	(1 114,5)	54,6%	-3,4%
Koszty rzeczowe i pozostałe*	(700,3)	34,5%	(690,5)	33,8%	1,4%
Amortyzacja	(254,7)	12,5%	(237,7)	11,6%	7,2%
Razem	(2 031,4)	100,0%	(2 042,7)	100,0%	-0,6%

* Pozostałe: podatki i opłaty, składka i wpłaty na BFG.

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw odzwierciedla bezpieczne podejście PKO Banku Polskiego SA do wyceny ryzyka kredytowego. Poprawa ujemnego wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw w I półroczu 2013 roku (-19,1% r/r) nastąpiła w wyniku korzystniejszych odpisów na kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe.

Koszt ryzyka³ w I połowie 2013 roku wyniósł 1,3% i pozostał na niezmiennym poziomie w stosunku do końca I półrocza 2012 roku.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej PKO Banku Polskiego SA – główne pozycje

Suma aktywów PKO Banku Polskiego SA na dzień 30 czerwca 2013 roku wyniosła 195,5 mld PLN i była o 2,4% wyższa w porównaniu do stanu na koniec grudnia 2012 roku.

Kształtowanie się podstawowych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej PKO Banku Polskiego SA w I półroczu 2013 roku prezentuje poniższa tabela:

Tabela 15. Podstawowe pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	30.06.2013	Struktura 30.06.2013	31.12.2012	Struktura 31.12.2012	Zmiana (w %)
Kasa, środki w Banku Centralnym	5 591,7	2,9%	10 229,2	5,4%	-45,3%
Należności od banków	3 407,9	1,7%	3 456,4	1,8%	-1,4%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	147 148,4	75,3%	142 084,9	74,4%	3,6%
Papiery wartościowe	29 658,6	15,2%	24 958,6	13,1%	18,8%
Pozostałe aktywa	9 737,0	5,0%	10 288,7	5,4%	-5,4%
Suma aktywów	195 543,7	100,0%	191 017,7	100,0%	2,4%
Zobowiązania wobec banków	3 007,2	1,5%	2 506,0	1,3%	20,0%
Zobowiązania wobec klientów	157 875,8	80,7%	154 740,6	81,0%	2,0%
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane	2 542,1	1,3%	2 497,2	1,3%	1,8%
Pozostałe zobowiązania	8 508,2	4,4%	6 627,9	3,5%	28,4%
Suma zobowiązań	171 933,3	87,9%	166 371,7	87,1%	3,3%
Kapitał własny ogółem	23 610,3	12,1%	24 646,1	12,9%	-4,2%
Suma zobowiązań i kapitału własnego	195 543,7	100,0%	191 017,7	100,0%	2,4%
Kredyty/Depozyty (zob. wob. klientów)	93,2%	x	91,8%	x	1,4 p.p.
Kredyty/Stabilne źródła finansowania*	90,9%	x	89,6%	x	1,3 p.p.
Aktywa oproc./Aktywa	92,2%	x	89,3%	x	2,9 p.p.
Pasywa oproc./Pasywa	83,6%	x	83,6%	x	-0,1 p.p.

* Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów (z uwzględnieniem środków z tyt. emisji euroobligacji), kredyty otrzymane od instytucji finansowych oraz długoterminowe finansowanie zewnętrzne w postaci zobowiązań podporządkowanych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom stanowią najistotniejszą część aktywów Banku i wyniosły 147,1 mld PLN na koniec czerwca 2013 roku (+5,1 mld PLN w stosunku do końca 2012 roku), osiągając 75,3% udziału w sumie aktywów.

Główne źródło finansowania aktywów stanowią zobowiązania wobec klientów, które wyniosły 157,9 mld PLN na koniec czerwca 2013 roku (+3,1 mld PLN w stosunku do końca 2012 roku), osiągając 91,8% udział w sumie zobowiązań.

4. ROZWÓJ BIZNESU⁴

4.1 Kierunki rozwoju Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Kierunki rozwoju PKO Banku Polskiego SA wytycza nowa strategia na lata 2013-2015 „PKO Bank Polski Codziennie Najlepszy”, zatwierdzona przez Radę Nadzorczą w dniu 27 marca 2013 roku.

Wizja rozwoju PKO Banku Polskiego SA opiera się na założeniu ugruntowania jego pozycji rynkowej jako lidera sektora finansowego w Polsce i wiodącego banku uniwersalnego w Europie Centralnej, przy jednoczesnym zapewnieniu:

- efektywności i budowania trwałych wartości oraz prowadzenia stabilnej polityki dywidendy dla akcjonariuszy,
- satysfakcji klientów poprzez wiarygodność oraz dopasowaną do ich potrzeb ofertę produktów i profesjonalną obsługę,
- wizerunku odpowiedzialnego partnera zaangażowanego w długoterminowe relacje z partnerami biznesowymi i lokalnymi społecznościami,
- pozycji najlepszego pracodawcy w polskim sektorze bankowym, wspierającego rozwój i wspólne wartości.

³ Obliczony poprzez podzielenie wyniku z tytułu odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom za okres 12 m-cy zakończony 30 czerwca 2012 i 2013 przez średnie saldo kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto na początku i na końcu okresu sprawozdawczego oraz pośrednich okresów kwartalnych.

⁴ W niniejszym rozdziale ewentualne różnice w sumach, udziałach i dynamikach wynikają z zaokrąglenia kwot do milionów złotych oraz zaokrąglenia udziałów procentowych w strukturach do jednego miejsca dziesiętnego.

Strategia zakłada umocnienie pozycji marki PKO Banku Polskiego SA jako marki o najwyższej wartości w polskim sektorze bankowym. O jej sile stanowią takie aspekty jak: polski charakter, bezpieczeństwo i wieloletnie zaufanie klientów, jak również profesjonalizm obsługi, nowoczesna oferta produktów, innowacyjność i nowe technologie.

Wsparcie dla realizacji wizji rozwoju Banku stanowią przyjęte w strategii długoterminowe dźwignie strategiczne, którymi są:

1. Satysfakcja klienta – wykorzystanie pełnego potencjału wartości największej bazy klientów Banku, poprzez dopasowaną do potrzeb segmentów ofertę produktów;
2. Doskonałość dystrybucyjna – zwiększenie efektywności i jakości obsługi klientów w największej sieci placówek oraz rozwój kanałów zdalnych;
3. Innowacje i technologie – wzrost konkurencyjności produktów i usług, umocnienie relacji z klientami oraz dywersyfikacja przychodów poprzez doskonalenie technologii i wdrażanie innowacji;
4. Efektywność organizacji – utrzymanie konkurencyjności dzięki wdrożeniu inteligentnej informacji zarządczej, optymalizacji zarządzania ryzykiem oraz dyscyplinie kosztowej;
5. Rozwój kompetencji – umacnianie kultury organizacyjnej opartej o wspólne wartości i kapitał ludzki, ukierunkowanej na współpracę, zaangażowanie i rozwój umiejętności;
6. Akwizycje i alianse – aktywne poszukiwanie możliwości rozwoju w Polsce i w Europie Centralnej poprzez przejęcia lub alianse strategiczne.

Długoterminowe dźwignie strategiczne przekładają się na realizację dźwigni dla obszarów biznesowych:

- I. Dźwignie strategiczne Bankowości Detalicznej:
  1. Klientocentryczność (wykorzystanie wiedzy o kliencie dla podniesienia jakości obsługi).
  2. Doskonałość dystrybucyjna (poprawa efektywności dystrybucji, modernizacja i optymalizacja sieci, rozwój kanałów bezpośrednich, poprawa umiejętności sprzedażowych i efektywności sprzedaży).
  3. Innowacyjność i dywersyfikacja przychodów (wdrożenie modelu zarządzania portfelem innowacji i rozwój strumieni przychodów pozaodsetkowych).
- II. Dźwignie strategiczne Bankowości Korporacyjnej:
  1. Bankowość relacyjna i segmentowy model obsługi (wdrożenie ulepszonej strategii segmentowej, struktury dystrybucji i polityki cenowej oraz rozwój kompetencji, a także dyscyplina jakości portfela kredytowego i efektywność alokacji kapitału).
  2. Bankowość transakcyjna (rozwój rozwiązań płatności masowych, poszerzenie oferty produktowej, poprawa jakości obsługi klienta oraz usprawnienie procesów).
- III. Dźwignie strategiczne Bankowości Inwestycyjnej:
  1. Zintegrowany model sprzedaży – rynki kapitałowe i finansowanie strukturyzowane (wdrożenie modelu sprzedaży krzyżowej oraz rozwój produktów inwestycyjnych).
  2. Optymalizacja zarządzania aktywami i pasywami (bezpieczne i efektywne zarządzanie płynnością Banku, poprawa zarządzania ryzykiem stopy procentowej, rozwój finansowania długoterminowego, rozwój Grupy Kapitałowej Banku).
- IV. Dźwignie strategiczne Obszarów Wspierających:
  1. Optymalizacja zarządzania ryzykiem (obniżenie kosztów ryzyka kredytowego, usprawnienie procesów, wprowadzenie polityki cenowej uzależnionej od profilu ryzyka klienta, wdrożenie mechanizmów IRB oraz zwiększenie stopy odzysku).
  2. Zaawansowane, wydajne i bezpieczne technologie oraz efektywne procesy operacyjne (wsparcie „biznesów” przez IT w rozwoju nowych produktów, zapewnienie warunków dla dalszego, bezpiecznego rozwoju działalności biznesowej Banku).
  3. Rozwój przez wzrost zaangażowania i wspólne wartości (zwiększenie efektywności organizacji oraz wartości kapitału ludzkiego, umocnienie kultury korporacyjnej otwartej na zmiany, pozyskanie najlepszych pracowników).
  4. Efektywne zarządzanie finansowe (wzrost efektywności zarządzania finansami poprzez doskonalenie inteligencji organizacji, wprowadzenie nowych metod zarządzania bilansem Banku oraz ciągłą optymalizację kosztów).

Dodatkową dźwignią strategiczną rozwoju PKO Banku Polskiego SA będą akwizycje, obejmujące:

- przejęcia krajowe, dające możliwość uzyskania efektów synergii i wzmocnienia pozycji na rynku krajowym, realizowane w okresie spowolnienia dynamiki wzrostu rynku,
- przejęcia zagraniczne, związane z poszukiwaniem wzrostu na szybciej rosnących rynkach oraz możliwości korzystania z międzynarodowych doświadczeń i kompetencji.

W ramach nowej strategii rozwoju PKO Bank Polski SA będzie rozwijał zintegrowany model Grupy Kapitałowej. Spółki zależne od Banku stanowiąc centra produktowe uzupełniają podstawową ofertę usług finansowych Banku. Poszczególne spółki świadczą usługi w zakresie leasingu, faktoringu, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych, bankowości internetowej oraz obsługi i rozliczeń transakcji kartowych. W skład Grupy Kapitałowej wchodzi też KREDOBANK SA prowadzący działalność bankową na Ukrainie oraz spółka windykacyjna i faktoringowa na Ukrainie.

Kluczowe inicjatywy strategiczne obejmują:

- integrację spółek Grupy z Bankiem poprzez m.in. centralizację funkcji wsparcia lub pełne przeniesienie działalności spółek do Banku,
- sprzedaż aktywów nie związanych z podstawową działalnością Banku,
- rozwój KREDOBANK SA ukierunkowany na obsługę klientów detalicznych oraz MSP prowadzących działalność w dużej mierze w zachodniej części Ukrainy,
- umocnienie pozycji rynkowej Grupy w wybranych segmentach rynku, w tym poprzez alianse w zakresie płatności oraz akwizycje spółek.

PKO Bank Polski SA, w ramach realizacji strategii, w dniu 12 czerwca 2013 roku podpisał z Nordea Bank AB (publ) umowę określającą warunki realizacji transakcji nabycia od Nordea Bank AB (publ) oraz innych podmiotów z Grupy Nordea akcji spółki Nordea Bank Polska SA stanowiących 99,21% kapitału zakładowego Spółki wraz z portfelem wierzycielności wobec klientów korporacyjnych Nordea Bank AB (publ) o wartości nominalnej wynoszącej 3 604 mln PLN wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku, akcji spółki Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki oraz akcji spółki Nordea Finance Polska SA stanowiących 100% kapitału zakładowego Spółki. Powyższa transakcja uzależniona jest od uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego oraz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w Polsce, a także ukraińskiego Urzędu Antymonopolowego. Po zamknięciu transakcji planowane jest dokonanie wykupu akcji pozostałych akcjonariuszy mniejszościowych Nordea Bank Polska SA.

Transakcja ma na celu wzmocnienie pozycji PKO Banku Polskiego SA jako lidera w polskim sektorze bankowym, poszerzenie kanałów dystrybucji oraz doskonalenie jakości usług. Realizacja transakcji w znaczący sposób poprawi pozycję PKO Banku Polskiego SA w segmencie zamożnych klientów detalicznych, wzmocni kompetencje w segmencie bankowości korporacyjnej oraz spowoduje wzrost w zakresie *bancassurance*.

Szczegółowe informacje dot. powyższej umowy znajdują się w pkt. Pozostałe informacje niniejszego sprawozdania („Inne informacje, które są istotne dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego emitenta i ich zmian”).

4.2 Udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA

Po I półroczu 2013 roku udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA w zakresie depozytów utrzymały się na wysokim poziomie 16,5%, przy wzroście o 0,2 p.p. depozytów osób prywatnych w stosunku do I półrocza 2012 roku. W zakresie kredytów nastąpił wzrost udziałów rynkowych o 0,1 p.p. w stosunku do analogicznego okresu 2012 roku, determinowany wzrostem udziałów kredytów mieszkaniowych i kredytów podmiotów instytucjonalnych.

Tabela 16. Udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA (w %)*

	30.06.2013	31.12.2012	30.06.2012
Kredyty	16,1	16,1	16,0
osoby prywatne	19,0	19,0	18,9
mieszkaniowe	20,2	20,0	19,7
złotowe	28,6	28,6	29,3
walutowe	12,8	12,9	13,0
konsumpcyjne i pozostałe	16,1	16,6	17,1
podmioty instytucjonalne	13,3	13,2	13,0
Depozyty	16,5	16,8	17,4
osoby prywatne	22,2	21,8	22,0
podmioty instytucjonalne	8,9	10,2	11,5

* Dane wg systemu sprawozdawczości dla NBP - Webis.

4.3 Działalność w obszarach biznesowych PKO Banku Polskiego SA

Segment detaliczny

W I półroczu 2013 roku działania Banku w segmencie detalicznym skoncentrowane były na podnoszeniu atrakcyjności i konkurencyjności oferowanych produktów, przy elastycznym reagowaniu na zmieniające się warunki rynkowe. Bank skupiał się na zwiększeniu innowacyjności w zakresie nowych rozwiązań finansowych nie tylko w zakresie produktów, ale także kanałów dystrybucji.

Bank kontynuował zrównoważony rozwój, skupiony na rozpoznaniu i zaspokajaniu potrzeb klientów, z którymi chce budować silne, długookresowe relacje.

Bank wprowadza do swojej oferty nowe, innowacyjne usługi. Najnowszym osiągnięciem Banku jest wprowadzenie autorskiej aplikacji IKO, która umożliwi realizację płatności przy wykorzystaniu telefonu i korzystanie z funkcjonalności bankowości mobilnej. Na koniec I półrocza 2013 roku z aplikacji IKO korzystało ok. 40 tys. aktywnych użytkowników.

Od II kwartału 2013 roku w sieci sprzedaży detalicznej wdrożono rozwiązania wypracowane w ramach projektu „Nowy Rytm”. Nowy system motywacyjny i jego przejrzyste założenia oraz jednolita organizacja pracy w każdym oddziale i na każdym stanowisku, ma na celu zwiększenie efektywności sprzedaży, podniesienie jakości obsługi i wzrost satysfakcji zarówno klientów, jak i pracowników Banku. W największym projekcie wdrożeniowym w historii polskiej bankowości bierze udział ponad 15 tys. pracowników w ponad 1 100 oddziałach.

Oferta kredytowa w segmencie detalicznym

PKO Bank Polski SA systematycznie wprowadzał na rynek nową ofertę produktową w segmencie detalicznym oraz intensyfikował współpracę z przedsiębiorcami, wspierając wzrost gospodarczy. Bank kontynuował także projekty mające na celu istotną poprawę jakości obsługi klienta, które obejmowały usprawnianie procesów sprzedażowych i podnoszenie standardów obsługi, przy wykorzystaniu przeprowadzanych cyklicznie wyników badań satysfakcji klientów.

Według stanu na koniec I półrocza 2013 roku kredyty brutto segmentu detalicznego PKO Banku Polskiego SA wynosiły 109,6 mld PLN i od początku roku ich stan zwiększył się o 2,8 mld PLN (tj. o 2,7%). Przyczynił się do tego w głównej mierze wzrost portfela kredytów małych i średnich przedsiębiorstw (+4,9% od początku roku) oraz kredytów bankowości hipotecznej (+4,8% od początku roku), z czego 1/3 wzrostu kredytów hipotecznych to efekt kursowy, a 2/3 to efekt nowej sprzedaży.

Tabela 17. Kredyty brutto PKO Banku Polskiego SA – w segmencie detalicznym (w mln PLN)

	30.06.2013	31.12.2012**	30.06.2012*	Zmiana od:	
				31.12.2012**	30.06.2012*
Kredyty brutto, w tym:					
bankowości detalicznej i prywatnej	20 936	21 849	22 975	-4,2%	-8,9%
małych i średnich przedsiębiorstw	15 013	14 309	14 411	4,9%	4,2%
bankowości hipotecznej	67 032	63 961	63 190	4,8%	6,1%
klientów rynku mieszkaniowego (w tym wspierane przez budżet państwa)	6 592	6 621	6 713	-0,4%	-1,8%
Razem kredyty	109 572	106 739	107 290	2,7%	2,1%

* Zmiana w stosunku do wcześniej prezentowanych wolumenów biznesowych wynika ze zmiany sposobu prezentacji; m. in. obecnie prezentowane wolumeny obejmują także odsetki bilansowe.

**Wolumen uwzględnia efekt II etapu resegmentacji między segmentem małych i średnich przedsiębiorstw i segmentem rynku mieszkaniowego a segmentem korporacyjnym, który w II półroczu 2012 r. dla kredytów wyniósł odpowiednio (-)17 mln PLN i (-)547 mln PLN.

Kredyty konsumpcyjne

W półroczu 2013 roku PKO Bank Polski SA, podobnie jak cały sektor bankowy, odnotował spadek wolumenu kredytów konsumpcyjnych. PKO Bank Polski SA kontynuował prowadzoną w 2012 roku działalność promującą sprzedaż kredytów konsumpcyjnych. W ramach inicjatyw wspierających sprzedaż tej grupy kredytów, PKO Bank Polski SA przeprowadzał działania promocyjne, dotyczące w szczególności Pożyczki gotówkowej i kredytu Aurum/Platinum. Bank przygotował trzy nowe propozycje popularnej Mini Ratki, pierwszą „Pożyczkę na PIT” bez zbędnych formalności po okazaniu zeznania podatkowego PIT, drugą „Weź Mini Ratkę remontową i korzystaj podwójnie”, z atrakcyjnym oprocentowaniem i szeregiem udogodnień oraz trzecią „Wakacje bez ratki”, z możliwością 3-miesięcznej karencji w spłacie kredytu.

W ramach oferty Pożyczki Gotówkowej w I półroczu 2013 roku prowadzone były również centralne kampanie sprzedażowe (x-sell). Ponadto, w I półroczu 2013 roku przeprowadzono szereg akcji promocyjnych kredytu Aurum/Platinum, w tym liczne kampanie sprzedażowe x-sell dla wybranych grup klientów.

Kredyty mieszkaniowe

W I półroczu 2013 roku Bank umacniał swoją pozycję na rynku kredytów mieszkaniowych. Z danych prezentowanych przez Związek Banków Polskich wynika, że za okres pierwszych sześciu miesięcy 2013 roku PKO Bank Polski SA zajmował pierwszą pozycję na rynku posiadając 31,3% udział w sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych.

W lutym 2013 roku Bank zorganizował akcję „Drzwi otwarte” kredytu mieszkaniowego WŁASNY KĄT hipoteczny. Z oferty mogli skorzystać klienci, którzy posiadają w PKO Banku Polskim SA dowolny rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy, kartę kredytową lub ubezpieczenie na życie oraz przystąpili do programu 4-letniego ubezpieczenia od utraty pracy i hospitalizacji. Ponadto, w II kwartale br. wprowadzono cykliczne oferty specjalne dla klientów nabywających nieruchomości w ramach inwestycji realizowanych przez wybranych deweloperów, dla klientów będących pracownikami firm bądź członkami grup zawodowych, a także ofertę specjalną dla klientów targów branżowych.

Kredyty małych i średnich przedsiębiorstw i rynku mieszkaniowego

PKO Bank Polski SA konsekwentnie wspiera polską przedsiębiorczość. Firmom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw zapewnia finansowanie bieżących, jak i inwestycyjnych potrzeb, poprzez bogatą i elastyczną ofertę kredytową. 4 marca br. pomiędzy PKO Bankiem Polskim SA a Bankiem Gospodarstwa Krajowego została podpisana umowa „Portfelowej Linii Gwarancyjnej *de minimis*”. W ramach przedmiotowego rządowego programu pomocy dla małych i średnich firm przedsiębiorcy otrzymają wsparcie w postaci gwarancji BGK – *de minimis*, mającej na celu zwiększenie dostępności kredytowania oraz uruchomienie dodatkowych środków na bieżącą działalność firmy. Do końca maja 2013 roku z dostępu do łatwiejszego finansowania skorzystało prawie 2 800 klientów PKO Banku Polskiego SA. Wartość udzielonych kredytów przekroczyła 637 mln PLN. Oznacza to, że PKO Bank Polski SA był największym kredytodawcą spośród czternastu banków udzielających kredyty z gwarancjami *de minimis*, zgodnie z danymi przekazanymi przez Centrum Poręczeń i Gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego.

W ramach oferty kredytowej dla segmentu małych i średnich przedsiębiorstw w czerwcu br. wdrożona została nowa funkcjonalność w iPKO w zakresie pasywnego dostępu kredytobiorcy do rachunków kredytowych małych i średnich przedsiębiorstw, umożliwiającą uzyskanie informacji o aktualnym stanie wykorzystania środków z kredytu/poziomie zadłużenia.

Oferta depozytowa w segmencie detalicznym

W I półroczu 2013 roku PKO Bank Polski SA kontynuował działania związane z uatrakcyjnianiem oferty depozytowej dla klientów segmentu detalicznego. Jednocześnie prowadzone były działania zmierzające do dywersyfikacji źródeł finansowania działalności.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku depozyty segmentu detalicznego PKO Banku Polskiego SA wynosiły 124,6 mld PLN i od początku roku ich stan zwiększył się o 5,4 mld PLN (tj. o 4,6%). Przyczynił się do tego wzrost poziomu depozytów bankowości detalicznej i prywatnej (+5,6% od początku roku), zarówno za sprawą wzrostu wolumenów depozytów terminowych, jak i bieżących.

Tabela 18. Depozyty PKO Banku Polskiego SA – w segmencie detalicznym (w mln PLN)

	30.06.2013	31.12.2012**	30.06.2012*	Zmiana od:	
				31.12.2012**	30.06.2012*
Depozyty klientowskie, w tym:					
bankowości detalicznej i prywatnej	111 715	105 799	102 860	5,6%	8,6%
małych i średnich przedsiębiorstw	8 427	8 766	8 109	-3,9%	3,9%
klientów rynku mieszkaniowego	4 502	4 646	4 537	-3,1%	-0,8%
Razem depozyty	124 643	119 212	115 506	4,6%	7,9%

* Zmiana w stosunku do wcześniej prezentowanych wolumenów biznesowych wynika ze zmiany sposobu prezentacji.

** Wolumen uwzględnia efekt II etapu resegmentacji między segmentem małych i średnich przedsiębiorstw i segmentem rynku mieszkaniowego a segmentem korporacyjnym, który w II półroczu 2012 r. dla depozytów wyniósł odpowiednio (-)0,3 mln PLN oraz (-)135 mln PLN.

Rachunki bieżące i rachunki oszczędnościowe

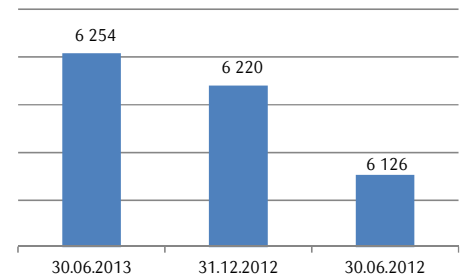
PKO Bank Polski SA pozostaje liderem na rynku pod względem liczby prowadzonych rachunków bieżących, która na koniec I półrocza 2013 roku wynosiła 6,3 mln sztuk. Wzrost liczby rachunków jest pochodną zróżnicowanej oferty pod względem preferencji klientów, w ramach której można wyróżnić m. in. produkty: PKO Konto bez Granic, SUPERKONTO Oszczędne, PKO Konto za Zero, PKO Konto dla Młodych, PKO Konto Pogodne, PKO Konto Pierwsze.

Działania podjęte w I półroczu 2013 roku w segmencie detalicznym:

- Bank udostępnił jeden z pierwszych na świecie serwisów bankowości internetowej dla najmłodszych i jednocześnie kompleksowy program edukacji finansowej. W ramach programu „PKO Junior oferta dla segmentu wiekowego 0-12” klientom zostały zaoferowane 2 nowe typy ROR: PKO Konto Dziecko oraz PKO Konto Rodzica, umożliwiające zakup długoterminowych produktów depozytowych i inwestycyjnych na rzecz dzieci w ramach jednej spójnej oferty,
- przygotowano specjalną ofertę Superkonta z IKO dla osób, które nie są klientami PKO Banku Polskiego SA, dającą możliwość założenia konta przez Internet lub w oddziale i umożliwiającą dokonywanie wygodnych i szybkich płatności telefonem komórkowym,
- przebudowano ofertę pakietów dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz podmiotów rynku mieszkaniowego, w taki sposób, aby spełniały one potrzeby przedsiębiorcy na każdym etapie rozwoju firmy. W ramach oferty przedsiębiorcy mogą wybrać jeden z pakietów: Biznes Debiut 18, Biznes Rozwój, Biznes Komfort Plus, Biznes Sukces Plus,
- PKO Bank Polski SA jako jedyny w ramach produktów dedykowanych małym i średnim przedsiębiorcom udostępnił specjalne zestawy branżowe „Handel i usługi”, „Transport i logistyka”, „Walutowy” i „Zarządca”, które gwarantują bezpłatne i preferencyjne warunki korzystania z wybranych produktów czy usług m.in. dotyczy to kart debetowych, rachunków pomocniczych, rachunków wirtualnych, platformy do wymiany walut oraz umożliwiają uzyskanie premii transakcyjnej za przyjmowanie płatności w terminalu POS.

Uzupełnieniem oferty są rachunki oszczędnościowe dające klientom możliwości łączenia oprocentowania uzależnionego od poziomu lokowanych środków z możliwością elastycznego nimi zarządzania.

Liczba rachunków bieżących (w tys. szt.)

Oferta SKO

W I półroczu 2013 roku Bank kontynuował realizowanie projektu "Wdrożenie nowej oferty SKO", mając na celu rewitalizację programu SKO poprzez wypracowanie nowego modelu obsługi młodych klientów.

Celem projektu jest edukacja młodego pokolenia w zarządzaniu finansami oraz promocja obrotu bezgotówkowego. Na koniec czerwca 2013 roku konta internetowe SKO (SKO Konta dla Ucznia) miało ok. 140 tys. uczniów.

Lokaty terminowe i produkty strukturyzowane

Dominujący udział w depozytach rynku detalicznego stanowią depozyty bankowości detalicznej i prywatnej. Klienci tego segmentu lokowali większość środków w depozytach terminowych, których udział w depozytach segmentu wyniósł na koniec I półrocza 2013 roku 30,8%. W I półroczu 2013 roku Bank nadal oferował klientom m.in. lokaty o progresywnym i standardowym oprocentowaniu (lokata parzysta i nieparzysta, lokata 3M), których oprocentowanie zostało dostosowane do bieżącej sytuacji rynkowej. Oferta obejmowała produkty dopasowane do zróżnicowanych preferencji klientów i umożliwiała lokowanie środków na różne terminy.

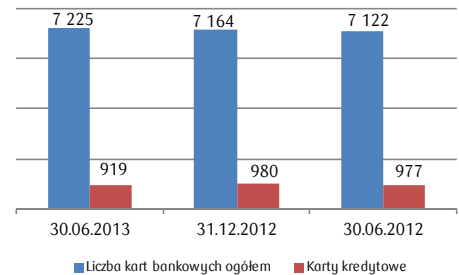
Elementem standardowej oferty Banku, dedykowanej klientom indywidualnym, są instrumenty strukturyzowane sprzedawane w formie depozytów strukturyzowanych lub Bankowych Papierów Wartościowych. Z roku na rok rośnie wartość sprzedaży tego typu produktów. W I półroczu br. do aktywnej sprzedaży wprowadzono osiem nowych produktów strukturyzowanych, z czego dwie w formie emisji Bankowych Papierów Wartościowych. Największą popularnością cieszyły się instrumenty z wbudowanymi opcjami walutowymi.

Karty bankowe

W I półroczu 2013 roku dla posiadaczy kart kredytowych i obciążeniowych udostępniono szereg nowych funkcjonalności. W ramach uatrakcyjnienia oferty Bank wprowadził karty debetowe do rachunków walutowych. Karty walutowe dedykowane są posiadaczom rachunków w USD, EUR lub GBP i mają unikalną na rynku funkcję pozwalającą na realizację transakcji z rachunków prowadzonych w różnych walutach przy użyciu jednej karty. Za ich pomocą klienci Banku bez dodatkowych przewalutowań mogą realizować płatności za granicą, wypłacać gotówkę w bankomatach oraz dokonywać płatności w walutach za transakcje w Internecie. Na koniec czerwca 2013 roku liczba kart bankowych PKO Banku Polskiego SA przekroczyła 7,2 mln szt.

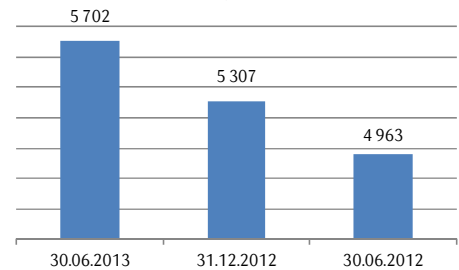
Liczba kart bankowych (w tys. szt.)

Serwis transakcyjny iPKO

W ramach serwisu iPKO została wdrożona w I kwartale 2013 roku innowacyjna aplikacja mobilna – IKO. Jest to usługa bankowości mobilnej łącząca w jednej aplikacji funkcje bankowe (sprawdzanie salda i historii rachunku, przelewy) z płatniczymi (płatność za zakupy w sklepach tradycyjnych i *on-line*, wypłaty z bankomatów, przelewy na numer telefonu, generowanie czeków do użycia *off-line*). System jest oparty o bezpłatną aplikację IKO instalowaną na telefonie komórkowym użytkownika, a transakcje są autoryzowane za pomocą generowanych kodów jednorazowych. System IKO ma ogromną szansę stać się lokalnym, masowym systemem płatności. Na koniec I półroczu 2013 roku z serwisu IKO korzystało już ok. 40 tys. klientów.

Liczba klientów z dostępem iPKO (w tys. szt.)

Sieć dystrybucji

Na koniec I półroczu 2013 roku sieć oddziałów PKO Banku Polskiego SA liczyła 1 138 oddziałów. Modernizacja wyposażenia i wyglądu oddziałów jest jednym z priorytetów nowej Strategii Banku. W I półroczu 2013 roku kontynuowano prace związane z dostosowaniem wyglądu oddziałów do najwyższych standardów rynkowych.

W zmodernizowanych siedzibach zapewniono komfortowe warunki obsługi klientów przy użyciu nowoczesnych rozwiązań. Jednym z takich rozwiązań jest dyspenser kasjerski z zamkniętym obiegiem gotówki (tzw. „recycler”). Na koniec czerwca 2013 roku łącznie w oddziałach Banku było 331 urządzeń typu dyspenser.

W I półroczu 2013 roku sieć własna bankomatów wzrosła o 142 szt., osiągając na koniec półroczu liczbę 2 945 szt., co pozwoliło na dalsze zmniejszenie kosztów obsługi gotówkowej i rozszerzenie dostępności usług dla klientów. W ramach optymalizacji sieci, PKO Bank Polski SA rozwijał własną sieć urządzeń poprzez włączenie bankomatów spółki eService do sieci Banku oraz posadowienie bankomatów w sieci sklepów Biedronka. W I półroczu 2013 roku kontynuowano proces uruchamiania funkcjonalności bankomatów pozwalających na dokonywanie wpłat gotówkowych za pomocą urządzeń samoobsługowych. Uruchomiono 117 bankomatów z modułem wpłatomatowym, co łącznie daje liczbę 154 urządzeń samoobsługowych z funkcją wpłat dostępnych dla klientów Banku na koniec czerwca 2013 roku. Istotne uzupełnienie sieci placówek bankowych i bankomatów stanowi sieć agencji, których na koniec I półroczu br. było ponad 1,1 tys.

Tabela 19. Placówki i bankomaty PKO Banku Polskiego SA

	30.06.2013	31.12.2012	30.06.2012	Zmiana od:	
				31.12.2012	30.06.2012
Liczba placówek ogółem	1 177	1 198	1 197	(21)	(20)
w segmencie detalicznym	1 138	1 134	1 133	4	5
Liczba bankomatów	2 945	2 803	2 525	142	420
Liczba agencji	1 149	1 208	1 218	(59)	(69)

Segment korporacyjny

W I półroczu 2013 roku Bank finansował i gwarantował projekty największych polskich przedsiębiorstw, a także aktywnie wspierał firmy we wszystkich segmentach i branżach polskiej gospodarki. Priorytetem segmentu korporacyjnego Banku pozostaje budowanie trwałych relacji z klientami i wspieranie ich działalności bieżącej poprzez bogaty wachlarz produktów transakcyjnych i mitygujących ryzyka finansowe (płynności, rozliczeniowe, stopy procentowej, kursów walutowych i zmian cen na rynkach towarowych). Bank niezmiennie pozostaje otwarty na współpracę przy finansowaniu przedsięwzięć inwestycyjnych.

Bank systematycznie monitoruje oczekiwania rynku i dostosowuje bieżącą ofertę produktów i usług, tak aby jak najlepiej sprostać rosnącej presji konkurencyjnej i zaspokoić potrzeby zarówno kredytowe jak i pozakredytowe klientów korporacyjnych. Segment korporacyjny PKO Banku Polskiego SA z powodzeniem realizuje projekt wyspecjalizowanej obsługi klientów strategicznych, zapewniając im wysoką jakość usług i fachowe doradztwo. Jednocześnie, Bank stale wspiera rozwój jednostek samorządowych i budżetowych, utrzymując wiodącą pozycję w tym segmencie rynku.

Działalność kredytowa

Na koniec czerwca br. łączne finansowanie klientów sektora korporacyjnego, z uwzględnieniem wyemitowanych obligacji wyniosło 47,6 mld PLN i wzrosło w od początku roku o 2,0 mld PLN (tj. o 4,4%), w tym wolumen kredytów udzielonych klientom korporacyjnym wyniósł 43,7 mld PLN i od początku roku wzrósł o 2,3 mld PLN (tj. o 5,6%). Efektem wypracowania przez Bank wyższej dynamiki wzrostu wolumenu kredytowego w porównaniu do tempa wzrostu całego rynku było zwiększenie udziałów PKO Banku Polskiego SA w rynku kredytów dla podmiotów instytucjonalnych na przestrzeni I półrocza 2013 roku. Osiągnięto to dzięki aktywnym działaniom Banku w zakresie stałego doskonalenia i dostosowywania oferty produktowej do rosnących wymagań klientów. W I półroczu br. Bank zawarł umowy kredytowe o łącznej nominalnej wartości 9,8 mld PLN. W ramach największych transakcji zrealizowanych w I półroczu 2013 roku, Bank udzielił finansowania w formie kredytów inwestycyjnych i obrotowych podmiotom z branży telekomunikacyjnej, usługowej, elektroenergetycznej, górniczej, paliwowej, informatycznej, budowlanej oraz jednostkom samorządowym. Jednostkowe wartości tych kontraktów oscylowały w przedziale od 70 mln PLN do 1 250 mln PLN.

Finansowanie strukturalne

Standardowym elementem oferty Banku dedykowanej klientom instytucjonalnym są produkty związane z finansowaniem dużych przedsięwzięć inwestycyjnych. W zależności od potrzeb klientów, finansowania mają formę kredytów lub emisji papierów wartościowych, często w formie konsorcjów bankowych. Warto odnotować, że wg danych raportu agencji ratingowej *Fitch* Bank z 13% udziałem w rynku plasuje się w czołówce organizatorów emisji obligacji dla przedsiębiorstw i jest liderem z około 30% udziałem w rynku jeśli chodzi o organizację emisji obligacji komunalnych.

W I półroczu br. Bank zawarł 5 umów kredytu w formie konsorcjum bankowego na łączną kwotę 10,2 mld PLN, z czego udział Banku wyniósł blisko 1,8 mld PLN, 3 umowy o udzielenie gwarancji bankowej dla podmiotu powiązanego bezpośrednio z Bankiem i działającego w sektorze bankowym na łączną wartość 2,4 mln PLN (transakcje zostały zawarte na warunkach rynkowych) oraz umowę kredytu bilateralnego w wysokości 400 mln USD.

Ponadto, Bank podpisał 39 umów emisji obligacji komunalnych na łączną kwotę 295,8 mln PLN, 1 umowę emisji obligacji korporacyjnych w formie konsorcjum bankowego z gwarancją zamknięcia emisji opiewającą na 700 mln PLN, z czego udział Banku wyniósł 105 mln PLN oraz 2 umowy emisji obligacji korporacyjnych bez gwarancji zamknięcia emisji na kwotę 1,6 mld PLN.

Tabela 20. Finansowanie klientów segmentu korporacyjnego (w mln PLN)

	30.06.2013	31.12.2012**	30.06.2012*	Zmiana od:	
				31.12.2012**	30.06.2012*
Kredyty korporacyjne brutto***	43 652	41 351	37 390	5,6%	16,7%
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	3 952	4 252	5 717	-7,1%	-30,9%
Łączne finansowanie	47 604	45 603	43 107	4,4%	10,4%

* Zmiana w stosunku do wcześniej prezentowanych wolumenów biznesowych wynika ze zmiany sposobu prezentacji; m. in. obecnie prezentowane wolumeny obejmują także odsetki bilansowe.

** Wolumen uwzględnia efekt II etapu resegmentacji między segmentem małych i średnich przedsiębiorstw i segmentem rynku mieszkaniowego a segmentem korporacyjnym, który w II półroczu 2012 r. dla kredytów wyniósł łącznie 565 mln PLN.

***Kredyty segmentu korporacyjnego wg stanu na 30.06.2013 oraz 31.12.2012 uwzględniają nieskarbowe papiery wartościowe przeklasyfikowane do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom odpowiednio 2 072 mln PLN i 2 078 mln PLN.

Działalność depozytowa i bankowość transakcyjna

Poziom wolumenu depozytowego na koniec I półrocza 2013 roku wyniósł 20,4 mld PLN i od początku roku zmniejszył się o 3,6 mld PLN (tj. o 15,1%). Spadek depozytów rynku korporacyjnego był wynikiem stosowanej przez Bank polityki płynnościowej oraz pozyskiwania innych źródeł finansowania w formie depozytów klientów indywidualnych oraz długoterminowego finansowania z rynku hurtowego.

Tabela 21. Depozyty klientów segmentu korporacyjnego (w mln PLN)

	30.06.2013	31.12.2012**	30.06.2012*	Zmiana od:	
				31.12.2012**	30.06.2012*
Depozyty korporacyjne	20 356	23 968	27 681	-15,1%	-26,5%

* Zmiana w stosunku do wcześniej prezentowanych wolumenów biznesowych wynika ze zmiany sposobu prezentacji.

** Wolumen uwzględnia efekt II etapu resegmentacji między segmentem małych i średnich przedsiębiorstw i segmentem rynku mieszkaniowego a segmentem korporacyjnym, który w II półroczu 2012 r. dla depozytów wyniósł łącznie 135,3 mln PLN.

PKO Bank Polski SA stale podnosi jakość świadczonych usług w zakresie bankowości transakcyjnej zarówno w oparciu o tradycyjne kanały dystrybucji, jak również rozwijając system bankowości elektronicznej iPKO biznes. W I półroczu 2013 roku w ramach aplikacji iPKO biznes rozszerzono klientom korporacyjnym możliwości w zakresie obsługi procesu autoryzacji zleceń. Wdrożono nowe rozwiązania w zakresie realizacji usługi masowych wypłat, jednocześnie umożliwiając klientom korporacyjnym realizację tych wypłat w agencjach Banku. Starając się sprostać rosnącym potrzebom rynku Bank wprowadził nowe usługi w zakresie rozliczeń krajowych i zagranicznych, dedykowane podmiotom charakteryzującym się rozbudowaną strukturą organizacyjną (np. grupy kapitałowe). W I półroczu 2013 roku uruchomiono również pierwsze opłatowaty z możliwością dokonania przez klientów Banku płatności, przy użyciu kart płatniczych. PKO Bank Polski SA, jako pierwszy Bank na rynku, udostępnił swoim klientom korporacyjnym możliwość integracji systemu finansowo-księgowego z bankowym systemem zarządzania gotówką (PKO Cash). Jest to nowoczesne rozwiązanie w zakresie wpłat gotówkowych, przeznaczone w szczególności dla dużych sieci handlowych, które z uwagi na charakter prowadzonej działalności regularnie odprowadzają duże strumienie gotówki.

Sieć sprzedaży

W I półroczu 2013 roku w segmencie korporacyjnym wdrożona została nowa struktura organizacyjna w sieci sprzedaży. W miejsce 13 regionalnych oddziałów korporacyjnych powołanych zostało 7 makroregionów korporacyjnych, zaś w miejsce funkcjonujących 51 centrów korporacyjnych powstały 32 regionalne centra korporacyjne. Zmiany te stanowią jeden z etapów realizacji szerszego projektu, którego celem jest pogłębienie relacji i wyjście naprzeciw potrzebom klientów, a tym samym osiągnięcie wyższej efektywności współpracy w segmencie klientów korporacyjnych i sektora publicznego oraz utrzymanie wiodącej pozycji PKO Banku Polskiego SA w tych segmentach rynku.

Tabela 22. Placówki PKO Banku Polskiego SA

	30.06.2013	31.12.2012	30.06.2012	Zmiana od:	
				31.12.2012	30.06.2012
Liczba placówek ogółem	1 177	1 198	1 197	(21)	(20)
w segmencie korporacyjnym:	39	64	64	(25)	(25)
regionalne oddziały korporacyjne	7	13	13	(6)	(6)
centra korporacyjne	32	51	51	(19)	(19)

Segment inwestycyjny

W ramach segmentu inwestycyjnego Bank zarządza ryzykiem płynności, stopy procentowej i walutowym, prowadzi bezpośrednią sprzedaż produktów rynków finansowych klientom instytucjonalnym, niebankowym instytucjom finansowym i klientom indywidualnym. Działalność Banku w tym segmencie obejmuje ponadto organizację emisji dłużnych papierów wartościowych dla klientów instytucjonalnych i samorządów terytorialnych oraz obrót i sprzedaż tych papierów. Segment inwestycyjny uczestniczy aktywnie w obsłudze klientów indywidualnych. Elementem standardowej oferty Banku dedykowanej tej grupie klientów są instrumenty strukturyzowane sprzedawane w formie depozytów strukturyzowanych lub Bankowych Papierów Wartościowych. Ważną część działalności stanowią usługi maklerskie i powiernicze.

Rynek międzybankowy

Bank jest Dealerem Skarbowych Papierów Wartościowych i Dealerem Rynku Pieniężnego, pełni funkcję *market maker'a* na krajowym rynku stopy procentowej i walutowym. W konkursie na wybór Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych na 2014 rok po trzech ocenach konkursowych Bank zajmował szóste miejsce.

Bank aktywnie zarządzał ryzykiem finansowym (płynności, stopy procentowej oraz walutowym). Nadwyżki środków złotych nie zagospodarowane w działalności kredytowej Banku były inwestowane na rynku skarbowych papierów wartościowych oraz w bony pieniężne NBP. Bank kontynuował program emisji obligacji własnych na rynek krajowy. Na koniec czerwca br. wartość nominalna obligacji PKO Banku Polskiego SA w portfelach bankowych i niebankowych instytucji finansowych wyniosła 500 mln PLN. Ponadto, w celu zapewnienia bezpieczeństwa obrotów, Bank zawarł w I półroczu 2013 roku z bankami zagranicznymi 2 umowy ISDA, *Master Agreement* wraz z aneksem *Credit Support Annex (CSA)*, ponadto 2 umowy *Credit Support Annex (CSA)* do uprzednio zawartych umów *ISDA Master Agreement* oraz 1 umowę zabezpieczającą ZBP do umowy ramowej ZBP.

Bank kontynuował prace związane z wdrożeniem regulacji EMIR (*European Market Infrastructure Regulation*), nakładającej na instytucje finansowe oraz wybrane inne podmioty wymóg rozliczania pozagiełdowych transakcji pochodnych za pośrednictwem centralnych kontrahentów – CCP. W pierwszej fazie obowiązkowi rozliczenia za pośrednictwem CCP będą podlegały transakcje IRS, FRA i OIS.

Działalność Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego SA

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w I półroczu br. był drugim biurem pod względem zrealizowanej wielkości obrotów działającym na krajowym rynku finansowym. Sieć punktów obsługi klienta wraz z siecią punktów usług maklerskich zlokalizowanych w oddziałach Banku zapewnia łatwy i szybki dostęp do usług maklerskich. W ofercie DM znajduje się szereg nowoczesnych produktów inwestycyjnych, m.in. powiązanie rachunku maklerskiego z bankowym, dostęp do usług maklerskich przez serwisy internetowe czy też usługi „szyte na miarę” – dostosowane do indywidualnych potrzeb każdego Inwestora.

Działalność na rynku wtórnym

W I półroczu br. wartość obrotów Domu Maklerskiego na rynku wtórnym przekroczyła 25 mld PLN, co stanowi 9,52% udział w rynku i II pozycję w rankingu biur maklerskich. W analogicznym okresie roku ubiegłego wartość obrotów była niższa o około 40% a DM zajmował IV miejsce.

Dom Maklerski zajmuje jedno z czołowych miejsc jeśli chodzi o pełnienie funkcji animatora rynku *NewConnect*. W I półroczu br. biuro pełniło tę funkcję dla 54 spółek (II miejsce).

Działalność na rynku pierwotnym

Dom Maklerski pełnił funkcję oferującego i współprowadzącego Księgę Popytu w przeprowadzeniu pierwszej oferty publicznej akcji Polskiego Holdingu Nieruchomości S.A., współoferującego w emisji akcji Zakładów Azotowych w Tarnowie-Mościcach S.A. w zamian za akcje Zakładów Azotowych Puławy S.A. oraz globalnego koordynatora i współprowadzącego Księgę Popytu w transakcji sprzedaży akcji w ramach budowy przyspieszonej księgi popytu na akcje PKO Banku Polskiego SA, ponadto jako *Co-Lead Manager* brał udział w transakcji sprzedaży akcji w ramach budowy przyspieszonej księgi popytu dotyczącej akcji spółki Bank Zachodni WBK S.A.

W I półroczu br. Dom Maklerski prowadził doradztwo finansowe dla PKP S.A. przy transakcji sprzedaży Polskich Kolei Linowych S.A. oraz doradztwo finansowe dla Polimex – Mostostal S.A. przy transakcji sprzedaży Zakładu Zabezpieczeń Antykorozyjnych Oddział Częstochowa w Częstochowie. Biuro uczestniczyło także w organizacji emisji obligacji PKN ORLEN S.A. Ponadto, DM oferował również akcje pracownicze w ramach Programu Motywacyjnego spółki Elektrotim S.A. oraz certyfikaty inwestycyjne serii A, B, C i D PKO Globalnej Strategii – funduszu inwestycyjnego zamkniętego.

W I półroczu br. Dom Maklerski działał jako podmiot wprowadzający na rynek *Catalyst* obligacje komunalne wyemitowane przez: Gminę Brzesko, Miasto Siedlce, Miasto Przemysł, Miasto Włocławek i Powiat Goleniowski. Łączna wartość wprowadzonych obligacji wyniosła 126 mln PLN.

Na koniec I półrocza br. Dom Maklerski pełnił funkcję animatora rynku dla 55 spółek (II lokata na rynku) i dla 23 spółek funkcję animatora emitenta (V pozycja na rynku).

Według stanu na koniec czerwca br. DM prowadził 172,7 tys. rachunków papierów wartościowych i rachunków pieniężnych oraz 144,2 tys. rachunków rejestrowych. Pod względem liczby rachunków papierów wartościowych (wg danych KDPW) DM zajmuje IV pozycję na rynku na 45 uczestników.

Produkty skarbowe

Bank posiada szeroką ofertę instrumentów rynku walutowego i stóp procentowych, które efektywnie wspierają klientów w prowadzeniu bieżącej działalności jak i pozwalają przygotować skuteczną strategię zarządzania ryzykiem kursowym i procentowym. Największy udział w sprzedaży produktów skarbowych stanowią transakcje wymiany walut SPOT. Bank wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów rozszerza i unowocześnia sieć kanałów sprzedaży, wprowadzając między innymi możliwość zawierania transakcji za pośrednictwem platformy internetowej. W I półroczu br. liczba transakcji SPOT zawartych za pośrednictwem kanału internetowego była ponad dwukrotnie wyższa w odniesieniu do analogicznego okresu roku ubiegłego i odpowiednio o około 30% w całej sieci sprzedaży. W odniesieniu do transakcji wymiany walut warto odnotować szczególnie wzrost aktywności małych i średnich przedsiębiorstw. Korzystne tendencje jakie miały miejsce na rynku stopy procentowej, w postaci spadku stóp, były wykorzystywane przez klientów Banku do zabezpieczenia ryzyka, co znalazło pozytywne odzwierciedlenie we wzroście liczby transakcji, obrotów i wyników w transakcjach IRS.

W minionym roku Bank prowadził prace związane z rozszerzeniem podstawowej oferty produktowej o transakcje *commodity*. W ich efekcie w I półroczu br. zawarto pierwsze tego typu transakcje towarowe.

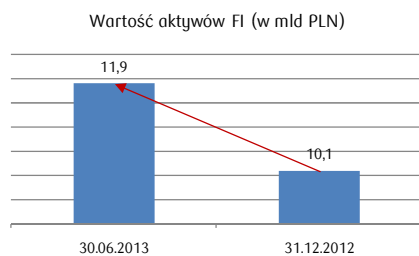
Usługi powiernicze

Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych i obsługuje transakcje na rynku krajowym i zagranicznym a także świadczy usługi powiernicze i pełni funkcję depozytariusza dla funduszy emerytalnych i inwestycyjnych, jest bezpośrednim uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz Rejestru Papierów Wartościowych (NBP), jest członkiem Rady Banków Depozytariuszy i Rady ds. Nieskarbowych Papierów Dłużnych przy Związku Banków Polskich.

Według stanu na koniec I półrocza br. wartość aktywów zgromadzonych na rachunkach powierniczych klientów Banku wyniosła blisko 57 mld PLN i była wyższa o 8,8% od wielkości uzyskanej w analogicznym okresie roku ubiegłego. Ponadto, na koniec czerwca br. Bank obsługiwał 1,44 tys. rachunków papierów wartościowych.

4.4 Działalność wybranych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA⁵

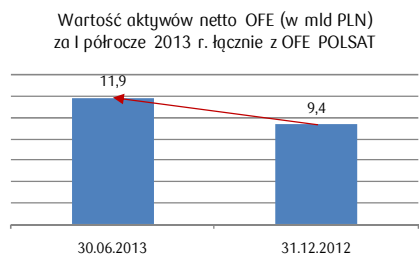
PKO Towarzystwo Funduszy inwestycyjnych SA

1. W I półroczu 2013 roku Spółka wypracowała zysk netto w wysokości 17,2 mln PLN (w analogicznym okresie 2012 roku zysk netto Spółki wyniósł 12,0 mln PLN).
2. Wartość aktywów funduszy zarządzanych przez Spółkę wynosiła na koniec czerwca 2013 roku 11,9 mld PLN, co oznacza wzrost aktywów o 17,8% w stosunku do stanu na koniec 2012 roku. Wzrost aktywów związany był przede wszystkim z dodatnim wynikiem sprzedaży netto.
3. PKO TFI SA plasuje się na 3 miejscu pod względem wartości aktywów netto z 7,1%* udziałem w rynku funduszy inwestycyjnych.
4. W I półroczu br. Spółka wprowadziła do oferty nowy fundusz: PKO Globalnej Strategii - fundusz inwestycyjny zamknięty. Wg stanu na 30 czerwca 2013 roku Spółka zarządzała 37 funduszami i subfunduszami inwestycyjnymi.

* Źródło: *Izba Zarządzających Funduszami i Aktywami*.

PKO BP BANKOWY PTE SA

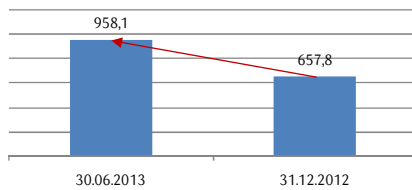

1. PKO BP BANKOWY PTE SA w I półroczu 2013 roku wypracował zysk netto w wysokości 13,4 mln PLN (zysk netto Spółki w I półroczu 2012 roku wyniósł 6,3 mln PLN).
2. W wyniku uzyskania pozytywnej decyzji Komisji Nadzoru Finansowego oraz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów PKO BP BANKOWY PTE SA od dnia 16 kwietnia 2013 roku przejął zarządzanie Otwartym Funduszem Emerytalnym POLSAT.
3. Łączna wartość aktywów netto OFE zarządzanych przez PKO BP BANKOWY PTE SA wynosiła na 30 czerwca 2013 roku 11,9 mld PLN, w tym wartość aktywów netto PKO BP Bankowego OFE wynosiła 9,5 mld PLN, a wartość aktywów netto OFE POLSAT wynosiła 2,4 mld PLN; łącznie daje to tym Funduszom 8 pozycję na rynku.
4. Do PKO BP Bankowego OFE oraz OFE POLSAT na koniec czerwca br. należało łącznie ponad 958 tys. członków, co pozwoliło na zajęcie (łącznie) 7 pozycji na rynku.
5. Według rankingu Komisji Nadzoru Finansowego PKO BP Bankowy OFE za okres od 31 marca 2010 roku do 29 marca 2013 roku osiągnął stopę zwrotu na poziomie 16,375% (przy średniej ważonej stopie zwrotu wynoszącej 16,636%) zajmując tym samym 7 miejsce w rankingu OFE za ten okres.
6. W dniu 19 lipca 2013 roku nastąpiło przeniesienie aktywów OFE POLSAT do PKO BP Bankowego OFE i tym samym został zakończony proces połączenia ww. OFE. Oszczędności zgromadzone przez Członków OFE POLSAT zostały przeliczone i w całości przeniesione na rachunki tych Członków w PKO BP Bankowym OFE.

* Źródło: www.knf.gov.pl

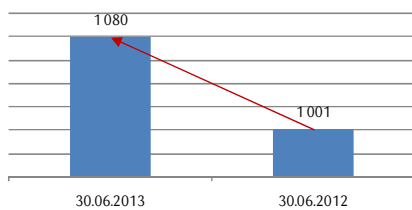
⁵ W przypadku Grupy Kapitałowej Qualia Development i Grupy Kapitałowej KREDOBANK w opisie prezentowany jest wynik finansowy przypadający na jednostkę dominującą tej Grupy, a w przypadku Grupy Kapitałowej PKO Leasing prezentowany jest pełny wynik Grupy.

Liczba członków OFE (w tys.)
za I półrocze 2013 r. łącznie z OFE POLSAT

Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA (poprzednia nazwa: Grupa Kapitałowa Bankowy Fundusz Leasingowy SA)

Wartość przedmiotów leasingu (w mln PLN)

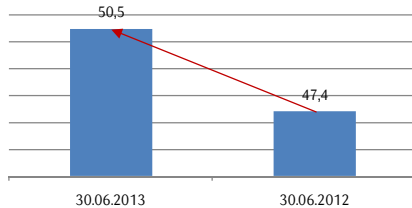

1. W I półroczu 2013 roku Grupa wypracowała zysk netto w wysokości 5,9 mln PLN (w analogicznym okresie 2012 roku zysk netto Grupy wynosił 6,1 mln PLN).
2. W I półroczu 2013 roku Spółki Grupy przekazały do użytku przedmioty leasingu o łącznej wartości 1 080 mln PLN, tj. o 7,8% więcej niż w I półroczu 2012 roku. Wzrost sprzedaży jest wynikiem działań prowadzonych w zakresie maksymalnego wykorzystania kanałów sprzedaży, w tym bankowego i vendorskiego.
3. Pod względem wartości majątku oddanego w leasing Grupa PKO Leasing zajmowała na koniec czerwca 2013 roku 5 pozycję z 6,8% udziałem w rynku*.
4. Łączna bilansowa wartość inwestycji leasingowych Spółek z Grupy PKO Leasing wyniosła na koniec czerwca 2013 roku 3 437 mln PLN.

* Źródło: Związek Polskiego Leasingu

Inteligo Financial Services SA

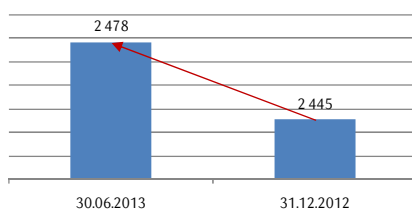
Przychody ze sprzedaży usług (w mln PLN)

1. Spółka I półroczu 2013 roku zamknęła zyskiem netto w wysokości 8,0 mln PLN (w analogicznym okresie 2012 roku zysk netto Spółki wynosił 9,4 mln PLN).
2. Na koniec czerwca 2013 roku Spółka udostępniła systemy bankowości elektronicznej dla ponad 5,7 mln klientów PKO Banku Polskiego SA korzystających z usługi iPKO.

Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA (dane wg MSSF/MSR)

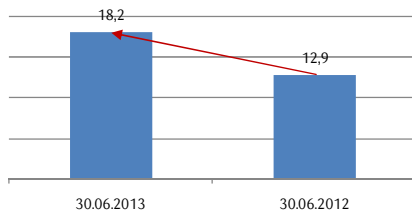
Portfel kredytowy brutto (w mln UAH)

1. Na koniec czerwca 2013 roku Grupa wykazała stratę netto w wysokości 26,0 mln PLN (65,8 mln UAH). W analogicznym okresie 2012 roku strata netto KREDOBANK SA wynosiła 13,9 mln PLN (34,4 mln UAH).
2. Portfel kredytowy KREDOBANK SA (brutto) w I półroczu 2013 roku uległ zwiększeniu o 66,6 mln PLN, tj. o 7,1% i na koniec czerwca 2013 roku wynosił 1 001,9 mln PLN (portfel kredytowy brutto wyrażony w UAH uległ zwiększeniu o 33,0 mln UAH, tj. o 1,4% i na koniec czerwca 2013 roku wynosił 2 478,2 mln UAH).
3. Depozyty terminowe klientów KREDOBANK SA w I półroczu 2013 roku uległy zmniejszeniu o 33,2 mln PLN, tj. o 4,2% i według stanu na 30 czerwca 2013 roku wynosiły 765,9 mln PLN (depozyty terminowe wyrażone w UAH uległy zmniejszeniu o 194,8 mln UAH, tj. o 9,3% i według stanu na 30 czerwca 2013 roku wynosiły 1 894,3 mln UAH).

Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA

Wartość transakcji (w mld PLN)

1. W I półroczu 2013 roku Spółka wypracowała zysk netto w wysokości 19,3 mln PLN (zysk netto Spółki w I półroczu 2012 roku wynosił 11,5 mln PLN).
2. Spółka na koniec czerwca 2013 roku obsługiwała ponad 79,9 tys. sztuk terminali płatniczych osiągając według szacunków Spółki 26,2% udział w rynku.
3. W I półroczu 2013 roku w terminalach eService SA wygenerowano transakcje o wartości 18,2 mld PLN (w analogicznym okresie 2012 roku wartość ta wynosiła 12,9 mld PLN). Wzrost jest wynikiem wzrostu liczby klientów i bazy terminali.
4. Na koniec czerwca br. Spółka zajmowała drugie miejsce wśród agentów rozliczeniowych pod względem wartości wygenerowanych transakcji z udziałem w rynku oszacowanym przez Spółkę w wysokości 30%.

Grupa Kapitałowa Qualia Development Sp. z o.o.

1. Grupa I półroczu 2013 roku zamknęła stratą netto w wysokości 13,9 mln PLN (w analogicznym okresie 2012 roku strata netto Grupy wynosiła 5,4 mln PLN).
2. W I półroczu 2013 roku Grupa koncentrowała działania na:
  - realizacji projektów w Sopocie (budynek mieszkalny z funkcją biurową), w Gdańsku Jelitkowie (obiekt hotelowy Golden Tulip Residence Gdańsk oraz budynki mieszkalne) oraz w Warszawie (Nowy Wilanów),
  - prowadzeniu prac projektowych i postępowaniach administracyjnych celem uzyskania pozwoleń na budowę dla: hotelu Golden Tulip Zakopane i budynku apartamentowego w Zakopanem, hotelu Royal Tulip i budynku apartamentowego w Juracie oraz dla nieruchomości PKO Banku Polskiego SA,

- wdrożeniu nowej formuły sprzedaży lokali polegającej na rozpoczęciu przez spółkę Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o. współpracy z siecią pośredników zewnętrznych.

5. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

5.1 Organizacja Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na dzień 30 czerwca 2013 roku stanowił Bank jako jednostka dominująca oraz 31 spółek zależnych bezpośrednio lub pośrednio.

W skonsolidowanych danych finansowych ujęto PKO Bank Polski SA – jednostkę dominującą Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz jej spółki zależne w rozumieniu przepisów MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”.

Tabela 23. Jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Lp.	Nazwa jednostki	Wartość zaangażowania w cenie nabycia (tys. PLN)	Udział w kapitale zakładowym (%)	Metoda konsolidacji
Jednostka dominująca				
1	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna			
Jednostki zależne bezpośrednio				
2	KREDOBANK SA	935 619	99,5655	pełna
3	Qualia Development Sp. z o.o.*	219 963	100	pełna
4	PKO BP BANKOWY PTE SA	205 786	100	pełna
5	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	100	pełna
6	PKO Leasing SA ¹	90 000	100	pełna
7	Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. ²	77 474	99,9884	pełna
8	Inteligo Financial Services SA	59 602	100	pełna
9	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA	55 500	100	pełna
10	Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	22 066	100	pełna
11	"Inter-Risk Ukraina" Spółka z dodatkową odpowiedzialnością	19 713	100	pełna
12	PKO BP Finat Sp. z o.o.	11 693	100	pełna
13	PKO Finance AB	172	100	pełna
Jednostki zależne od Qualia Development Sp. z o.o.³				
14	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k. ⁴	82 980	99,9750	pełna
15	Qualia - Residence Sp. z o.o.*	56 457	100	pełna
16	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Sp. k.	20 001	99,8951	pełna
17	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Sp. k. ⁵	19 000	99,9975	pełna
18	Sarnia Dolina Sp. z o.o.*	15 268	100	pełna
19	Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.*	7 575	100	pełna
20	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Sp. k.	4 700	99,9787	pełna
21	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Sp. k.	2 551	99,9608	pełna
22	Fort Mokotów Sp. z o.o. w likwidacji*	2 040	51	pełna
23	Qualia Hotel Management Sp. z o.o.*	1 949	100	pełna
24	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Zakopane Sp. k.	441	99,7738	pełna
25	Qualia Sp. z o.o.*	65	100	pełna
26	Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o. ⁶	5	99	pełna
27	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Sp. k.	1	50	pełna
28	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Władysławowo Sp. k.	1	50	pełna
Jednostka zależna od PKO Leasing SA				
29	PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. ⁷	82 424	100	pełna
Jednostka zależna od "Inter-Risk Ukraina" Spółka z d. o.				
30	Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o. ⁸	17 410	93,408	pełna
Jednostka zależna od Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA				
31	PKO BP Faktoring SA ⁸	13 329	99,9889	pełna
Jednostka zależna od KREDOBANK SA				
32	Finansowa Kompania "Idea Kapitał" Sp. z o.o.	1 658	100	pełna

* W pozycji wykazana jest wartość akcji i udziałów w cenie nabycia oraz wartość dokonanych dopłat celowych.

¹ Poprzednia nazwa Bankowy Fundusz Leasingowy SA; zmiana nazwy została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 marca 2013 roku.

² Drugim udziałowcem Spółki jest Qualia Development Sp. z o.o.

³ W spółkach komandytowych należących do Grupy Kapitałowej Qualia Development komandytariuszem jest Qualia Development Sp. z o.o., a komplementariuszem - Qualia Sp. z o.o.; w pozycji wartość zaangażowania prezentowana jest wartość wniesionych wkładów przez komandytariusza; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział komandytariusza w wartości wniesionych wkładów.

⁴ Spółka powstała w wyniku przekształcenia spółki PKO BP Inwestycje - Nowy Wilanów Sp. z o.o.; w pozycji wartość zaangażowania wykazana jest cena nabycia udziałów i wartość dokonanych dopłat przed przekształceniem w spółkę komandytową.

⁵ Spółka powstała w wyniku przekształcenia spółki PKO BP Inwestycje - Neptun Park Sp. z o.o.; w pozycji wartość zaangażowania wykazana jest cena nabycia udziałów i wartość dokonanych dopłat przed przekształceniem w spółkę komandytową.

⁶ Drugim udziałowcem Spółki jest Qualia Sp. z o.o.

⁷ Poprzednia nazwa Bankowy Leasing Sp. z o.o.; zmiana nazwy została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 28 marca 2013 roku.

⁸ Drugim udziałowcem Spółki jest PKO Bank Polski SA.

Tabela 24. Pozostałe jednostki podporządkowane ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

Lp.	Nazwa jednostki	Wartość	Udział w	Metoda konsolidacji
		zaangażowania w cenie nabycia (tys. PLN)	kapitale zakładowym (%)	
Jednostki współzależne				
1	CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	44 371	49,43	praw własności
2	Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	17 498	41,44	praw własności
Jednostki zależne od CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.				
3	Sopot Zdrój Sp. z o.o.*	68 026	100	praw własności
4	Promenada Sopocka Sp. z o.o.	10 058	100	praw własności
5	Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	3 833	100	praw własności
6	Kamienica Morska Sp. z o.o. w likwidacji	976	100	praw własności
Jednostki stowarzyszone				
7	Bank Pocztowy SA	146 500	25,0001	praw własności
8	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	1 500	33,33	praw własności
Jednostki zależne od Banku Poczтового SA				
9	Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	3 284	100	praw własności
10	Spółka Dystrybucyjna Banku Poczтового Sp. z o.o.	2 680	100	praw własności

* W pozycji wykazana jest wartość akcji i udziałów w cenie nabycia oraz wartość dokonanych dopłat celowych.

Ponadto, PKO Bank Polski SA posiada akcje spółki stowarzyszonej Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA (37,53% udziału w kapitale zakładowym Spółki) oraz akcje spółki stowarzyszonej Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA (22,31% udziału w kapitale zakładowym Spółki), które są wykazywane jako aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.

5.2 Opis zmian w organizacji jednostek podporządkowanych

W I półroczu 2013 roku miały miejsce następujące zdarzenia wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

1. Zmiana nazw spółek z Grupy Kapitałowej Bankowego Funduszu Leasingowego SA

W marcu 2013 roku spółki z Grupy Kapitałowej Bankowy Fundusz Leasingowy SA zmieniły nazwy, w tym:

- spółka Bankowy Fundusz Leasingowy SA zmieniła nazwę na PKO Leasing SA; ww. zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 27 marca 2013 roku,
- spółka Bankowy Leasing Sp. z o.o. zmieniła nazwę na PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.; ww. zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 28 marca 2013 roku.

2. Podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO Leasing SA

W dniu 19 marca 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO Leasing SA o kwotę 20 000 tys. PLN. W wyniku ww. podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 90 000 tys. PLN i dzieli się na 9 000 000 akcji o wartości nominalnej 10 PLN każda.

Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez PKO Bank Polski SA. W wyniku ww. transakcji PKO Bank Polski SA nadal pozostaje jedynym akcjonariuszem w spółce PKO Leasing SA.

3. Podwyższenie kapitału zakładowego spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.

W dniu 19 kwietnia 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. o kwotę 4 194 tys. PLN. W wyniku ww. podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 77 483 tys. PLN i dzieli się na 77 483 udziały o wartości nominalnej 1 tys. PLN każdy.

Udziały w podwyższonym kapitale objęli dotychczasowi udziałowcy, w tym: 4 193 udziały o łącznej wartości nominalnej 4 193 tys. PLN objął PKO Bank Polski SA, a 1 udział objęła spółka Qualia Development Sp. z o.o.

4. Zmiany w Grupie Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.

W I półroczu 2013 roku w Grupie Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.:

- podwyższono wkład komandytariusza i sumę komandytową w spółce Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Zakopane Spółka komandytowa;
W dniu 17 stycznia 2013 roku uchwałą wspólników Spółki podwyższono wkład komandytariusza – spółki Qualia Development Sp. z o.o. oraz wysokość sumy komandytowej z 1 tys. PLN do 441 tys. PLN. Ww. zmiany zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 lutego br.
- podwyższono wkład komandytariusza i sumę komandytową w spółce Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Jurata Spółka komandytowa;
W dniu 17 stycznia 2013 roku uchwałą wspólników Spółki podwyższono wkład komandytariusza – spółki Qualia Development Sp. z o.o. oraz wysokość sumy komandytowej z 1 tys. PLN do 2 551 tys. PLN. Ww. zmiany zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 lutego br.
- odkupiono od drugiego wspólnika wszystkie udziały spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o.;
W dniu 12 kwietnia 2013 roku zostały spełnione wszystkie warunki umowy dotyczącej nabycia przez spółkę Qualia Development Sp. z o.o. o Przedsiębiorstwa Robót Inżynierskich „Pol-Aqua” SA 44% udziałów w kapitale zakładowym spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. i tym samym Qualia Development Sp. z o.o. została jedynym udziałowcem spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. Wyżej wymieniona zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 16 maja br.
- utworzono spółkę Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.;

W dniu 17 kwietnia 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana spółka Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 5 tys. PLN i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy - 99 udziałów o łącznej wartości nominalnej 4 950 PLN objęła spółka Qualia Development Sp. z o.o., a 1 udział objęła spółka Qualia Sp. z o.o.

- podwyższono kapitał zakładowy w spółce Sarnia Dolina Sp. z o.o.;
W dniu 16 maja 2013 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Sarnia Dolina Sp. z o.o. o kwotę 6 924 tys. PLN. W wyniku ww. podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 6 974 tys. PLN i dzieli się na 13 948 udziałów o wartości nominalnej 500 PLN każdy. Udziały w podwyższonym kapitale Spółki zostały objęte przez spółkę Qualia Development SA (od 12 kwietnia br. jedynego udziałowca Spółki).
- dokonano dopłat do spółek z Grupy Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.:
  - a) PKO Bank Polski SA wniósł dopłatę do Qualia Development Sp. z o.o. w wysokości 1 251 tys. PLN,
  - b) Qualia Development Sp. z o.o. wniosła dopłatę do Sarnia Dolina Sp. z o.o. w wysokości 157,5 tys. PLN,
  - c) Qualia Development Sp. z o.o. wniosła dopłatę do Qualia - Residence Sp. z o.o. w wysokości 73 tys. PLN.

W I półroczu 2013 roku miały miejsce następujące zdarzenia dotyczące jednostek współzależnych i stowarzyszonych:

1. Zmiany w Grupie Kapitałowej CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.

W związku z zakończeniem realizowanego projektu w dniu 10 maja 2013 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki Kamienica Morska Sp. z o.o. podjęło uchwałę o rozwiązaniu Spółki i otwarciu jej likwidacji z dniem 1 czerwca 2013 roku.

2. Przekwalifikowanie akcji spółki Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA do aktywów przeznaczonych do sprzedaży

W kwietniu 2013 roku PKO Bank Polski SA, biorąc pod uwagę stan prac związanych ze sprzedażą akcji spółki Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA, dokonał przekwalifikowania wszystkich posiadanych akcji ww. Spółki do aktywów przeznaczonych do sprzedaży (zgodnie z MSSF 5). Dotychczas Spółka była podmiotem stowarzyszonym Banku konsolidowanym metodą praw własności.

5.3 Transakcje z jednostkami powiązanymi

W I półroczu 2013 roku PKO Bank Polski SA świadczył na warunkach rynkowych na rzecz jednostek powiązanych (podporządkowanych) usługi w zakresie prowadzenia rachunków bankowych, przyjmowania lokat, udzielania kredytów i pożyczek, emisji dłużnych papierów wartościowych, udzielania gwarancji i bieżących operacji wymiany oraz oferowania jednostek uczestnictwa funduszy, produktów leasingowych, produktów faktoringowych, najmu terminali i usług rozliczeniowych transakcji płatniczych świadczonych przez spółki z Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Jednocześnie wynajmował powierzchnię w budynku Centrum Finansowe Puławska w Warszawie wybranym Spółkom Grupy Kapitałowej Banku.

Zestawienie znaczących transakcji PKO Banku Polskiego SA z jednostkami podporządkowanymi, w tym zadłużenie kredytowe tych jednostek wobec Banku według stanu na 30 czerwca 2013 roku, zostało przedstawione w Skróconym Śródrocznym sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku.

6. ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych zarówno w PKO Banku Polskim SA, jak i w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności biznesowej w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym, a poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu: ryzyko kredytowe, stopy procentowej, walutowe, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, płynności, operacyjne, braku zgodności, biznesowe (w tym ryzyko strategiczne), zmian makroekonomicznych, modeli i reputacji. Szczegółnej kontroli podlega także ryzyko transakcji pochodnych, ze względu na specyfikę tych instrumentów.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- Grupa Kapitałowa zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego,
- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Grupy Kapitałowej przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko.

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w Banku i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych, liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,

3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu Banku.

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem poszczególnych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W ramach tego nadzoru Bank określa i akceptuje strategię rozwoju spółek, również w zakresie poziomu ryzyka, nadzoruje systemy zarządzania ryzykiem w spółkach oraz wspiera ich rozwój, jak również uwzględnia poziom ryzyka działalności poszczególnych spółek w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej.

Sposoby zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w spółkach Grupy Kapitałowej Banku określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez te spółki po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji formułowanych przez Bank. Przepisy te wprowadzane są w oparciu o zasadę spójności i porównywalności oceny poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku i spółkach Grupy Kapitałowej Banku przy uwzględnieniu specyfiki działalności spółki oraz rynku, na którym ona prowadzi działalność.

Priorytetem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnych źródeł finansowania, które stanowią postawę stabilnego rozwoju działalności biznesowej, przy równoczesnym utrzymaniu priorytetów w zakresie efektywności działania i skutecznej kontroli kosztów.

W tym celu Bank w I półroczu 2013 roku podjął m.in. następujące działania:

- rolował obligacje krótkoterminowe w kwocie od 500 do 850 mln PLN, wydłużając jednocześnie termin wymagalności tych papierów z trzech do sześciu miesięcy,
- zaliczył do funduszy własnych część zysku Banku za rok 2012.

Ponadto, w dniu 12 czerwca 2013 roku Bank podpisał umowę dotyczącą przejęcia Nordea Bank Polska SA, Nordea Finance Polska SA, Nordea Polska TUnŻ SA, a także portfela kredytów korporacyjnych obsługiwanych bezpośrednio przez sprzedającego – skandynawską grupę finansową Nordea. Ww. przejęcie, nie wpłynie na zmianę rodzaju ryzyk identyfikowanych w działalności PKO Banku Polskiego SA ani Nordea Bank Polska SA. W I połowie 2013 roku w zakresie ryzyka operacyjnego, Bank prowadził prace związane z dostosowaniem do wymagań znowelizowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w styczniu 2013 roku Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach. Wszystkie rekomendacje zostały spełnione przez Bank do 30 czerwca 2013 roku, natomiast rekomendacja dotycząca ujawnienia informacji o stratach operacyjnych zostanie spełniona – zgodnie z Rekomendacją M – do dnia 31 grudnia 2013 roku.

6.1 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wiarygodności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank oraz jednostki zależne Grupy Kapitałowej kierują się przede wszystkim następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest *rating* wewnętrzny lub ocena *scoringowa*,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie kredytu i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdwersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod *ratingów* wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę *scoringową* oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny są *ratingi*: klienta i transakcji. Syntetyczną miarą ryzyka kredytowego, odzwierciedlającą oba czynniki ryzyka, jest *rating* łączny.

W przypadku klientów instytucjonalnych z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw, spełniających określone kryteria, Bank ocenia ryzyko kredytowe z wykorzystaniem metody *scoringowej*. Ocena ta dedykowana jest niskokwotowym, nieskomplikowanym transakcjom kredytowym i odbywa się w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę *scoringową* oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Informacja o ocenach *ratingowych* i *scoringowych* jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

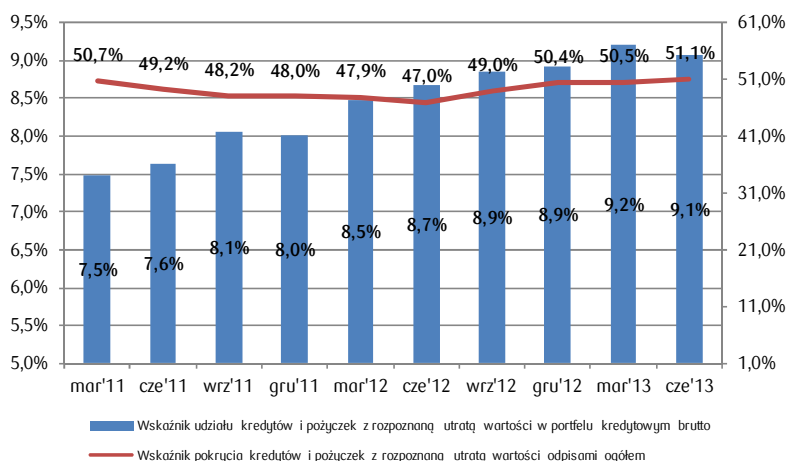
W czerwcu 2013 roku Bank wdrożył nową metodykę szacowania parametrów portfelowych wykorzystywanych przy ustalaniu odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe. Metodyka ta wykorzystuje elementy modelowania parametrów portfelowych na potrzeby ustalania wymogów kapitałowych metodą IRB. Zapewnia śledzenie zachowania portfela kredytowego w bardziej homogenicznych grupach oraz bardziej precyzyjną informację na temat realizowanych odzysków.

Tabela 25. Struktura portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	30.06.2013	31.12.2012	Zmiana (w %)
Kredyty i pożyczki udzielone:			
Wyceniane według metody zindywidualizowanej	8 675,6	8 088,0	7,3%
Ze stwierdzoną utratą wartości	6 603,2	6 506,7	1,5%
Bez stwierdzonej utraty wartości	2 072,4	1 581,3	31,1%
Wyceniane według metody portfelowej	7 565,9	6 939,2	9,0%
Ze stwierdzoną utratą wartości	7 565,9	6 939,2	9,0%
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	140 104,9	135 624,8	3,3%
Kredyty i pożyczki udzielone - brutto	156 346,4	150 651,9	3,78%
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej	(2 765,5)	(2 707,9)	2,1%
Ze stwierdzoną utratą wartości	(2 695,6)	(2 647,5)	1,8%
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	(3 788,9)	(3 516,5)	7,7%
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(691,4)	(551,8)	25,3%
Odpisy - razem	(7 245,8)	(6 776,3)	6,9%
Kredyty i pożyczki udzielone - netto	149 100,6	143 875,6	3,6%

W I półroczu 2013 roku wartość kredytów brutto udzielonych przez Grupę Kapitałową ocenianych metodą zindywidualizowaną wzrosła o 588 mln PLN, ocenianych metodą portfelową wzrosła o 627 mln PLN, zaś ocenianych metodą grupową wzrosła o 4 480 mln PLN.

Wykres 3. Udział kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości dla Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz wskaźnik ich pokrycia odpisami ogółem

Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości Grupy Kapitałowej Banku w portfelu kredytowym brutto na dzień 30 czerwca 2013 roku wyniósł 9,1% i wzrósł o 0,1 p.p. w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości dla Grupy Kapitałowej Banku na dzień 30 czerwca 2013 roku wyniósł 51,1% i wzrósł o 0,7 p.p. w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Spółki Grupy Kapitałowej, w których występuje istotny poziom ryzyka kredytowego (Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, Grupa Kapitałowa BTK SA, Grupa Kapitałowa "Inter-Risk Ukraina" Spółka z d. o.) zarządzają ryzykiem kredytowym indywidualnie, przy czym stosowane metody oceny i pomiaru ryzyka kredytowego dostosowane są do metod stosowanych w PKO Banku Polskim SA, przy uwzględnieniu specyfiki działalności.

Zmiana rozwiązań stosowanych przez spółki zależne Grupy Kapitałowej jest każdorazowo uzgadniana z jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie ryzykiem w Banku.

Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, Grupa Kapitałowa BTK SA, Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA oraz Grupa Kapitałowa "Inter-Risk Ukraina" Spółka z d. o. cyklicznie dokonują pomiaru ryzyka kredytowego, a wyniki tego pomiaru przekazują do Banku.

Właściwe komórki organizacyjne Pionu Ryzyka Bankowego uczestniczą w zarządzaniu ryzykiem kredytowym w spółkach Grupy Kapitałowej przez opiniowanie projektów i okresowy przegląd przepisów wewnętrznych tych spółek odnoszących się do oceny ryzyka kredytowego oraz przygotowanie rekomendacji dotyczących zmian w projektach przepisów. Bank wspiera wdrożenie w spółkach Grupy Kapitałowej rekomendowanych zmian w zasadach oceny ryzyka kredytowego.

6.2 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Grupa Kapitałowa w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań.

Metody zarządzania ryzykiem stopy procentowej w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka stopy procentowej osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej na 30 czerwca 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku składała się głównie z ekspozycji Banku. Ryzyko stopy procentowej dla walut PLN, EUR oraz CHF, generowane przez spółki Grupy Kapitałowej nie wpływało w istotny sposób na ryzyko stopy procentowej całej Grupy Kapitałowej i tym samym nie zmieniało istotnie jej profilu ryzyka. Ryzyko stopy procentowej dla USD było w istotny sposób zmieniane przez ekspozycję spółek Grupy Kapitałowej, w której największą rolę odgrywała ekspozycja KREDOBANK SA.

Tabela 26. VaR PKO Banku Polskiego SA oraz analiza stress testowa narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej (w tys. PLN)

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2013	31.12.2012
VaR 10-dniowy*	157 634	64 451
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 p.b. (test warunków skrajnych)**	497 097	270 818

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko stopy procentowej oraz specyfikę rynku, na którym działają, Grupa Kapitałowa nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Miarę VaR 10-dniowy dla stopy procentowej dla głównych walut stosuje KREDOBANK SA; jej wartość na dzień 30 czerwca 2013 roku wyniosła 18 852 tys. PLN, a na dzień 31 grudnia 2012 roku 14 287 tys. PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: przesunięcie krzywych stóp o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b. w dół.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 157 634 tys. PLN, co stanowiło ok. 0,75% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2012 roku miara VaR dla Banku wyniosła 64 451 tys. PLN, co stanowiło ok. 0,32% funduszy własnych Banku (wielkość funduszy wyliczana zgodnie z przepisami dotyczącymi wyliczania współczynnika wypłacalności).

6.3 Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w Grupie Kapitałowej model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Metody zarządzania ryzykiem walutowym w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki. Przepisy te opracowywane są przez spółki, dla których miary ryzyka walutowego osiągają znaczącą wartość, po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Tabela 27. VaR PKO Banku Polskiego SA oraz analiza stress testowa narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut (w tys. PLN)

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2013	31.12.2012
VaR 10-dniowy*	642	628
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (test warunków skrajnych)**	20 937	32 581

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko walutowe oraz specyfikę rynku, na którym działają, Bank nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miarę VaR 10-dniowy stosuje KREDOBANK SA; jej wartość na dzień 30 czerwca 2013 roku wyniosła ok. 392 tys. PLN, a na dzień 31 grudnia 2012 roku ok. 614 tys. PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

Ryzyko walutowe zarówno na dzień 30 czerwca 2013 roku jak i na dzień 31 grudnia 2012 roku kształtowało się na niskim poziomie.

Tabela 28. Wielkość pozycji walutowych dla poszczególnych walut w Grupie Kapitałowej (w tys. PLN)

Waluty	Pozycja walutowa na dzień 30.06.2013	Pozycja walutowa na dzień 31.12.2012
EUR	478	(13 818)
USD	(167 328)	(153 155)
CHF	(18 884)	(20 180)
GBP	(342)	4 653
Pozostałe (globalna netto)	17 168	15 609

6.4 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się ze zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Podstawą polityki Grupy Kapitałowej w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w Banku oraz w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

Metody zarządzania ryzykiem płynności w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka płynności osiągają znaczącą wartość.

Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na 30 czerwca 2013 roku oraz na 31 grudnia 2012 roku:

Tabela 29. Rezerwa płynności Banku (w mln PLN)

	30.06.2013	31.12.2012
Rezerwa płynności do 1 miesiąca*	15 425	13 568

* Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 94,3% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza wzrost o ok. 1 p.p. w porównaniu do końca 2012 roku.

6.5 Ryzyko cen towarów

Ryzyko cen towarów jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen towarów, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych towarach.

Celem zarządzania ryzykiem cen towarów jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen towarów do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansowych oraz pozabilansowych pozycji towarowych.

Zarządzanie ryzykiem cen towarów odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty generujące ryzyko cen towarów, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Wpływ ryzyka cen towarów na sytuację finansową Banku jest nieistotny. W I półroczu 2013 roku pozycje w transakcjach generujących ryzyko cen towarów każdorazowo było domykane na koniec dnia.

6.6 Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach działalności handlowej (Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA), działalności inwestycyjnej oraz w wyniku pozostałych operacji w ramach działalności bankowej generujących pozycje w kapitałowych papierach wartościowych.

Celem zarządzania ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych do poziomu akceptowalnego przez Bank, poprzez optymalizowanie zajmowanych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na działalność Domu Maklerskiego PKO BP oraz monitorowanie ich wykorzystania.

Wpływ ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych na sytuację finansową Banku został określony jako nieistotny. Pozycje zajęte w kapitałowych papierach wartościowych oraz instrumentach indeksowych są ograniczane i nie przewiduje się ich istotnego zwiększenia.

6.7 Ryzyko instrumentów pochodnych

Ryzyko instrumentów pochodnych jest to ryzyko wynikające z zajęcia pozycji w instrumentach finansowych, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) wartość instrumentu zmienia się wraz ze zmianą instrumentu bazowego,

- 2) nie wymaga żadnej inwestycji początkowej netto lub wymaga tylko niewielkiej inwestycji początkowej netto w porównaniu z innymi rodzajami umów, które w podobny sposób reagują na zmiany warunków rynkowych,
- 3) jego rozliczenie ma nastąpić w przyszłości.

Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym, przy czym, ze względu na specyfikę instrumentów pochodnych, jest on poddany szczególnej kontroli określonej w przepisach wewnętrznych Banku.

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), o którym mowa w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej lub w rozdziale dotyczącym ryzyka walutowego w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne w podziale na portfel bankowy i handlowy, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrozliczeniowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (*Credit Support Annex*).

Metody zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, które zajmują pozycje w instrumentach pochodnych lub przewidują zajmowanie pozycji w takich instrumentach. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Pozycje zajmowane przez pozostałe spółki Grupy Kapitałowej w określonych instrumentach pochodnych wyznacza się w sposób analogiczny, jak pozycje zajmowane przez Bank w tych instrumentach pochodnych, z uwzględnieniem specyfiki działalności gospodarczej spółek.

6.8 Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja efektywności operacyjnej poprzez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Grupy Kapitałowej na zdarzenia od niej niezależne.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się na płaszczyźnie rozwiązań systemowych, jak i bieżącego zarządzania tym ryzykiem. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym prowadzone jest na poziomie Centrali PKO Banku Polskiego SA. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdą jednostkę organizacyjną Banku.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne w Banku stosowane są różnego rodzaju rozwiązania takie jak:

- 1) instrumenty kontrolne,
- 2) instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- 3) wartości progowe i krytyczne kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- 4) strategiczne limity tolerancji i limity strat na ryzyko operacyjne,
- 5) plany awaryjne,
- 6) ubezpieczenia,
- 7) outsourcing,
- 8) plan ciągłości działania.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych i skutkach ich powstania, dane o otoczeniu operacyjnym oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W przypadku, gdy poziom ryzyka osiągnął stan podwyższony lub wysoki, Bank stosuje następujące podejścia:

- redukcja ryzyka – łągodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji,
- transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny,
- unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

W I półroczu 2013 roku decydujący wpływ na profil ryzyka operacyjnego Grupy Kapitałowej miały 3 podmioty: PKO Bank Polski SA, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA oraz KREDOBANK SA. Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej ze względu na ich znacznie mniejszą skalę oraz rodzaj działalności, generują jedynie ograniczone ryzyko operacyjne. Spółki zależne Grupy Kapitałowej zarządzają ryzykiem operacyjnym zgodnie z zasadami zarządzania tym ryzykiem w PKO Banku Polskim SA, z uwzględnieniem specyfiki i skali działalności poszczególnych spółek.

6.9 Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się Grupy Kapitałowej, pracowników Grupy Kapitałowej lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie przestrzegania przez Grupę Kapitałową prawa, przyjętych standardów postępowania oraz funkcjonowania banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez eliminowanie ryzyka braku zgodności, przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Grupy Kapitałowej oraz przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być rezultatem naruszenia przepisów i norm postępowania.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności odnosi się w szczególności do następujących zagadnień:

- zapobiegania angażowaniu Grupy Kapitałowej w działalność niezgodną z prawem,
- zapewnienia ochrony informacji,
- propagowania standardów etycznych i monitorowania ich funkcjonowania,

- zarządzania konfliktami interesów,
- zapobiegania sytuacjom, w których postępowanie pracowników Grupy Kapitałowej w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- profesjonalnego, rzetelnego i przejrzystego formułowania oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,
- niezwłocznego, uczciwego i profesjonalnego rozpatrywania skarg, wniosków i reklamacji klientów.

We wszystkich podmiotach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA funkcjonują spójne zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności.

6.10 Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia strat wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zachodzące w otoczeniu biznesowym zmiany; obejmuje ono w szczególności ryzyko strategiczne.

Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie potencjalnych, negatywnych konsekwencji finansowych wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, z podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zmiany zachodzące w otoczeniu biznesowym.

Proces zarządzania ryzykiem biznesowym obejmuje:

- identyfikację ryzyka biznesowego polegającą na rozpoznaniu i określeniu czynników zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku i które mogą znacznie wpływać na sytuację finansową Banku, powstanie lub zmianę wysokości przychodów i kosztów Banku,
- ocenę i pomiar ryzyka biznesowego, na które składają się: obliczenie wybranych wskaźników ryzyka biznesowego, przeprowadzenie testów warunków skrajnych (stress testów) oraz wyliczenie kapitału wewnętrznego na pokrycie tego rodzaju ryzyka,
- prognozę i monitorowanie ryzyka biznesowego,
- raportowanie ryzyka biznesowego,
- działania zarządcze podejmowane w przypadku, gdy ryzyko biznesowe osiągnie poziom wysoki lub przekroczone zostaną strategiczne limity tolerancji na to ryzyko.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem biznesowym w Banku są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem biznesowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko biznesowe.

6.11 Ryzyko reputacji

Ryzyko reputacji definiowane jest jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych odchyśleń od zaplanowanego wyniku finansowego Banku wskutek pogorszenia się wizerunku Banku. Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Banku oraz ograniczenie prawdopodobieństwa wystąpienia i wysokości straty reputacyjnej.

Zarządzanie ryzykiem reputacji w Banku obejmuje w szczególności:

- realizowanie komunikacyjnych działań ostonowych,
- monitorowanie mediów: telewizji, radia, prasy, Internetu pod względem identyfikacji skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych i dystrybucja informacji w tym zakresie,
- rejestrowanie skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych,
- analizowanie i ocena skutków zdarzeń wizerunkowych oraz określanie poziomu ryzyka reputacji.

Podstawowymi narzędziami realizacji działań związanych z oceną poziomu ryzyka reputacji Banku są:

- katalog kategorii zdarzeń wizerunkowych, zawierający wykaz kategorii zdarzeń wizerunkowych wraz z przypisanymi do nich wagami. Katalog określa profil ryzyka poprzez przypisanie odpowiednich wag poszczególnym kategoriom zdarzeń wizerunkowych,
- rejestr skutków zdarzeń wizerunkowych służący do rejestrowania zidentyfikowanych skutków zdarzeń wizerunkowych – wyniku monitoringu mediów oraz skarg reklamacji i wniosków.

Na podstawie Rejestru skutków zdarzeń wizerunkowych za miniony rok kalendarzowy, Bank przeprowadza roczną ocenę zidentyfikowanych w danym roku skutków poszczególnych kategorii zdarzeń wizerunkowych i określa ich wpływ na kształtowanie poziomu ryzyka reputacji. Oceny dokonuje się w skali od 1 do 5, przy czym „1” oznacza najmniejszy, a „5” największy spodziewany wpływ zidentyfikowanych skutków danej kategorii zdarzeń wizerunkowych na zwiększenie poziomu ryzyka reputacji.

6.12 Ryzyko modeli

Ryzyko modeli jest to ryzyko poniesienia negatywnych skutków finansowych lub reputacyjnych w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących w Banku modeli.

Celem zarządzania modelami oraz ryzykiem modeli jest ograniczanie ryzyka poniesienia negatywnych skutków finansowych lub reputacyjnych w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących modeli.

Zarządzanie ryzykiem modeli w Banku dokonuje się przez: identyfikację ryzyka modeli, ocenę ryzyka modeli, monitorowanie i raportowanie ryzyka modeli oraz działania zarządcze. Wszystkie modele istotne w Banku objęte są procesem regularnej, niezależnej walidacji.

Ocena ryzyka modeli ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka modeli. W Banku dokonuje się oceny poziomu ryzyka poszczególnych elementów ważnych z punktu widzenia modelu, oceny ryzyka na poziomie pojedynczego modelu oraz zagregowanej oceny poziomu ryzyka modeli. Oceny agregowane mogą być w szczególności na poziomie Banku, poszczególnych rodzajów ryzyka lub klas modeli, poszczególnych procesów cyklu życia modeli.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka modeli mają na celu kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem modeli oraz poziomu tego ryzyka w Banku.

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych Banku,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- wydawaniu zaleceń,
- podejmowaniu decyzji o zastosowaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem modeli.

6.13 Ryzyko zmian makroekonomicznych

Ryzyko zmian makroekonomicznych jest to ryzyko pogorszenia sytuacji finansowej Banku w wyniku niekorzystnego wpływu zmiany warunków makroekonomicznych.

Celem zarządzania ryzykiem zmian makroekonomicznych jest identyfikacja czynników makroekonomicznych mających znaczący wpływ na działalność Banku oraz podejmowanie działań mających na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu potencjalnych zmian sytuacji makroekonomicznej na sytuację finansową Banku.

Zarządzanie ryzykiem zmian makroekonomicznych dokonuje się poprzez:

- 1) identyfikację ryzyka polegającą na określeniu scenariuszy potencjalnych zmian makroekonomicznych oraz określeniu czynników ryzyka mających największy wpływ na sytuację finansową Banku,
- 2) pomiar ryzyka, do którego wykorzystuje się miary ryzyka bazujące na wynikach kompleksowych testów warunków skrajnych (w szczególności: wynik finansowy oraz jego składowe, miary adekwatności kapitałowej oraz ich składowe oraz wybrane miary płynności),
- 3) monitorowanie ryzyka,
- 4) raportowanie ryzyka,
- 5) działania zarządcze podejmowane w przypadku, gdy ryzyko zmian makroekonomicznych osiągnie poziom wysoki.

6.14 Kompleksowe testy warunków skrajnych

Kompleksowe testy warunków skrajnych stanowią integralny element zarządzania ryzykiem w Banku oraz uzupełnienie testów warunków skrajnych specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Kompleksowe testy warunków skrajnych uwzględniają zbiorczo następujące rodzaje ryzyka uznane przez Bank za istotne, w tym:

- 1) ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyko rynkowe,
- 3) ryzyko płynności,
- 4) ryzyko operacyjne,
- 5) ryzyko biznesowe.

Kompleksowe testy warunków skrajnych obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Banku na sytuację finansową Banku, w szczególności:

- 1) rachunek zysków i strat,
- 2) bilans,
- 3) fundusze własne,
- 4) adekwatność kapitałową, w tym wymogi kapitałowe, kapitał wewnętrzny, miary adekwatności kapitałowej,
- 5) wybrane miary płynności.

Kompleksowe testy warunków skrajnych na własne potrzeby Banku przeprowadzane są nie rzadziej niż raz w roku w horyzoncie 3-letnim przy uwzględnieniu zmian wartości i struktury pozycji bilansu oraz rachunku zysków i strat (testy dynamiczne). Testy nadzorcze przeprowadzane są na żądanie organów nadzorczych zgodnie z założeniami dostarczonymi przez organy nadzorcze.

6.15 Adekwatność kapitałowa⁶

Adekwatność kapitałowa jest stanem, w którym wysokość posiadanej przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA funduszy własnych przekracza większą z wartości: suma wymogów kapitałowych (tzw. filar I) oraz suma kapitału wewnętrznego (tzw. filar II).

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Grupy Kapitałowej.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Grupy Kapitałowej obejmuje:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,
- dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe, segmenty klienta oraz spółki Grupy Kapitałowej dla celów analiz rentowności,
- wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszeń funduszy własnych oraz wielkość portfela kredytowego).

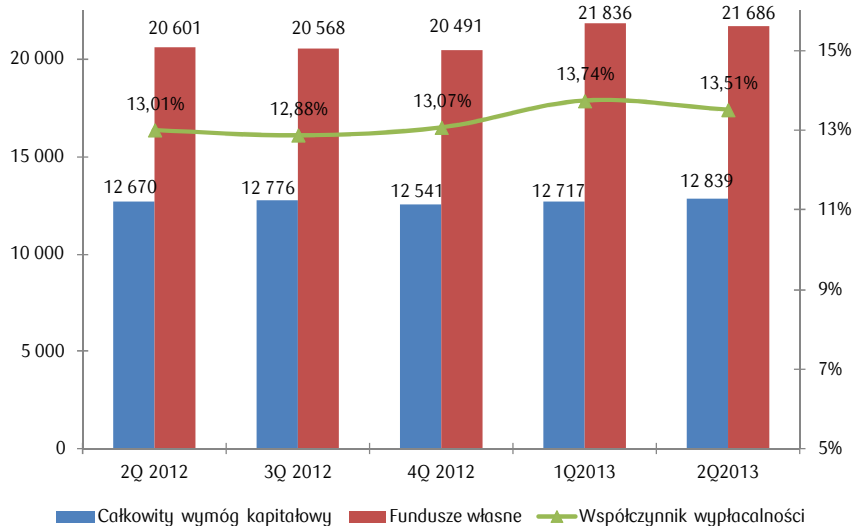
Głównymi miernikami adekwatności kapitałowej są:

- 1) współczynnik wypłacalności, którego minimalny poziom, zgodnie z ustawą Prawo bankowe, wynosi co najmniej 8%,
- 2) relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego, której dopuszczalny minimalny poziom, zgodnie z ustawą Prawo bankowe, wynosi 1,0,

⁶ Fundusze własne na potrzeby adekwatności kapitałowej wyliczane są w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe oraz uchwały nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie pomniejszeń funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszeń funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych (Dz. Urz. KNF nr 13 poz. 49 z dnia 30 grudnia 2011 roku).

3) współczynnik wypłacalności dla kapitałów rdzennych (*Common Equity Tier 1 Ratio – CET 1 Ratio*), którego minimalny poziom wynosi 9%. PKO Bank Polski SA w I półroczu 2013 roku kontynuował działania zmierzające do zapewnienia odpowiedniego bufora kapitałowego, jak też utrzymywał i wzmacniał swoją pozycję płynnościową. W I półroczu 2013 roku wartość miar adekwatności kapitałowej utrzymywała się powyżej limitów wewnętrznych, zewnętrznych, a także powyżej wartości minimalnych rekomendowanych przez KNF.

Wykres 4. Adekwatność kapitałowa Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

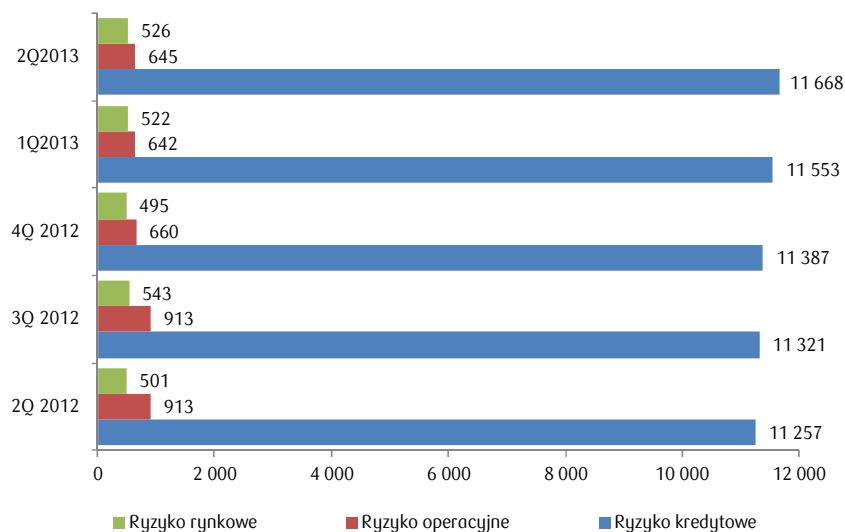

Na dzień 30 czerwca 2013 roku w stosunku do 31 grudnia 2012 roku współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wzrósł o 0,44 p.p. do poziomu 13,51%, co było spowodowane głównie wzrostem funduszy własnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na potrzeby adekwatności kapitałowej.

Na dzień 30 czerwca 2013 roku w stosunku do 31 grudnia 2012 roku łączny wymóg kapitałowy Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wzrósł o 297,4 mln PLN, głównie w efekcie wzrostu wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe (efekt wzrostu portfela kredytowego), natomiast fundusze własne Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wzrosły o 1 194,6 mln PLN głównie wskutek zaliczenia do funduszy zysku Banku z lat ubiegłych oraz zysku netto Banku za rok 2012 po pomniejszeniu o wypłaconą dywidendę.

Grupa Kapitałowa wylicza wymogi kapitałowe zgodnie z uchwałą nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz. Urz. KNF Nr 2 poz. 11 z dnia 09 kwietnia 2010 roku z późn. zm.): z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową, z tytułu ryzyka operacyjnego dla Banku – metodą zaawansowaną (AMA), a dla spółek Grupy Kapitałowej – metodą podstawowego wskaźnika (BIA) oraz z tytułu ryzyka rynkowego – metodami podstawowymi.

Wykres 5. Wymogi kapitałowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

Wzrost wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego o 280,7 mln PLN do poziomu 11 667,7 mln PLN był głównie konsekwencją wzrostu portfela kredytowego (ekspozycje bilansowe i pozabilansowe).

Wzrost wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego o 31,4 mln PLN do poziomu 526,0 mln PLN wynikał głównie ze zmian w zaangażowaniach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA z tytułu instrumentów pochodnych oraz instrumentów skarbowych.

Nieznaczny spadek wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego o 14,7 mln PLN do poziomu 644,9 mln PLN wynikał ze spadku wymogu Banku, wyliczonego metodą zaawansowaną (AMA) oraz ze zmiany w zakresie spółek Grupy Kapitałowej podstawy wyliczenia wymogu metodą podstawowego wskaźnika (BIA), którą dla wymogu na 2012 rok stanowił średni wynik brutto spółek za lata 2009-2011, podczas gdy na I półrocze 2013 roku był to średni wynik brutto spółek Grupy Kapitałowej za lata 2010-2012.

7. INFORMACJE DLA INWESTORÓW

Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu

Zgodnie z wiedzą PKO Banku Polskiego SA na dzień przekazania raportu akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji (co najmniej 5%) są trzy podmioty: Skarb Państwa, Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny, ING Otwarty Fundusz Emerytalny.

Tabela 30. Akcje będące w posiadaniu Akcjonariuszy wg stanu na dzień przekazania raportu

Akcjonariusze	Stan na dzień publikacji raportu za I półr. 2013 r.		Stan na dzień publikacji raportu za I kw. 2013 r.		Zmiana udziału w liczbie głosów na WZ (p.p.)
	Liczba akcji	Udział w liczbie głosów na WZ	Liczba akcji	Udział w liczbie głosów na WZ	
Skarb Państwa	392 406 277	31,39%	392 406 277	31,39%	0,00
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹⁾	83 952 447	6,72%	83 952 447	6,72%	0,00
ING Otwarty Fundusz Emerytalny ²⁾	64 594 448	5,17%	64 594 448	5,17%	0,00
Pozostali akcjonariusze	709 046 828	56,72%	709 046 828	56,72%	0,00
Ogółem	1 250 000 000	100,00%	1 250 000 000	100,00%	0,00

1) Stan posiadania akcji na dzień 29 stycznia 2013 roku, raportowany przez Aviva OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 153,1 mln akcji PKO Banku Polskiego SA przez BGK oraz Skarb Państwa.

2) Stan posiadania akcji na dzień 24 lipca 2012 roku, raportowany przez ING OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 95 mln akcji PKO Banku Polskiego SA przez Skarb Państwa.

Sprzedaż akcji PKO Banku Polskiego SA przez skarb Państwa i BGK

- W dniu 31 stycznia 2013 roku PKO Bank Polski SA poinformował o otrzymaniu zawiadomień od Banku Gospodarstwa Krajowego ("BGK") oraz od Ministra Skarbu Państwa („MSP”) o zbyciu znacznych pakietów akcji Banku, w wyniku czego nastąpiła zmiana posiadanej przez BGK i Skarb Państwa ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Zgodnie z treścią otrzymanych zawiadomień, w dniu 24 stycznia 2013 roku w drodze transakcji pakietowych za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA:

  - Bank Gospodarstwa Krajowego sprzedał 128 102 731 posiadanych akcji Banku, które stanowiły 10,25% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku,
  - Skarb Państwa sprzedał 25 000 000 posiadanych akcji Banku, które stanowiły 2,00% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

Przed zawarciem i rozliczeniem ww. transakcji BGK oraz Skarb Państwa posiadały odpowiednio 128 102 731 i 417 406 277 akcji Banku. Po rozliczeniu transakcji w dniu 29 stycznia 2013 roku BGK nie posiadał akcji Banku, a Skarb Państwa posiadał 392 406 277, które stanowiły 31,39% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.
- W dniu 1 lutego 2013 roku PKO Bank Polski SA otrzymał od Aviva Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego Aviva BZ WBK SA zawiadomienie, iż w wyniku transakcji nabycia akcji Banku zawartych w dniu 24 stycznia 2013 roku Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK („Aviva OFE”) zwiększył udział w ogólnej liczbie głosów w Banku powyżej 5%. Przed rozliczeniem wyżej wymienionych transakcji na dzień 28 stycznia 2013 roku Aviva OFE posiadał 57 152 447 akcji Banku, stanowiących 4,57% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku. Po zawarciu i rozliczeniu ww. transakcji, na dzień 29 stycznia 2013 roku Aviva OFE posiadał 83 952 447 akcji Banku, stanowiących 6,72% kapitału zakładowego oraz ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.
- W dniu 1 marca 2013 roku Bank otrzymał do wiadomości od MSP pismo skierowane do BGK, w którym MSP informuje, iż w związku ze zbyciem przez BGK wszystkich posiadanych przez BGK akcji Banku i tym samym utratą przez BGK statusu akcjonariusza Banku, porozumienie o współpracy w zakresie wspólnego wykonywania uprawnień właścicielskich (współkontroli) w Banku zawarte w dniu 21 kwietnia 2010 roku pomiędzy Skarbem Państwa a BGK (o zawarciu którego Bank informował w raporcie bieżącym nr 20/2010) przestało mieć moc obowiązującą.

Zmiany w stanie posiadania akcji PKO Banku Polskiego SA i uprawnień do nich przez osoby zarządzające i nadzorujące

Tabela 31. Akcje będące w posiadaniu członków Zarządu PKO Banku Polskiego SA oraz Rady Nadzorczej Banku

Lp.	Imię i nazwisko	Liczba akcji na dzień publikacji raportu za I półr. 2013 r.	Nabycie	Zbycie	Liczba akcji na dzień publikacji raportu za I kw. 2013 r.
I. Zarząd Banku					
1.	Zbigniew Jagiełło, Prezes Zarządu Banku	9000	0	0	9000
2.	Piotr Alicki, Wiceprezes Zarządu Banku	2627	0	0	2627
3.	Bartosz Drabikowski, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	0
4.	Piotr Mazur, Wiceprezes Zarządu Banku	4500	4500	0	0
5.	Jarosław Myjak, Wiceprezes Zarządu Banku	0	0	0	0
6.	Jacek Obłəkowski, Wiceprezes Zarządu Banku	512	0	0	512
7.	Jakub Papierski, Wiceprezes Zarządu Banku	3000	0	0	3000
II. Rada Nadzorcza Banku					
1.	Cezary Banasiński, Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
2.	Tomasz Zganiacz, Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
3.	Mirosław Czekaj, Sekretarz Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
4.	Zofia Dzik, członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
5.	Elżbieta Mączyńska-Ziemacka*, członek Rady Nadzorczej Banku	0	x	x	x
6.	Krzysztof Kilian, członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
7.	Piotr Marczak, członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
8.	Marek Mroczkowski, członek Rady Nadzorczej Banku	0	0	0	0
9.	Ryszard Wierzba, członek Rady Nadzorczej Banku	2570	0	0	2570

*) Pani E. Mączyńska-Ziemacka jest członkiem Rady Nadzorczej od dnia 20.06.2013 r.

Współpraca z agencjami ratingowymi

- Oceny wiarygodności finansowej PKO Banku Polskiego SA są obecnie przyznawane przez trzy znaczące agencje *ratingowe*, przy czym:
  - agencje *ratingowe* *Moody's Investors Service* („*Moody's*”) oraz *Standard & Poor's* („*S&P*”) nadają Bankowi *rating* płatny, zgodnie z własną procedurą oceny banków,
  - agencja *Fitch Ratings* przyznaje *rating* bezpłatny (nie zamawiany przez Bank), na podstawie dostępnych, publikowanych informacji, w tym przede wszystkim raportów śródrocznych i rocznych oraz informacji o Banku udostępnianych podczas bezpośrednich kontaktów przedstawicieli agencji z Bankiem.
- W dniu 14 czerwca 2013 roku agencja *ratingowa* *S&P* umieściła ocenę *ratingową* „A-” dla długoterminowego *ratingu* kredytowego Banku na liście obserwacyjnej z możliwością jej obniżenia. Powodem takiego działania była, w opinii *S&P*, konieczność przeprowadzenia analizy wpływu zawarcia umów dotyczących nabycia akcji spółek z grupy Nordea (o czym Bank informował w raporcie bieżącym nr 37/2013) na pozycję kapitałową Banku. Zgodnie z informacją *S&P* jest mało prawdopodobne, aby ocena *ratingowa* „A-” dla długoterminowego *ratingu* kredytowego Banku na skutek ww. działania została obniżona o więcej niż jeden stopień. Potencjalne obniżenie oceny *ratingowej*, zgodnie z kryteriami *S&P*, może nastąpić w przypadku, gdy prognozowany skorygowany o ryzyko współczynnik kapitałowy Banku w perspektywie 12 - 24 miesięcy spadnie poniżej 10%. Umieszczenie na liście obserwacyjnej oceny *ratingowej* potrwa do 3 miesięcy.
- W dniu 21 czerwca 2013 roku, agencja *Moody's* po opublikowaniu przez PKO Bank Polski SA informacji (Raport bieżący nr 37/2013) o zawarciu umowy dotyczącej nabycia akcji spółek z grupy Nordea, podtrzymała długo- i krótkoterminowy *rating* depozytów banku na poziomie odpowiednio „A2” i „Prime-1” oraz ocenę siły finansowej banku na poziomie „C-”. Utrzymano negatywną perspektywę dla długoterminowego *ratingu* depozytów oraz oceny siły finansowej PKO Banku Polskiego SA. W opinii *Moody's* jest mało prawdopodobne, aby ww. transakcja zmieniła całościowy profil kredytowy PKO Banku Polskiego SA oraz czynniki mające wpływ na obecne oceny *ratingowe* Banku, pomimo ujemnego wpływu kapitałowego transakcji oraz możliwych wyzwań integracyjnych. *Moody's* przewiduje, że w konsekwencji przeprowadzenia transakcji początkowy wpływ na kapitał PKO Banku Polskiego SA będzie zmniejszony dzięki stabilnej dochodowości oraz wysokim zyskom skorygowanym o ryzyko, w świetle zamiarów Banku w zakresie obniżenia przewidywanego poziomu wypłacanej dywidendy po przeprowadzeniu transakcji nabycia akcji spółek z grupy Nordea.
- Agencja *Standard & Poor's* w dniu 18 lipca 2013 roku podtrzymała, przyznany w lipcu 2012 roku, następujący *rating* dla KREDOBANK SA:
  - długookresowy *rating* kredytowy w skali międzynarodowej – „B-”,
  - prognoza – „Stabilna”,
  - krótkookresowy *rating* kredytowy w skali międzynarodowej – „C”,
  - *rating* w skali ukraińskiej – „uaBBB-”.
 Poziom *ratingu* i prognozy KREDOBANK SA są identyczne jak *rating* i prognoza Ukrainy jako Państwa.

Tabela 32. Oceny ratingowe PKO Banku Polskiego SA wg stanu na dzień 30 czerwca 2013 roku

Rating płatny	
Moody's Investors Service	
Długookresowa ocena depozytów	A2 z perspektywą negatywną
Krótkookresowa ocena depozytów	Prime-1
Siła finansowa	C- z perspektywą negatywną
Standard and Poor's	
Długoterminowy rating kredytowy Banku	A- pod obserwacją z możliwością obniżenia (od 14.06.2013)
Krótkoterminowy rating kredytowy Banku	A-2 z perspektywą stabilną
Rating niezamawiany przez Bank	
Fitch Ratings	
Ocena wsparcia	2

Zmiany w statucie PKO Banku Polskiego SA

W I półroczu 2013 roku nie zostały dokonane zmiany w Statucie PKO Banku Polskiego SA.

Przestrzeżenie ładu korporacyjnego

W dniu 24 maja 2013 roku Zarząd PKO Banku Polskiego SA poinformował o podjęciu decyzji o niestosowaniu zasady zawartej w Rozdziale IV pkt 10 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW, zgodnie z którą Bank powinien zapewnić akcjonariuszom możliwość udziału w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

Decyzja o niestosowaniu zasady, zgodnie z którą Bank powinien między innymi zapewnić dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia przebywając w innym miejscu niż miejsce obrad, została podjęta z uwagi na ryzyka natury prawnej i organizacyjno-technicznej, mogące zagrażać prawidłowemu przebiegowi walnego zgromadzenia przy zapewnieniu akcjonariuszom takiego sposobu komunikacji.

W opinii Banku, aktualnie obowiązujące w Banku zasady udziału w walnych zgromadzeniach umożliwiają akcjonariuszom efektywną realizację wszelkich praw z akcji i zabezpieczają interesy wszystkich akcjonariuszy.

Bank nie wyklucza możliwości stosowania ww. zasady w przyszłości w oparciu o wypracowane przez spółki publiczne standardy rynkowe.

Informacja dotycząca wypłaconej (lub zadeklarowanej) dywidendy

- W dniu 17 kwietnia 2013 roku Zarząd Banku podjął uchwałę i postanowił przedłożyć Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu Banku rekomendację wypłaty dywidendy za 2012 rok w wysokości 2 250 mln PLN (tj. 61,12% sumy zysku netto za 2012 rok oraz niepodzielonego zysku z lat ubiegłych w wysokości 88,533 tys. PLN), czyli 1,80 zł na jedną akcję. Rekomendowana przez Zarząd dywidenda ma charakter pieniężny.
Zarząd zaproponował ustalenie dnia dywidendy na dzień 19 września 2013 roku oraz termin wypłaty dywidendy na dzień 4 października 2013 roku. Decyzja w sprawie rekomendowanego podziału zysku za 2012 rok była zgodna z przyjętą przez Bank polityką dywidendową, o której Bank informował raportem bieżącym nr 22/2012 z dnia 4 kwietnia 2012 roku. Wypłata dywidendy w rekomendowanej wysokości zapewni utrzymanie wskaźnika adekwatności kapitałowej powyżej 12% oraz utrzymanie wskaźnika Tier 1 powyżej 9% z zachowaniem niezbędnego bufora kapitałowego. Wypłata dywidendy w rekomendowanej wysokości pozwoli utrzymać dobrą sytuację kapitałową i płynnościową Banku. Proponowany poziom dywidendy wpisywał się w stanowisko Komisji Nadzoru Finansowego odnoszące się do wzmocnienia baz kapitałowych banków, a Bank spełniał wszystkie podane wyżej kryteria w taki sposób, że Zarząd mógł rekomendować wypłatę dywidendy. Rekomendacja Zarządu w sprawie wypłaty dywidendy została rozpatrzona i zaopiniowana pozytywnie przez Radę Nadzorczą Banku oraz przedstawiona pod obrady Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku zwołanego na dzień 20 czerwca 2013 roku.
- W dniu 20 czerwca 2012 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA, w wyniku podziału zysku PKO Banku Polskiego SA za rok obrotowy 2012, przeznaczyło na dywidendę dla akcjonariuszy kwotę 2 250 mln PLN (tj. 61,12% zysku), co stanowi 1,80 PLN na jedną akcję. Walne Zgromadzenie ustaliło:
  - dzień dywidendy (dzień nabycia praw do dywidendy) na 19 września 2013 roku,
  - termin wypłaty dywidendy na 4 października 2013 roku.
 Dywidendą objęte są wszystkie akcje PKO Banku Polskiego SA.

8. POZOSTAŁE INFORMACJE

Dane identyfikacyjne

PKO Bank Polski SA z siedzibą Centrali w Warszawie przy ul. Puławskiej 15 zarejestrowany jest w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000026438, REGON: 016298263, NIP: 525-000-77-38, kapitał zakładowy (kapitał wpłacony) 1 250 000 tys. PLN.

Władze PKO Banku Polskiego SA w okresie sprawozdawczym

Tabela 33. Skład Zarządu PKO Banku Polskiego SA na dzień 30 czerwca 2013 roku

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Data powołania
1.	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	powołany w dniu 2 marca 2011 roku na stanowisko Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 30 czerwca 2011 roku.
2.	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	powołany w dniu 1 kwietnia 2011 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 30 czerwca 2011 roku.
3.	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	powołany w dniu 1 kwietnia 2011 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 30 czerwca 2011 roku.
4.	Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	powołany w dniu 26 września 2012 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA, któremu będą podlegały sprawy z zakresu ryzyka i windykacji, na wspólną kadencję Zarządu, rozpoczętą z dniem 30 czerwca 2011 roku; powołanie miało nastąpić z dniem 1 stycznia 2013 roku pod warunkiem wydania najpóźniej w tym dniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), a w przypadku niewydania zgody przez KNF do dnia 1 stycznia 2013 roku – z dniem wydania zgody. W dniu 8 stycznia 2013 roku KNF wyraziła zgodę na powołanie Piotra Mazura na członka Zarządu PKO Banku Polskiego SA i z tym dniem Prezes Zarządu Zbigniew Jagiełło powierzył Piotrowi Mazurowi nadzór nad Obszarem Ryzyka i Windykacji (obecnie Obszarem Zarządzania Ryzykiem).
5.	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	powołany w dniu 1 kwietnia 2011 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 30 czerwca 2011 roku.
6.	Jacek Obłąkowski	Wiceprezes Zarządu	powołany w dniu 1 kwietnia 2011 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 30 czerwca 2011 roku.
7.	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	powołany w dniu 1 kwietnia 2011 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się z dniem 30 czerwca 2011 roku.

Tabela 34. Skład Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA na dzień 30 czerwca 2013 roku

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Data powołania/odwołania
1.	Cezary Banasiński	Przewodniczący Rady Nadzorczej	powołany 30 czerwca 2011 roku na wspólną kadencję Rady, która rozpoczęła się z tym dniem. W dniu 30 czerwca 2011 roku Minister Skarbu Państwa wyznaczył członka Rady Nadzorczej Cezarego Banasińskiego na Przewodniczącego Rady Nadzorczej.
2.	Tomasz Zganiacz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	powołany 30 czerwca 2011 roku na wspólną kadencję Rady, która rozpoczęła się z tym dniem. W dniu 30 czerwca 2011 roku Minister Skarbu Państwa wyznaczył członka Rady Nadzorczej Tomasza Zganiacza na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej.
3.	Mirosław Czekaj	Sekretarz Rady Nadzorczej	powołany 30 czerwca 2011 roku na wspólną kadencję Rady, która rozpoczęła się z tym dniem. W dniu 6 lipca 2011 roku Rada Nadzorcza wybrała Pana Mirosława Czekaja na Sekretarza Rady Nadzorczej.
4.	Jan Bossak	Członek Rady Nadzorczej	powołany 30 czerwca 2011 roku na wspólną kadencję Rady, która rozpoczęła się z tym dniem. W dniu 20 czerwca 2013 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA odwołało z dniem 20 czerwca 2013 roku ze składu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Jana Bossaka - członka Rady Nadzorczej.
5.	Zofia Dzik	Członek Rady Nadzorczej	powołana 6 czerwca 2012 roku na wspólną kadencję Rady, która rozpoczęła się 30 czerwca 2011 roku.
6.	Krzysztof Kilian	Członek Rady Nadzorczej	powołany 30 czerwca 2011 roku na wspólną kadencję Rady, która rozpoczęła się z tym dniem.
7.	Piotr Marczak	Członek Rady Nadzorczej	powołany 30 czerwca 2011 roku na wspólną kadencję Rady, która rozpoczęła się z tym dniem.
8.	Elżbieta Mączyńska - Ziemacka	Członek Rady Nadzorczej	powołana 20 czerwca 2013 roku na wspólną kadencję Rady, która rozpoczęła się 30 czerwca 2011 roku.
9.	Marek Mroczkowski	Członek Rady Nadzorczej	powołany 30 czerwca 2011 roku na wspólną kadencję Rady, która rozpoczęła się z tym dniem.
10.	Ryszard Wierzba	Członek Rady Nadzorczej	powołany 30 czerwca 2011 roku na wspólną kadencję Rady, która rozpoczęła się z tym dniem.

Sezonowość lub cykliczność działalności w okresie sprawozdawczym

PKO Bank Polski SA jest bankiem uniwersalnym, działającym na terytorium całego kraju i jego działalność podlega takim samym wahaniom sezonowym, jak cała polska gospodarka. Działalność pozostałych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA również nie wykazuje istotnych cech sezonowości lub cykliczności.

Działalność sponsorska, charytatywna i promocyjna

Działania sponsorskie realizowane w I półroczu 2013 roku służyły kształtowaniu pozytywnego wizerunku PKO Banku Polskiego SA, podnoszeniu wartości i prestiżu marki oraz wspieraniu działalności biznesowej. Zgodnie z planem działalności sponsorskiej, Bank koncentruje się na kilku wybranych dziedzinach życia społecznego, w szczególności projektach, które zachęcają do aktywnego i zdrowego stylu życia, przyczyniają się do rozwoju kultury, edukacji, poszerzają wiedzę na temat historii i dziedzictwa narodowego, promują postawy patriotyczne. Wiodącymi projektami sponsorskimi, realizowanymi w tym okresie były: program „PKO Bank Polski - Biegajmy razem”, kontynuacja współpracy z Planetarium Centrum

Nauki Kopernik, mecenat nad cyfrową rekonstrukcją filmów klasyki polskiego kina oraz partnerstwo z Uniwersytetem Warszawskim przy realizacji Mistrzostw Świata w Programowaniu Zespołowym.

PKO Bank Polski SA od lat wspiera ważne wydarzenia sportowe. W ramach programu „PKO Bank Polski – Biegajmy razem” Bank zachęca Polaków do wspólnej aktywności. Bank jest m.in. sponsorem biegów: Bieg Konstytucji 3 Maja, Bieg Powstania Warszawskiego, Bieg Niepodległości oraz maratonów: Cracovia Maraton, Poznań Maraton i Wrocław Maraton. Najlepsi biegacze bankowej drużyny startują także poza granicami Polski, m.in. towarzyszą Maciejowi Kurzajewskiemu, który realizuje ambitny projekt „Korona Maratonów PKO Banku Polskiego”. Zakłada on przebiegnięcie przez Macieja w 2013 roku siedmiu maratonów na siedmiu kontynentach. Wspólnie z radiową „Trójką” Bank realizuje inicjatywę „Biegam bo lubię”. Począwszy od 23 marca na ponad 60 stadionach lekkoatletycznych, które zgłosiły się do akcji, raz w tygodniu odbywają się bezpłatne treningi pod okiem profesjonalistów.

Największą inwestycją sponsorską Banku, zainicjowaną jeszcze w 2010 roku, jest sponsorowanie Planetarium. Celem współpracy z Centrum Nauki Kopernik jest modyfikacja wizerunku PKO Banku Polskiego SA poprzez jego odmłodzenie i zdynamizowanie. Bank realizuje wspólnie z Planetarium wiele inicjatyw, szczególnie w kontekście programu edukacyjnego skierowanego do dzieci i młodzieży, mającego na celu rewitalizację SKO.

Bank chętnie angażuje się w projekty wspierające rodzimą kulturę, które są inwestycją w przyszłość kolejnych pokoleń. Szczególnie cenioną inicjatywą jest działanie na rzecz ochrony i popularyzacji dorobku polskiej kinematografii. Dzięki mecenatowi Banku nad cyfrową rekonstrukcją filmoteki polskiego kina, młodzi ludzie będą mogli we współczesnej jakości obejrzeć filmy z minionych lat, będące świadectwem polskiej historii i kultury.

PKO Bank Polski SA po raz kolejny wspierał Akademickie Mistrzostwa Świata w Programowaniu Zespołowym – najbardziej prestiżowy konkurs informatyczny na świecie, promujący zdolnych i ambitnych studentów, umacniając tym samym wizerunek instytucji otwartej na młodych ludzi. W wydarzenie zaangażowała się także Fundacja PKO Banku Polskiego – m.in. jako fundator stypendiów naukowych dla najlepszej polskiej drużyny. W ramach wspierania kultury i sztuki Bank objął mecenatem m.in. Filharmonię Narodową w Warszawie, podjął współpracę z Operą Wrocławską oraz kontynuował współpracę z Teatrem Polskim w Warszawie i z Muzeum Narodowym w Warszawie.

Jako jeden z liderów rynku bankowego w Polsce, PKO Bank Polski SA czynnie uczestniczył w organizacji kongresów i konferencji, umożliwiających wymianę doświadczeń i twórczych rozwiązań pomiędzy różnymi środowiskami biznesowymi. Bank sponsorował m.in.: III Europejski Kongres Finansowy w Sopocie, II Kongres CFO w Jachrance, konferencję CEE IPO SUMMIT. Wsparcie Banku pozyskały także wydarzenia o mniejszej skali, istotne dla lokalnych społeczności.

Działania promocyjne realizowane w I półroczu br. skupiały się przede wszystkim na zakomunikowaniu nowatorskiego na rynku bankowym systemu płatności mobilnych IKO, dzięki któremu transakcje bezgotówkowe mogą odbywać się bez użycia karty płatniczej. Pozostałe działania służyły wsparciu sprzedaży produktów już istniejących. Komunikacja mediowa dostosowana była do potrzeb poszczególnych kampanii. Dodatkowym wsparciem były ulotki i plakaty w placówkach Banku oraz kanały komunikacji wewnętrznej. Od początku 2013 roku wdrożono także zmodyfikowaną platformę komunikacji marketingowej z wykorzystaniem wizerunku Szymona Majewskiego pod nazwą przewodnią: „Szymon na krańcach świata”.

Działania promocyjne spółek Grupy Kapitałowej Banku realizowane w I półroczu 2013 roku służyły głównie promocji produktów i usług oferowanych przez Spółki, głównie poprzez prasę i Internet oraz udział w krajowych targach.

Zadania Banku w zakresie **działalności charytatywnej** są realizowane przez Fundację PKO Banku Polskiego. W I półroczu 2013 roku Fundacja udzieliła 148 dotacji. Fundacja realizując Projekty Strategiczne oraz Projekty Lokalne i Indywidualne przyznała dofinansowanie beneficjentom w siedmiu obszarach programowych:

1. **35% - ZDROWIE** (ochrona zdrowia i profilaktyka zdrowotna) – m.in. na operacje ratujące życie, leczenie i rehabilitację, na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, fundowanie leków i środków opatrunkowych hospicjom i domom pomocy społecznej oraz na program budowy Polskiego Sztucznego Serca.
2. **32% - EDUKACJA** (oświata i nauka) – m.in. na wyjazdy edukacyjne dzieci i młodzieży, wypoczynek letni i zimowy dzieci z ubogich rodzin, zakup pomocy dydaktycznych dla szkół, program stypendialny dla nauczycieli oraz stypendia indywidualne dla wybitnie uzdolnionych studentów.
3. **6% - NADZIEJA** (pomoc społeczna, skierowana w szczególności do osób niepełnosprawnych) – m.in. na świadczenia w zakresie pomocy społecznej, w tym na dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach opiekuńczych, wspieranie podopiecznych domów dziecka, dofinansowywanie kursów prawa jazdy oraz adaptacji pojazdów w programie Mobilność Osób Niepełnosprawnych.
4. **12% - TRADYCJA** (wychowanie z akcentem na wychowanie patriotyczne) – m.in. na publikacje z dziedziny historii Polski, nagrody w konkursie poświęconym pamięci narodowej dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych, wsparcie projektów promujących wierność wobec dziedzictwa narodowego, m.in. dofinansowanie warsztatów z zakresu dawnej muzyki polskiej, jak również ratowanie zabytków związanych z historią Polski.
5. **5% - EKOLOGIA** (ochrona środowiska naturalnego w naszym kraju) – głównie na realizację projektu strategicznego dedykowanego ochronie akwenów wodnych w Polsce ze Stowarzyszeniem Ekologiczno-Kulturalnym – Klubem Gaja.
6. **9% - KULTURA** – głównie opieka nad sztuką, przede wszystkim ochrona dziedzictwa narodowego.
7. **1% - SPORT** – głównie na zachęcanie dzieci i młodzieży do aktywności fizycznej.

W 2013 roku Fundacja wraz z marką Inteligo wyemitowała specjalną kartę charytatywną „Dobro procentuje”, w której to klient może wybrać jedną z czterech inicjatyw charytatywnych z obszaru: EDUKACJA, NADZIEJA, ZDROWIE lub EKOLOGIA. Beneficjentami są organizacje na stałe współpracujące z Fundacją PKO Banku Polskiego. Na dzień 30 czerwca 2013 roku blisko 30 tys. użytkowników posługiwało się taką kartą, generując dochody dla organizacji pożytku publicznego. Fundacja współorganizuje akcje charytatywne „Biegajmy razem”, w których wzięło udział 746 uczestników przekazując w ten sposób dotacje na leczenie i ratowanie życia dla 10 osób. W czerwcu ruszyła po raz kolejny Bankowa Akcja Honorowego Krwiodawstwa, której celem jest zebranie krwi dla potrzebujących i upowszechnienie idei honorowego krwiodawstwa wśród społeczności lokalnej, w tym pracowników Banku. Ogółem w pierwszym etapie akcji krew oddało 727 uczestników, którzy przekazali blisko 330 litrów krwi.

Nagrody i wyróżnienia

W I półroczu 2013 roku PKO Bankowi Polskiemu SA oraz spółkom Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA przyznano szereg nagród i wyróżnień, w tym głównie:

Kategoria Instytucja

1. Nagroda Gospodarcza Prezydenta RP

PKO Bank Polski SA został uhonorowany Nagrodą Gospodarczą Prezydenta RP za przestrzeganie zasad ładu korporacyjnego i działalność w dziedzinie społecznej odpowiedzialności biznesu.

Jako jedyny z laureatów otrzymał dwie nominacje. Kapituła Konkursu przyznała je w kategoriach Ład Korporacyjny i Społeczna Odpowiedzialność Biznesu oraz Innowacyjność. Nominacje oraz nagroda nazywana „Polskim Gospodarczym Noblem” są wyrazem uznania za wkład Banku w rozwój gospodarczy kraju oraz budowę pozytywnego wizerunku polskiej gospodarki.

2. 50 największych banków w Polsce

PKO Bank Polski SA kolejny rok z rzędu zwyciężył w rankingu "50 największych banków w Polsce" przygotowanym przez redakcję "Miesięcznika Finansowego BANK". W tym roku Kapituła Rankingu i redakcja "Miesięcznika Finansowego BANK" przyznały także dwie równorzędne nagrody specjalne - "Innowator Rynku Bankowego 2012 Roku" oraz "Wizjoner Rynku Bankowego 2012 roku". Tytuł "Innowatora" otrzymał Zbigniew Jagiełło prezes Zarządu PKO Banku Polskiego SA.

3. Bank doceniony w rankingach Forbesa

PKO Bank Polski SA w rankingu najdynamiczniej rozwijających się spółek giełdowych miesięcznika Forbes został laureatem 2. miejsca w kategorii Banki. Wyróżnienia te otrzymują najlepsze, najszybciej i najdynamiczniej rozwijające się spółki giełdowe, wybrane na podstawie tempa wzrostu przychodów, aktywów, kapitałów, wskaźników rentowności i osiągniętych rezultatów w ostatnich trzech latach.

W Rankingu najlepszych biur maklerskich 3. miejsce zajął Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA.

4. Lider Informatyki

W XI edycji konkursu Lider Informatyki Instytucji Finansowych 2012 „Gazety Bankowej” PKO Bank Polski SA otrzymał nagrodę w kategorii „Systemy transakcyjne” za projekt „Obsługa masowych świadczeń”. Kapituła konkursu wyróżniła również Bank w kategorii „Bankowość elektroniczna i e-finance” za wdrożenie nowej oferty Szkolnych Kas Oszczędności, którą dostosowano do wymagań rynku i młodego pokolenia na co dzień korzystającego z nowoczesnych technologii i Internetu.

5. Lider Świata Bankowości

Kapituła Konkursu Liderów Świata Bankowości, który odbył się w ramach Polskiego Kongresu Gospodarczego przyznała PKO Bankowi Polskiemu SA nagrody w kategorii Najlepszy Bank oraz Najbardziej Innowacyjny Bank w 2012 roku za nową ofertę Szkolnych Kas Oszczędności.

Kategoria Produkt

6. Złoty Bankier 2012

W czwartej edycji konkursu PKO Bank Polski SA zdobył największą ilość pozytywnych opinii w kategorii najlepszy kredyt hipoteczny zajmując I miejsce z ilością 37% oddanych głosów.

Internauci wyróżnili również PKO Konto za Zero w kategorii najlepsze konto osobiste dla internauty, konto internetowe Inteligo w kategorii najlepsze konto firmowe dla przedsiębiorcy oraz bankowość mobilną.

Wyróżniono również projekt Szkolnych Kas Oszczędności w kategorii najbardziej innowacyjny produkt 2012 roku oraz spot reklamowy „Poznaj Moc Oszczędzania” z udziałem Szymona Majewskiego, promujący lekcje oszczędzania w SKO dla najmłodszych.

7. Najciekawsza karta bankowa

Dwie wydawane przez Bank karty zwyciężyły w konkursie na Najciekawszą Kartę Bankową 2012 roku. Internauci uczestniczący w plebiscycie zorganizowanym na portalu Banking-Magazine.pl uznali, że niepowtarzalną grafiką wyróżniają się PKO Visa Ekspres i PKO Visa Gold.

Tytuł Najciekawszej Karty do Konta zdobyła – ciesząca się największą popularnością wśród klientów Banku – PKO Visa Ekspres „Czarny Kot”. W kategorii Najciekawsza Złota Karta internauci wybrali PKO Visa Gold.

8. IKO nagrodzone w Konkursie Kongresu Gospodarki Elektronicznej

Kapituła Konkursu VIII Kongresu Gospodarki Elektronicznej organizowanego pod patronatem Związku Banków Polskich przyznała IKO nagrodę w kategorii Projekt Roku. Tytułem Ambasadora Gospodarki Elektronicznej w Konkursie uhonorowany został natomiast Wojciech Bolanowski Dyrektor Pionu Bankowości Elektronicznej w PKO Banku Polskim SA.

Kategoria Pracodawca

9. Idealny pracodawca

PKO Bank Polski SA znalazł się w gronie najbardziej pożądaných pracodawców w rankingach przygotowanych w oparciu o opinie studentów. Wysoką pozycję Banku potwierdzają badania międzynarodowej firmy *Universum Global*, jak i stowarzyszenia studentów AIESEC przeprowadzane wśród studentów najlepszych uczelni w kraju.

PKO Bank Polski zajął 3. miejsce w kategorii Biznes otrzymując tytuł Idealnego Pracodawcy 2013 w jednym z najbardziej prestiżowych rankingów pracodawców wg studentów - *Universum Student Survey*. Był jedynym bankiem w pierwszej dziesiątce rankingów.

10. Pracodawca Roku 2012

Bank został wyróżniony w rankingu na najbardziej pożądaných pracodawców tegorocznej edycji badania Pracodawca Roku 2012 organizowanego przez międzynarodową organizację studencką AIESEC. Badani studenci kierunków ekonomicznych uplasowali Bank na miejscu 6., awansując go z miejsca 10. w ubiegłym roku. PKO Bank Polski jest jedyną polską firmą w pierwszej dziesiątce rankingów i najbardziej pożądanym pracodawcą w sektorze bankowym. Znalazł się wśród takich firm jak: Ernst & Young, PWC, Google czy Deloitte.

11. Solidny Pracodawca Dekady

PKO Bank Polski SA został nagrodzony tytułem „Solidny Pracodawca Dekady” w jubileuszowej X edycji ogólnopolskiego konkursu organizowanego przez Program Solidny Pracodawca Roku. Otrzymany tytuł to dla Banku dowód, że należy do grona polskich spółek stwarzających najlepsze i najbardziej stabilne warunki pracy i rozwoju swoim pracownikom.

Konkurs „Solidny Pracodawca” to jeden z najbardziej prestiżowych ogólnopolskich projektów w dziedzinie HR, wyłaniający firmy wyróżniające się najciekawszymi rozwiązaniami z zakresu polityki personalnej, nad którym patronat sprawuje dziennik „Rzeczpospolita”.

Kategoria Człowiek

12. Platynowa Antena

Zbigniew Jagiełło, prezes PKO Banku Polskiego SA, otrzymał nagrodę specjalną – Platynową Antenę – przyznaną przez kapitułę Konkursu Złotych i Kryształowych Anten Świata Mediów w konkursie organizowanym przez *MM Conferences Polska* za efektywne budowanie konwergencji pomiędzy sektorem finansowym a telekomunikacyjnym.

13. Dyrektor Finansowy Roku

Kapituła konkursu uhonorowała Bartosza Drabikowskiego, wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA, odpowiedzialnego za Obszar Finansów i Rachunkowości, za szerokie rozumienie zadań Dyrektora Finansowego oraz wkład we wspieranie biznesu i wdrażanie innowacji.

Celem Konkursu „Dyrektor Finansowy Roku” jest wyróżnianie i promowanie osób zarządzających finansami przedsiębiorstw, szczególnie takich, którzy skutecznie działają w zmiennych warunkach rynkowych, są profesjonalistami i biznesowymi wizjonerami budującymi wartość firmy.

14. Nagroda im. Prof. Remigiusza Kaszubskiego

Piotr Alicki, wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Informatyki i Usług, uhonorowany został Nagrodą im. Prof. Remigiusza Kaszubskiego przyznaną przez Zarząd Związku Banków Polskich za innowacyjne rozwiązania w dziedzinie bankowości.

Kapituła konkursu wyróżniła wiceprezesa Piotra Alickiego za kierowanie innowacyjnymi projektami w obszarze bankowości elektronicznej. Jest on odpowiedzialny m.in. za wdrażanie rozwiązań aplikacyjnych i infrastrukturalnych, które umożliwiają oferowanie klientom Banku coraz nowocześniejszych produktów i usług. Najnowszym osiągnięciem Banku było wprowadzenie autorskiej aplikacji IKO, która umożliwia realizację płatności przy wykorzystaniu telefonu i korzystanie z funkcjonalności bankowości mobilnej.

Kategoria Jakość

15. Nagroda JP Morgan

PKO Bank Polski SA został uhonorowany nagrodą 2012 *Quality Recognition Award* przyznaną przez *JP Morgan Chase Bank New York* za najwyższą jakość przekazów komercyjnych i międzybankowych zrealizowanych w 2012 roku.

Nagroda przyznawana przez jedną z największych amerykańskich instytucji finansowych jest świadectwem profesjonalnej obsługi transakcji realizowanych przez Bank.

16. Marka Godna Zaufania

Już po raz dziewiąty PKO Bank Polski SA otrzymał Złotą Statuetkę w kategorii „Bank” w badaniu *European Trusted Brands*. Wyróżnienie przyznawane jest markom, które zdobyły największe zaufanie konsumentów. Wybrało go 27% osób biorących udział w badaniu miesięcznika *Reader's Digest*.

17. Jakość na Bank 2013

PKO Bank Polski SA uplasował się w ścisłej czołówce zajmując 3. pozycję w rankingu przygotowanym przez TNS Polska oraz „Puls Biznesu”.

Ankieterzy szczególnie docenili pracowników Banku za aktywną postawę sprzedażową, zaangażowanie oraz rzetelną analizę potrzeb i oczekiwań klientów.

18. Najlepsze Contact Center

PKO Banku Polskiego SA po raz czwarty zdeklasował rywali w cyklicznym badaniu przeprowadzonym przez ARC Rynek i Opinia. W finalnym rankingu obejmującym kontakt telefoniczny i mailowy zdobył blisko 98 punktów na 100 możliwych do uzyskania.

Kategoria Inne

19. Dom Maklerski nagrodzony przez GPW

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA otrzymał nagrodę za najwyższe obroty zrealizowane przez animatora na rynku *Catalyst* w 2012 roku.

Wyróżnienia liderom polskiego rynku kapitałowego przyznała Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie. Podczas Gali „Podsumowanie Roku Giełdowego 2012” wyróżnieni zostali emitenci, członkowie Giełdy oraz autoryzowani doradcy, którzy w minionym roku szczególnie przyczynili się do rozwoju polskiego rynku giełdowego.

20. Byki i niedźwiedzie

Podczas 19 edycji nagród „Byki i Niedźwiedzie” zorganizowanej przez Gazetę Giełdy Parkiet, za zmiany i skuteczne dążenie do umocnienia pozycji, Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA otrzymał tytuł „Domu maklerskiego roku 2012”.

W 2012 roku Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA znacząco umocnił pozycję, zajmując 3 miejsce na rynku akcji wśród domów maklerskich na GPW.

21. Inteligo numerem jeden w oczach klientów i ekspertów

W rankingu „Bank najbliższy klientowi” Inteligo okazało się niekwestionowanym zwycięzcą, awansując z 8. miejsca zdobytego przed rokiem. Inteligo, internetowe ramię PKO Banku Polskiego SA, okazało się być najlepsze w kilku obszarach. Klienci i eksperci docenili m.in. infolinię, nową szatę graficzną serwisu transakcyjnego oraz 0 zł za obsługę konta. Ranking po raz trzeci przygotował Dziennik Gazeta Prawna we współpracy z firmami Expander, Indicator oraz IQS.

22. Ranking Liderów *Car Fleet Management*

PKO Leasing SA zajął drugie miejsce w Polsce w ww. rankingu opublikowanym przez Gazetę Finansową za II półrocze 2012 roku.

23. Ranking Liderów leasingu

PKO Leasing SA zajął pierwsze miejsce w Polsce w ww. rankingu opublikowanym przez Gazetę Finansową w kategorii wartości oddanych w leasing nieruchomości za II półrocze 2012 roku.

24. Srebra Perła Rynku FMCG 2013

Umowa o współpracy w zakresie poręczeń transakcji leasingowych, podpisana przez PKO Leasing SA i Mazowiecki Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o., zdobyła Srebrną Perłę Rynku FMCG 2013 w kategorii najlepsza oferta leasingowa, w plebiscytcie zorganizowanym przez miesięcznik Wiadomości Handlowe.

25. Prosperita 2012

PKO Leasing SA otrzymał nagrodę Prosperita 2012 przyznaną przez miesięcznik *Home&Market* dla najlepszej firmy leasingowej w kraju. „Nagroda główna Prosperita 2012 dla PKO Leasing została przyznana za PKO Auto Leasing Mobilny oraz za jeden z najbezpieczniejszych portali umów leasingu na rynku, największą sieć sprzedaży i mobilnych doradców” – podała w uzasadnieniu Kapituła Nagrody.

26. Gazele Biznesu

Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA otrzymało tytuł Gazela Biznesu 2012 w rankingu organizowanym przez dziennik Puls Biznesu.

27. Bezpieczeństwo bankowe – Ukraina

KREDOBANK SA został laureatem I międzynarodowego konkursu „Bezpieczeństwo bankowe - 2013” za wdrożenie rozwiązań informatycznych w zakresie bezpieczeństwa informatycznego oraz ochrony kryptograficznej danych.

28. Inwestor roku – 2012 – Ukraina

KREDOBANK SA zdobył wyróżnienie w konkursie „Inwestor roku - 2012” organizowanym przez obwodową administrację państwową we Lwowie oraz Lwowską Izbę Handlowo-Przemysłową za największe inwestycje bankowe w gospodarce obwodu oraz atrakcyjną ofertę w zakresie obsługi małego i średniego biznesu.

29. Buława 2013

PKO Bank Polski SA został wyróżniony przez Polsko-Ukraińską Izbę gospodarczą nagrodą Buława 2013.

Przyznana po raz pierwszy Polsko-Ukraińska Nagroda Gospodarcza to wyróżnienie dla osób i firm szczególnie zasłużonych dla rozwoju polsko-ukraińskiej współpracy gospodarczej. Kapituła Nagrody złożona z przedstawicieli polskich i ukraińskich instytucji przyznaje ją firmom, których działalność odznaczają się szczególnymi osiągnięciami na rynku, będąc synonimem sukcesu gospodarczego.

Umowy o subemisje oraz gwarancje udzielone podmiotom zależnym

Wg stanu na 30 czerwca 2013 roku emisje obligacji PKO Leasing SA (spółki zależnej od Banku) regulowała Umowa Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji z dnia 10 listopada 2011 roku, aneksowana 8 października 2012 roku, zgodnie z którą maksymalna wartość programu wynosi 600 mln PLN.

Według stanu na 30 czerwca 2013 roku PKO Leasing SA wyemitował obligacje na łączną kwotę 510 mln PLN, w tym obligacje o wartości 227 mln PLN zostały sprzedane na rynku wtórnym, a obligacje o wartości 283 mln PLN znajdowały się w portfelu PKO Banku Polskiego SA.

W I półroczu 2013 roku PKO Bank Polski SA:

- udzielił spółce Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA gwarancji do wysokości 100 tys. PLN z tytułu zabezpieczenia wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy dystrybucyjnej; gwarancja została wystawiona na okres do dnia 30 września 2014 roku,
- podpisał aneks do udzielonej spółce PKO Leasing SA gwarancji do wysokości 342 tys. PLN z tytułu najmu powierzchni biurowej przedłużający okres obowiązywania gwarancji do dnia 31 grudnia 2013 roku.

Zaciągnięte kredyty i umowy pożyczek, gwarancji i poręczeń niedotyczące działalności operacyjnej Banku

PKO Bank Polski SA nie zaciągnął w I półroczu 2013 roku żadnych kredytów, pożyczek, a także nie otrzymał gwarancji i poręczeń niedotyczących działalności operacyjnej. W I półroczu 2013 roku KREDOBANK SA nie zaciągnął żadnych kredytów, pożyczek, a także nie otrzymał gwarancji i poręczeń niedotyczących działalności operacyjnej tego banku.

Znaczące umowy oraz istotne umowy z bankiem centralnym lub organami nadzoru

PKO Bank Polski SA nie zawarł w I półroczu 2013 roku istotnych umów z bankiem centralnym lub organami nadzoru. W I półroczu 2013 roku jednostki zależne PKO Banku Polskiego SA nie zawarły znaczących umów oraz nie zawarły istotnych umów z bankiem centralnym lub organami nadzoru.

W dniu 12 czerwca 2013 roku PKO Bank Polski SA zawarł z Nordea Bank AB (publ), spółką zarejestrowaną w Szwecji, umowę określającą warunki realizacji transakcji nabycia od Nordea Bank AB (publ) oraz innych podmiotów z Grupy Nordea akcji spółek: Nordea Bank Polska SA, Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA, Nordea Finance Polska SA. Szersza informacja na ten temat znajduje się w „*Innych informacjach, które są istotne dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego emitenta i ich zmian*”.

Świadczenia na rzecz osób zarządzających i nadzorujących

Pełna informacja w zakresie wynagrodzeń i innych świadczeń na rzecz członków Zarządu PKO Banku Polskiego SA oraz Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA w okresie sprawozdawczym została przedstawiona w nocie 35 Skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2013 roku.

Stan zatrudnienia w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Na koniec I półrocza br. zatrudnienie w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zmniejszyło się o 759 etatów w stosunku do stanu na koniec I półrocza 2012 roku. Zmiana wynikała ze zmniejszenia stanu zatrudnienia w PKO Banku Polskim SA.

Tabela 35. Stan zatrudnienia w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na dzień 30.06.2013 oraz 30.06.2012

	Stan na 30.06.2013	Stan na 30.06.2012	Zmiana liczby etatów
PKO Bank Polski SA	24 673	25 437	(764)
Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej	3 120	3 115	5
Razem	27 793	28 552	(759)

Skutki zmian w strukturze jednostki gospodarczej, w tym w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, przejęcia lub sprzedaży jednostek grupy kapitałowej, inwestycji długoterminowych, podziału, restrukturyzacji i zaniechania działalności

Skutki zmian w strukturze jednostki gospodarczej, w tym w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, przejęcia lub sprzedaży jednostek grupy kapitałowej zostały opisane w punkcie 5.2 niniejszego sprawozdania.

Czynniki, które będą miały wpływ na przyszłe wyniki finansowe w perspektywie co najmniej kwartału

Na wyniki Banku i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w perspektywie najbliższych kwartałów wpływać będą procesy gospodarcze, jakie będą zachodzić w Polsce i w gospodarce światowej oraz reakcje rynków finansowych. Duże znaczenie dla przyszłych wyników mieć będzie polityka stóp procentowych realizowana przez Radę Polityki Pieniężnej, a także przez inne, największe banki centralne.

Na przyszłe wyniki finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wpływ będzie miała również umowa dotycząca transakcji nabycia przez PKO Bank Polski SA akcji spółek: Nordea Bank Polska SA, Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA, Nordea Finance Polska SA.

Informacje o udzieleniu przez emitenta lub przez jednostkę od niego zależną poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzieleniu gwarancji – łącznie jednemu podmiotowi lub jednostce od niego zależnej, jeżeli łączna wartość istniejących poręczeń lub gwarancji stanowi równowartość co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta

W I półroczu 2013 roku PKO Bank Polski SA nie udzielił poręczeń kredytu lub pożyczki ani nie udzielił gwarancji jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu, których łączna wartość stanowiłaby równowartość 10% kapitałów własnych Banku. W I półroczu 2013 roku jednostki zależne PKO Banku Polskiego SA nie udzieliły poręczeń kredytu lub pożyczki ani nie udzieliły gwarancji jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu, których łączna wartość stanowiłaby równowartość 10% kapitałów własnych Banku.

Wskazanie postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Według stanu na dzień 30 czerwca 2013 roku, łączna wartość postępowań sądowych, w których Spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (łącznie z Bankiem) są pozwany wynosiła 366 080 tys. PLN, w tym 3 866 tys. PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie (na dzień 31 grudnia 2012 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 404 689 tys. PLN), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa Spółek Grupy Kapitałowej (łącznie z Bankiem) wynosiła 496 112 tys. PLN, w tym 195 170 tys. PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie, głównie związanych z windykacją kredytów udzielonych przez KREDOBANK SA oraz ze sporami dotyczącymi podatków (na dzień 31 grudnia 2012 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 360 205 tys. PLN).

Z udziałem Banku nie toczą się postępowania sądowe, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych. Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej nie prowadziły postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań albo wierzycielności, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych PKO Banku Polskiego SA.

Stanowisko Zarządu PKO Banku Polskiego SA w zakresie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz wyników na dany rok

PKO Bank Polski SA nie przekazywał do publicznej wiadomości prognozy wyników na 2013 rok.

Inne informacje, które są istotne dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego emitenta i ich zmian

- Z dniem 8 stycznia 2013 roku Piotr Mazur został powołany na stanowisko Wiceprezesa Zarządu, któremu podlegają sprawy z zakresu ryzyka i windykacji, w związku z wydaniem w tym dniu przez Komisję Nadzoru Finansowego zgody na jego powołanie w skład Zarządu.
- W dniu 20 czerwca 2013 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA odwołało ze składu Rady Nadzorczej Banku Jana Bossaka i powołało w skład Rady Nadzorczej Banku Elżbietę Mączyńską-Ziemacką.
- Umowa dotycząca transakcji nabycia przez PKO Bank Polski SA akcji spółek: Nordea Bank Polska SA, Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA, Nordea Finance Polska SA.
W dniu 12 czerwca 2013 roku PKO Bank Polski SA zawarł z Nordea Bank AB (publ), spółką zarejestrowaną w Szwecji, umowę określającą warunki realizacji transakcji nabycia od Nordea Bank AB (publ) oraz innych podmiotów z Grupy Nordea:
  - 55 061 403 akcji spółki Nordea Bank Polska SA, o wartości nominalnej 5 zł każda, stanowiących 99,21% kapitału zakładowego Nordea Bank Polska SA („Akcje Nordea Bank Polska”), które zostaną nabyte w drodze publicznego wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji, wraz z portfelem wierzycielności wobec klientów korporacyjnych Nordea Bank AB (publ) o wartości nominalnej wynoszącej 3 604 mln PLN według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku,

- b) 1 725 329 akcji spółki Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA, o wartości nominalnej 111,59 PLN każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA („Akcje Nordea Polska Life”) oraz
- c) 4 100 000 akcji spółki Nordea Finance Polska SA, o wartości nominalnej 1 zł każda, stanowiących 100% kapitału zakładowego Nordea Finance Polska SA („Akcje Nordea Finance Polska”).

Ustalona w umowie cena z tytułu nabycia akcji:

- a) Nordea Bank Polska wynosi 2 642 mln PLN i będzie podlegać korekcie w związku z wynikami finansowymi Nordea Bank Polska SA,
- b) Nordea Polska Life wynosi 180 mln PLN i będzie podlegać korekcie w związku z wynikami finansowymi Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA,
- c) Nordea Finance Polska wynosi 8 mln PLN i nie będzie podlegać korekcie.

Dodatkowe elementy transakcji

Jednym z elementów transakcji jest utrzymanie przez Grupę Nordea finansowania portfela kredytów hipotecznych udzielonych przez Nordea Bank Polska SA. Finansowanie zostanie zapewnione przez udzielenie przez Nordea Bank AB (publ) PKO Bankowi Polskiemu SA linii kredytowej w kwocie do: 3 869,4 mln CHF, 501,0 mln EUR oraz 4,5 mln USD na okres maksymalnie 7 lat, z okresem trzyletniej karencji w spłacie. Umowa dotycząca linii kredytowej ma zostać zawarta przez Nordea Bank AB (publ) oraz PKO Bank Polski SA w dacie zamknięcia transakcji (*closing*). Linia kredytowa ma zostać zabezpieczona przelewem na zabezpieczenie wiarytelności z tytułu portfela hipotecznego dokonany na rzecz Nordea Bank AB (publ) przez Nordea Bank Polska SA. Średnia efektywna marża w maksymalnym okresie finansowania w ramach linii kredytowej wynosi 63 punkty bazowe powyżej właściwej stopy referencyjnej. Linia kredytowa nie przewiduje prowizji związanych z udzieleniem finansowania.

PKO Bank Polski SA odpożyczy środki pozyskane w ramach linii kredytowej na rzecz Nordea Bank Polska SA w formie linii kredytowej *push-down* w kwocie do: 3 869,4 mln CHF, 501,0 mln EUR oraz 4,5 mln USD na okres maksymalnie 7 lat, z okresem trzyletniej karencji w spłacie. Linia kredytowa *push-down* będzie niezabezpieczona, a jej warunki finansowe (marża kredytowa, prowizja) zostały ustalone na warunkach rynkowych.

Ponadto, w ramach transakcji Grupa Nordea zobowiązała się partycypować w ryzyku utraty wartości portfela kredytów hipotecznych udzielonych przez Nordea Bank Polska SA na warunkach określonych w umowie dotyczącej podziału ryzyka kredytowego, która zostanie podpisana przez Nordea Bank AB (publ) oraz PKO Bank Polski SA w dacie zamknięcia transakcji (*closing*). Zgodnie z ww. umową podziału ryzyka, Nordea Bank AB (publ) ponosić będzie w okresie 4 lat od zamknięcia transakcji 50% nadwyżki kosztu ryzyka portfela hipotecznego ponad roczny poziom kosztów ryzyka ustalony na poziomie 40 punktów bazowych za każdy rok powyższego czteroletniego okresu obowiązywania umowy podziału ryzyka.

Nordea Bank AB (publ) zobowiązuje się także utrzymać udzielone na rzecz Nordea Bank Polska SA pożyczki podporządkowane w kwotach 68,0 mln CHF i 224,0 mln CHF oraz terminach zapadalności przypadających odpowiednio w 2019 roku i 2022 roku. Zgodnie z ww. umową spłata obu pożyczek podporządkowanych nastąpić ma na 5 lat przed terminem zapadalności określonym w odpowiednich umowach pożyczek podporządkowanych, pod warunkiem uzyskania stosownych zgód regulacyjnych wymaganych dla dokonania każdej spłaty. Ponadto, w ramach transakcji Nordea Bank AB (publ) zobowiązała się do spowodowania, że Nordea Bank Polska SA zaoferuje PKO Bankowi Polskiemu SA, w dniu zamknięcia transakcji (*closing*), warrantu subskrypcyjnego uprawniające PKO Bank Polski SA do objęcia akcji nowej emisji Nordea Bank Polska SA po cenie emisyjnej odpowiadającej cenie oferowanej w publicznym wezwaniu do zapisywania się na sprzedaż akcji Nordea Bank Polska SA. Objęcie przez PKO Bank Polski SA nowych akcji ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu adekwatności kapitałowej tego Banku w związku z transakcją.

Realizacja transakcji

Zamknięcie transakcji (*closing*) jest uzależnione od określonych w umowie warunków zamknięcia (warunków zawieszających), obejmujących w szczególności:

- a) uzyskanie przez PKO Bank Polski SA zgody Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na przejęcie kontroli nad Nordea Bank Polska SA, Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA i Nordea Finance Polska SA,
- b) uzyskanie przez PKO Bank Polski SA zgody ukraińskiego Urzędu Antymonopolowego na przejęcie kontroli nad Nordea Bank Polska SA, Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA i Nordea Finance Polska SA,
- c) wydanie przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o stwierdzeniu braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu wobec nabycia przez PKO Bank Polski SA Akcji Nordea Bank Polska oraz Akcji Nordea Life Polska w liczbie zapewniającej przekroczenie 50% udziału w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu, odpowiednio, Nordea Bank Polska SA oraz Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA,
- d) świadczenie przez Grupę Nordea w ramach umowy outsourcingowej usług IT umożliwiających bezpieczne funkcjonowanie Nordea Bank Polska SA w okresie poprzedzającym migrację do systemów IT PKO Banku Polskiego SA oraz
- e) dokonanie rejestracji przez właściwy sąd rejestrowy warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Nordea Bank Polska SA celem umożliwienia PKO Bank Polski SA objęcia Nowych Akcji.

W celu realizacji transakcji, zgodnie z umową PKO Bank Polski SA w dniu 19 czerwca 2013 roku, tj. w terminie 7 dni roboczych od daty podpisania, ogłosił publiczne wezwanie do zapisywania się na sprzedaż wszystkich akcji Nordea Bank Polska SA.

Zamiarem PKO Banku Polskiego SA po zamknięciu transakcji (*closing*) jest dokonanie wykupu akcji pozostałych akcjonariuszy mniejszościowych Nordea Bank Polska SA w celu nabycia pozostałych akcji Nordea Bank Polska SA i podjęcie niezbędnych działań celem zniesienia dematerializacji oraz wycofania akcji Nordea Bank Polska SA z obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie. Następnie dokonanie połączenia Nordea Bank Polska SA z PKO Bankiem Polskim SA przez przeniesienie całego majątku Nordea Bank Polska SA na PKO Bank Polski SA (połączenie przez przejęcie).

Strategiczne uzasadnienie transakcji

Transakcja ma na celu wzmocnienie pozycji PKO Banku Polskiego SA jako lidera w polskim sektorze bankowym, poszerzenie kanałów dystrybucji oraz doskonalenie jakości usług. Realizacja transakcji nabycia akcji spółek z grupy Nordea w znaczący sposób poprawi pozycję PKO Banku Polskiego SA w segmencie zamożnych klientów detalicznych, wzmocni kompetencje w segmencie bankowości korporacyjnej oraz spowoduje wzrost w zakresie *bancassurance*.

Transakcja wykazuje znaczący potencjał efektu synergii oraz wpisuje się w strategię PKO Banku Polskiego SA na lata 2013-2015, której jednym z celów jest wzmocnienie pozycji Banku na polskim rynku oraz wzrost dokonany dzięki selektywnym akwizycjom.

Ogłoszenie wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji spółki Nordea Bank Polska SA.

PKO Bank Polski SA w dniu 19 czerwca 2013 roku za pośrednictwem Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego, przekazał Komisji Nadzoru Finansowego, Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie SA oraz Polskiej Agencji Prasowej SA treść wezwania do zapisywania się na sprzedaż 55 498 700 akcji spółki Nordea Bank Polska SA z siedzibą w Gdyni, upoważniających do wykonywania 100 % głosów na walnym zgromadzeniu tego podmiotu.

Ogłoszenie wezwania nastąpiło na podstawie art. 74 ust. 1 Ustawy o Ofercie Publicznej, w związku z umową dotyczącą nabycia przez Bank 99,21% akcji Nordea Bank Polska SA od Nordea Bank AB (publ).

Informacje dot. transakcji oraz ogłoszenia wezwania były przekazane w raportach bieżących (odpowiednio: nr 37/2013 z dnia 12 czerwca 2013 roku i nr 40/2013 z dnia 19 czerwca 2013 roku).

Zdarzenia, które wystąpiły po dniu, na który sporządzono sprawozdanie finansowe

1. W związku z realizacją umowy dotyczącej nabycia akcji spółek wchodzących w skład Grupy Nordea w Polsce:
  - a) PKO Bank Polski SA złożył wnioski do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (11 lipca 2013 roku), Komisji Nadzoru Finansowego (11 lipca 2013 roku) oraz ukraińskiego Urzędu Antymonopolowego (12 lipca 2013 roku),
  - b) w dniu 8 sierpnia 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Nordea Bank Polska SA podjęło m.in. uchwałę:
    - i. dotyczącą jednokrotnej emisji 20 milionów imiennych warrantów subskrypcyjnych serii A uprawniających ich posiadacza do objęcia, na warunkach określonych w uchwale, łącznie nie więcej niż 20 milionów akcji zwykłych imiennych serii N tego Banku o łącznej wartości nominalnej 100 milionów PLN oraz warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Nordea Bank Polska SA o kwotę nie wyższą niż 100 milionów PLN w drodze emisji akcji serii N w celu przyznania praw do objęcia akcji tej serii posiadaczom warrantów subskrypcyjnych, które zostaną wyemitowane na podstawie tej Uchwały; uprawnionym do objęcia warrantów subskrypcyjnych serii A będzie wyłącznie podmiot, na którego wezwanie do zapisywania się na sprzedaż akcji Nordea Bank Polska SA odpowiedzą akcjonariusze tego Banku posiadający nie mniej niż 99% głosów na WZA (Uchwała nr 3),
    - ii. dotyczącą warunkowego powołania do Rady Nadzorczej Nordea Bank Polska SA przedstawicieli PKO Banku Polskiego SA Panów: Zbigniewa Jagiełło, Jakuba Papierskiego, Bartosza Drabikowskiego, Piotra Alickiego, Pawła Borysa i Jarosława Orlikowskiego, ze skutkiem na godzinę 24.00 w ostatnim dniu wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji ww. Banku ogłoszonego przez PKO Bank Polski SA (Uchwała nr 2).
2. W dniu 19 lipca 2013 roku nastąpiło przeniesienie aktywów OFE POLSAT do PKO BP Bankowego OFE i tym samym został zakończony proces połączenia ww. OFE. Oszczędności zgromadzone przez Członków OFE POLSAT zostały przeliczone i w całości przeniesione na rachunki tych Członków w PKO BP Bankowym OFE.
3. W dniu 31 lipca 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki PKO Leasing SA (spółki zależnej od Banku) podjęło uchwałę o objęciu 100% udziałów w powołanej spółce kapitałowej z siedzibą w Szwecji. Dominującym przedmiotem działalności Spółki będzie działalność leasingowa. Trwają prace związane z utworzeniem ww. Spółki.
4. W dniu 21 sierpnia 2013 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Qualia Development Sp. z o.o. (spółki zależnej od Banku) podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki o 20 348 tys. PLN oraz o zwrocie dopłat wniesionych przez PKO Bank Polski SA w wysokości 215 460 tys. PLN. Udziały w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki zostaną objęte przez PKO Bank Polski SA.
5. W dniu 20 sierpnia 2013 roku Zarząd PKO Banku Polskiego SA podjął uchwałę wyrażającą zgodę na objęcie przez PKO Bank Polski SA udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o. (spółki pośrednio zależnej od Banku) maksymalnie do kwoty 60 825 tys. USD. Rozpoczęto procedury związane z podwyższeniem kapitału zakładowego ww. Spółki. W wyniku objęcia przez Bank ww. udziałów Spółka stanie się spółką bezpośrednio zależną od Banku.

Oświadczenie Zarządu PKO Banku Polskiego SA

Zarząd PKO Banku Polskiego SA oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy:

1. półroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz jej wynik finansowy,
2. półroczne sprawozdanie Zarządu zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący przeglądu półrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa, oraz że podmiot ten oraz biegły rewident dokonujący tego przeglądu, spełnił warunki do wydania bezstronnego i niezależnego raportu z przeglądu, zgodnie z właściwymi przepisami i normami zawodowymi.

Niniejsze *Sprawozdanie Zarządu Banku z działalności Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej za I półrocze 2013 roku* liczy 48 kolejno ponumerowanych stron.

Podpisy wszystkich członków Zarządu Banku

26.08.2013	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	..... (podpis)
26.08.2013	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
26.08.2013	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
26.08.2013	Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
26.08.2013	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
26.08.2013	Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
26.08.2013	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)